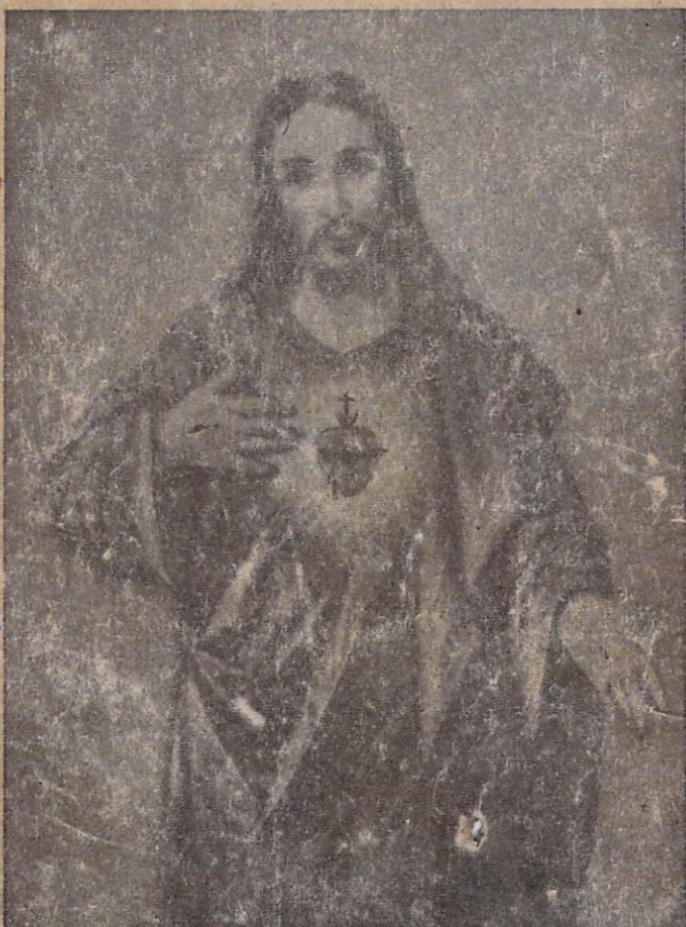

БОЖА НАУКА

1947

Ч. 1930/ІХ/46

Дозволяється друкувати

о. Н. Вояковський

Апост. Візитатор і Адміністратор
Українців - католиків в Німеччині

БОЖА НАУКА

КАТИХИЗМ

ХРИСТІЯНСЬКО-КАТОЛИЦЬКОЮ ВІРІ

на основі Біблії

одобрений Греко-католицьким Єпископатом

1946

Ч. 844.

Дозволяється печатати і вживати як шкільний підручник при науці релігії.

З Гр.-кат. Єп. Генерального Вікаріяту

† Григорій, єпископ, В. Г.

Ярослав, дня 20. вересня 1940.

Ч. 900/40.

Дозволяється печатати і вживати як шкільний підручник при науці релігії.

З Гр.-кат. Апостольської Адміністрації Лемківщини
о. Яків Медвецький,
Ап. Адміністратор.

Сянок, днр, 20. жовтня 1940.

Уведення.

1. Божа наука.

Одного дня вийшов Ісус Христос над Генезаретське озеро, сів над берегом і навчав. Коли ж довкруги Нього зібралися багато народу, вступив у човен і відтіля навчав. Тоді оповів народові таку притчу: Один чоловік вийшов сіяти. І як сіяв, одне насіння впало при дорозі, і його потоптали, а інші вибиралі його. Друге впало на каменисте місце, де не мало багато землі; і зараз зійшло, та коли пригріло сонце, зісхло, бо не мало глибокої землі. Інше насіння впало між терня і виросло, але не принесло плоду, бо виросло терня і придушило його. А інше насіння впало на добру землю і дало плід, одне всотеро, друге вшістьдесятєро, а третє втридцятєро.

Коли Христос це оповів, сказав: «Хто має вуха, щоб слухати, хай слухає». На прохання учеників пояснив Ісус Христос цю притчу ось так: Насіння це Боже слово, Божа наука. А ґрунт, на який паде те насіння, це людські серця. Одні люди приймають Божу науку лише плітко до серця, тому в часі спокуси не придергуються її, але грішать. А інші люди приймають Божу науку глибоко до серця і творять добре діла Богові на славу, а собі на спасення.

* * *

1. Що це є Божа наука?

Божа наука це ті правди віри (або релігії), що їх навчив людей сам Господь Бог. Інакше кажемо: Господь Бог обявив ті правди людям, і то:

му Божу науку називаємо також **Боже обявлення**.

2. Як ділимо Боже обявлення?

Боже обявлення ділимо на обявлення:

- a) Старого Завіту, що тривало від перших людей аж до Ісуса Христа;
- b) Нового Завіту, що триває від Ісуса Христа і буде тривати до кінця світа.

3. Що значить слово Завіт?

Слово Завіт значить закон або заповіт

4. Через кого обявив Господь Бог свою науку?

У Старому Завіті обявив Господь Бог свою науку через вибраних побожних і праведних мужів, а саме через праотців, патріархів і пророків;
у Новому Завіті обявив Господь Бог свою науку через свого єдинородного Сина, Господа нашого Ісуса Христа, та через Його святих Апостолів.

5. Де міститься Боже обявлення?

Боже обявлення міститься в святому Письмі та в святому Переданню.

6. Що це є святе Письмо?

Святе Письмо (по-грецьки Біблія) це книги, що їх написали святі люди, просвічені Святым Духом, а католицька Церква признала їх за Боже слово. Всіх святих книг є 72; з того старозавітних книг є 45, а новозавітних 27.

7. Котрі святі книги є найважніші?

Найважніші є ці святі книги:

- а) Євангелія, де описано, як жив і чого вчив Господь наш Ісус Христос; Євангелій є чотири: від Матея, від Марка, від Луки, від Йоана;
б) Апостол, де описані діла Апостолів і їх наука.

8. Що це є святе Передання?

Святе Передання це ті правила віри, що їх Ісус Христос і Апостоли навчали живим словом, але їх Апостоли не списали.

9. Що це є катихизм?

Катихизм це книжка, де коротко зібрана й приєднано пояснена наука віри.

10. Хто має право пояснювати святе Письмо?

Пояснювати святе Письмо має право лише церковне начальство, це значить: Єпископи й їх помічники, священики.

11. Хто дав Єпископам право пояснювати святе Письмо?

Право пояснювати святе Письмо дав Ісус Христос своїм Апостолам, а наслідниками Апостолів є Єпископи.

12. Чи кожному вільно читати святе Письмо?

Кожному вільно читати святе Письмо, але лише тоді, якщо воно видане з поясненнями й за дозволом католицької Церкви, бо одна лише католицька Церква береже непофальшоване святе Письмо і правдиво його пояснює.

* * *

Поучення: Дорогі діти! З усіх наук найвища і найважніша є та наука, яку обявив людям сам Господь Бог. Пізнаете її на науці релігії. Вона не лише вяснить вам найвищі правила, але й подасть вам вказівки, як треба жити, щоб досягнути нашу найвищу ціль — небо.

В імени Господа Бога ваш духовний отець засіває у ваших серцях насіння Божої науки. Слухайте пильно всього, що він вам говорить на годинах релігії і на проповідях, та старайтесь бути як та добра рілля, щоби насіння Божої науки прозябло у вас і всотеро видало плід.

Молитва: Молитвами святих Отець наших, Господи Ісусе Христе, Боже наш, помилуй нас.

Вияв віри: Боже мій, вірую сильно й визнаю все те, що навчав Ісус Христос, що проповідували Апостоли й свята католицька Церква подає до вірування, бо Ти є вічна і непомильна правда. У тій вірі і для неї хочу жити і вмерти. Амінь.

Чи любиш науку релігії?

Чи вистарчає лише вчитися релігії і знати правди віри, чи може ще чогось більше треба?

2. Віра Апостолів.

Одного разу сказав Ісус Христос до людей, що зібралися коло Нього: »По правді кажу вам, Я хліб життя. Коли хто єсть той хліб, житиме на віки, а хліб, що Я дам, це Моє Тіло для життя світа«. »Коли не будете їсти Тіла Сина Чоловічого і не будете пити Його Крові, життя не будете мати в собі«.

З того часу багато з тих, що йшли за Христом, відступили від Нього й уже не ходили за Ним. Тоді Христос сказав до Апостолів: »Чи й ви хочете відійти?« А Симон Петро відповів Йому: »Господи, до кого підемо? Ти маєш слова вічного життя; і ми увірили й пізнали, що Ти Божий Син!«

* * *

13. Якої ми віри?

Ми є християнсько-католицької віри, бо визнаємо все те, що навчав Ісус Христос, наш Спаситель, а свята католицька Церква подає до вірування.

Святі рівноапостольні князі
Володимир і Ольга

14. Коли народився і де жив Ісус Христос?

Ісус Христос народився тому 19.. років (роки чи слімо від народження Ісуса Христа) у Вифлеемі, в ізраїльській землі, що називається також Свята Земля або Ізраїль. Йежить вона в Азії, недалеко від Єгипту, над рікою Йордан, що вливався до Мертвого моря. Головне місто Святої Землі є Ерусалим.

15. Котрий нарід прийняв перший Христову віру?

Перші прийняли Христову віру деякі ізраїльтяни, бо Ісус Христос навчав в ізраїльському народі; з поган перший прийняв Христову віру грецький народ. Майже рівночасно поширилася Христова віра й серед римського або латинського народу. З часом витворилися різні обряди, а найважніші обряди є грецький і латинський.

16. Що це є обряд?

Обряд це звичаї і богослуження, якими Церква прославляє Бога.

17. Якого ми обряду?

Ми є грецького обряду, а мова наших церковних книг є старословянська.

18. Від кого й коли прийняли українці Христову віру?

Христову віру прийняли українці від греків, а з вірою і грецький обряд. Київські князі Аскольд і Дир охристилися 865 року, княгиня Ольга 957 року. Володимир Великий охристився 988 року і відтоді християнство поширилося по всій українській землі.

19. Хто переклав церковні книги з грецької мови на старословянську?

Церковні книги з грецької мови на старословян-

ську переклали два вчені й святі брати Кирило і Методій у IX столітті.

20. Як ми називаємо себе, якщо хочемо означити нашу віру й заразом наш обряд?

Якщо хочемо означити нашу віру й заразом наш

Деревляна церква

обряд, тоді ми називаємо себе греко-католиками; тим кажемо, що наша віра є католицька, а наш обряд грецький.

Католиків латинського обряду називаємо римо-католиками.

21. Чи можна самовільно змінити обряд?

Ні. Апостольський Престіл строго заборонив самовільно змінити обряд.

22. Як ми греко-католики поздоровляємо себе?
- Ми поздоровляємо себе словами: »Слава Ісусу Христу«, а відповідаємо: »Слава на віки«.
- В часі Різдва до Стрітення поздоровляємо себе словами: »Христос раждається«, а відповідаємо: »Славіте Єго«.
- В часі від Воскресення до Вознесення поздоровляємо себе словами: »Христос воскрес«, а відповідаємо: »Воістину (справді) воскрес«.
23. Який є найважніший знак нашої віри?
- Найважніший знак нашої віри це святий хрест, бо Христос Господь умер на хресті, і тому хрест стався знаком нашого спасення.
- Знаком святої хреста зачинаємо й кінчимо молитву. У нашім обряді христимося три рази.
24. Як робимо на собі знак святого хреста?
- Знак святого хреста робимо на собі так:
- Ліву руку кладемо на груди, перші три пальці правої руки складаємо разом, а два крайні пальці згинаємо до долоні, підносимо праву руку до чола й кажемо: »Во імя Отца«, дальнє повертаємо правою рукою на груди й кажемо: »І Сина«, потім повертаємо на праве рамя і кажемо: »І Святаго«, вкінці на ліве рамя і кажемо: »Духа. Амінь«.
25. Котрі правди віри визнаємо, коли знаменуємо себе святым хрестом?
- Святым хрестом визнаємо ці правди віри:
- 1) що в Бозі є три Особи: Бог Отець, Бог Син, і Бог Святий Дух;
 - 2) що друга Божа Особа, Божий Син, стався чоловіком і вмер розпятий на хресті для нашого спасення.

26. Котрі правди віри повинен знати кожний християнин?

Кожний християнин повинен знати ці шість правд віри:

1. Що є один Бог, котрий все створив і всім управляє.
2. Що Бог є справедливий Суддя, котрий нагороджує за добре, а карає за зло.
3. Що є три Божі Особи: Бог Отець, Бог Син і Бог Святий Дух, або одним іменем: Пресвята Трійця.
4. Що друга Божа Особа, Божий Син, стався чоловіком і вмер на хресті для нашого спасення.
5. Що людська душа є безсмертна.
6. Що Божа ласка (благодать) є до спасення конечно потрібна.

27. Що це є Символ віри?

Символ віри це коротке зібрання найважніших правд християнсько-католицької віри. Його уложили Апостоли, а їхні наслідники Єпископи доповнили його на соборах: у Нікеї (325 р.) і в Царгороді (381 р.). Символ віри складається з 12 членів, ось у такім порядку:

1. Вірюю в одного Бога Отця, Вседержителя, Творця неба й землі, всього, що видимо й не видимо.
2. І в одного Господа Ісуса Христа, Сина Божого єдинородного, від Отця рожденого ранше всіх віков; світло від світла, правдивого Бога від правдивого Бога, рожденого, не створеного, односущного з Отцем, через якого все сталося.
3. Що для нас людей і для нашого спасення

зинов із неба й прийняв тіло від Святого Духа й Марії Діви і стався чоловіком.

4. Що був розпятий за нас приPontію Пилаті, терпів і був похоронений.
5. І воскрес третього дня, як було писано.
6. І вознісся на небо й сидить праворуч Отця
7. І в друге приайде із славою судити живих і мертвих, а Його царству не буде кінця.
8. І в Святого Духа, Господа животворного, що від Отця й Сина походить, котрому з Отцем і Сином одинаковий поклін і одинакова слава, котрий говорив через пророків.
9. Гв одну святу соберну й апостольську Церкву.
10. Ісповідую одне хрещення на відпущення гріхів.
11. Оживаю воскресення мертвих.
12. І життя будучого віка. Амінь.

*

*

Поучення: Памятай, дитино! Найбільший скарб, який має наш народ, це наша свята віра. Йї твердині — це наші церкви, йі стірожі — це священики. Пропор нашої віри — це святий хрест. Усією душою люби та шануй Церкву й священиків. Памятай, що свята віра — це основа дочасного й вічного щастя народу.

Чи не соромишся визнавати своєї віри та обряду?

Чи ти готовий навіть життя віддати за них?

Свят, Свят, свят Го-сподь Са - ва - от .. . І спалнь небо, не - бо і земля,
і - спалнь не - бо, не - бо і земля слави Тво - є - я.... О - сан - на
вви - - шніх' благо сло венгрядій во і - мя Го - спо - дне,
благо сло венгрядій во і - мя Го - сподне, О - сан - на вви - - шніх.

Старий Завіт.

Перший член Символу віри.

»Вірую во єдинаго Бога Отца, Вседержителя, Творца неба і землі, видимих же всіх і невидимих.«

3. Господь Бог.

Розум каже нам, що Бог дійсно є. Але сам людський розум заслабий, щоб міг докладніше пізнати Бога, який Він є і яка Його воля. З милосердя до людей Господь Бог сам навчав людей про себе. Тоді Він приймав або подобу чоловіка, або подобу хмари, вогню, або лише самим людським голосом відзвивався. Самого ж Бога ніхто ніколи не бачив, бо Бог це найчистіший дух, а духа не можна бачити.

Святе Письмо учитъ насъ про Бога, що Він є:

- а) найчистіший дух;
- б) Вседержитель (всемогучий), який може вчинити все, що хоче;
- в) Творець неба й землі й усього, що є на небі й на землі;
- г) наш небесний Отець, а ми Його діти;
- д) наш Господь і Суддя, що нагороджує за добре, а карає за зло;
- е) Бог є сама правда, сама доброта, сама любов;
- ж) Бог є несоторений, вічний, незмінний, всюди-приявний, всезнаючий, найсвятіший, наймудріший, найсправедливіший, наймилосерніший, найвірніший;
- з) є лише один Бог, але в трьох Особах, які є: Бог Отець, Бог Син і Бог Святий Дух, або одним іменем Пресвята Трійця.

Святе Письмо навчає нас:

»Люби Господа Бога твоого цілим твоїм серцем, цілою твоєю душою, щою силою і всіми твоїми думками«.

* * *

28. Хто є Бог?

Бог є найчистіший дух, Творець неба й землі.

29. Чи можна Бога бачити?

Бога не можна бачити, бо Бог є дух і не має тіла.

30. Відколи є Бог?

Бог завсіди був, є і буде. Тому кажемо, що Бог є вічний.

31. Де є Бог?

Бог є всюди, на кожному місці. Тому кажемо, що Бог є всюдиприсутній (всюдиприявний).

32. Що Бог знає?

Бог все знає, що було, є і буде. Тому кажемо, що Бог є всезнаючий.

33. Що Бог може вчинити?

Бог може вчинити все, що хоче. Тому кажемо, що Бог є всемогучий (Вседержитель).

* * *

Поучення: Господь Бог є нашим найліпшим Отцем, що все дає нам що любить нас і дбає про нас. З усім звертаймося до Нього у кожній хвилині, у кожній потребі, а відвертаймося від безбожних людей, що не признають Бога. Святе Письмо називає таких людей безумними та пустими. Вже старинні поганські мудрці (філософи) писали, що кожна людина знає про Бога та що нема народу без віри в Бога.

На відомих тобі прикладах поясни приповідку: »Без Бога ні до порога«.

Чи знаєш приповідку: »З яким пристаєш, таким і стаєш«?

Свя - тий Бо - же, свя - тий хріп - кий, свя - тий без - сме - ртний по -
ми - луй нас [первый раз] Сла - вя От - цу..... слава . i ... Си - му,
i свя - то - му ду - ху... i ни - ні i при - сно,... i
ни - ні i при - сно i во ві - ки ві - ков, а - мінь. Свя - тий без - сме - ртний по -
ми - луй.. нас

D.C. al Fine
(щераз з початку
вж до *!)

5. Створення світа.

На початку сотворив Господь Бог небо й землю. Земля спершу була невпорядкована й пуста. Скрізь було тем'о. Божий Дух уносився над водами. І сказав Бог: «Хай буде світло». І повстала ясність. І відділив Бог світло від темряви та назвав світло днем, а темряву ніччю. Це був перший день.

Потім сказав Бог: «Хай повстане небозвід». І так сталося. Повстав небесний звід. Це був другий день.

І приказав Бог: «Хай води, що є під небом, зберуться в одне місце й хай покажеться суха земля, а на землі хай ростуть трави, зілля і дерева». І так сталося. Це був третій день.

І сказав Бог: «Хай будуть на небесному зводі світила, в день сонце, в ночі місяць і звізды, і хай відділять день від ночі». І так сталося. Це був четвертий день.

І сказав Бог, щоб у водах появилися риби й усякі повзуни, а в воздухі птахи. І так сталося. Це був п'ятий день.

І сказав Бог, щоб на сухій землі повстали різні звірята. І так сталося.

Накінці сотворив Бог чоловіка на свій образ і подобу й дав йому властиві над усіми сотворіннями на землі. Це був шостий день.

Перший день сотворення

І бачив Бог, що все сотворене було дуже добре. Сьомого дня перестав Бог творити, поблагословив світ і призначив той день на день відпочинку.

34. Хто сотворив небо й землю?

Небо й землю сотворив Бог. Тому називаємо Бога Творцем неба й землі.

35. Як створив Бог небо й землю?

Бог створив небо й землю своїм всемогучим словом: сказав »нехай буде«, і так сталося.

36. Що значить створити?

Створити значить щось із нічого зробити. Так може вчинити лише всемогучий Бог.

Другий день сотворення

37. Навіщо Бог створив світ?

Бог створив світ для свого прославлення та для добра соторінь.

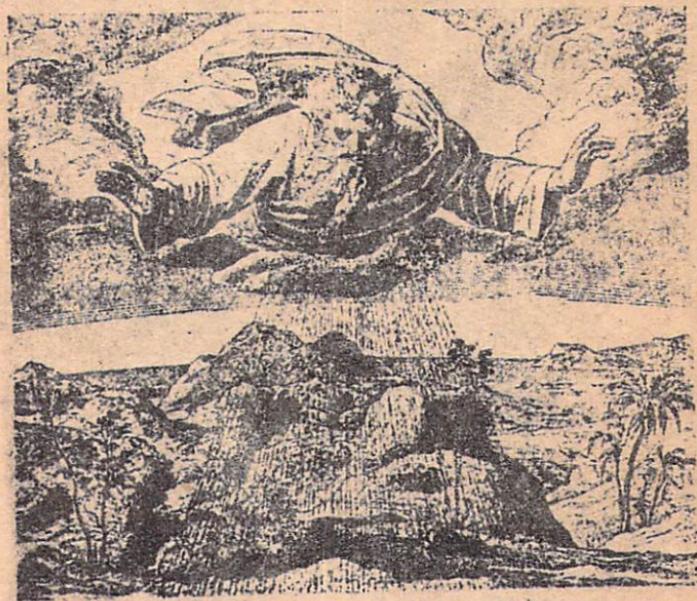
38. Навіщо Бог створив людей?

Бог створив, людей, щоб люди Бога пізнали, в Його вірили, Його любили та Йому служили й через це осягнули вічне щастя в небесному царстві.

39. На чию подобу і на чий образ створив Бог людину?

Бог створив людину на свою подобу й на свій образ. Тому людина є найдосконаліше створіння на землі.

Людина подібна до Бога своєю душою, бо душа це бессмертний дух, що має розум і свободну волю.

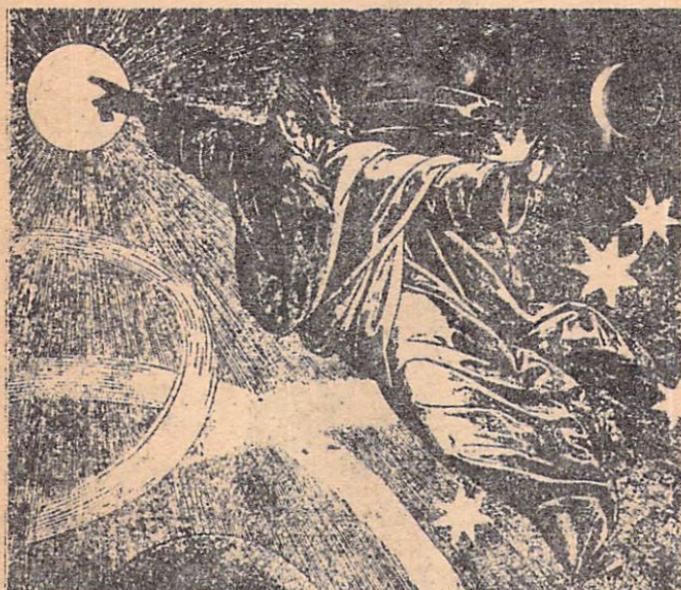

Третій день створення

* * *

Поучення: Який сильний, який могучий є Бог, що своїм словом створив стільки великих, гарних і хосennих річей! Все це створив Бог для своєї слави, щоб усі хвалили Його: Ангели, люди, звірята, небо, земля, моря, пільні стрибунці й сині дзвіночки на левадах. Тому говорімо щодня: »Вірю в одного Бога Отця, Вседержителя, Творця неба і землі«.

Коли подумаємо, що Бог створив це все також на пожиток і радість людям, тоді людське серце мусить загорітися любовю до Створителя. І запашні, гарні квіти по лугах, лісах і городах дав Бог для нас, щоб нас звеселювали. І пташечки створив Бог, щоб вони гарно нам співали, і пчілки, щоб зносили нам солодкий мід. А з неба гріє нас тепле проміння сонця, яке Бог також для нас створив.

Четвертий день створення

Тому любімо найліпшого нашого небесного Отця. Найкраще заявимо свою віру й любов до Бога, якщо будемо сповняти Його святу волю, цебто, якщо будемо жити так, як Бог нам заповідає.

Вичисли кілька таких явищ у природі, що свідчили б про а) Божу мудрість та б) Його всемогучість.

5. Створення невидимого світа.

Крім видимого світа сотворив Бог ще й невидимий світ: небо, а в небі багато Ангелів. Ангели це найдосконаліші Божі сотворіння. Вони є чистими духами, мають розум і свободідну волю, а не мають тіла. Бог сотворив Ангелів, щоб Його прославляли, любили, Йому слухали й щоб хоронили людей.

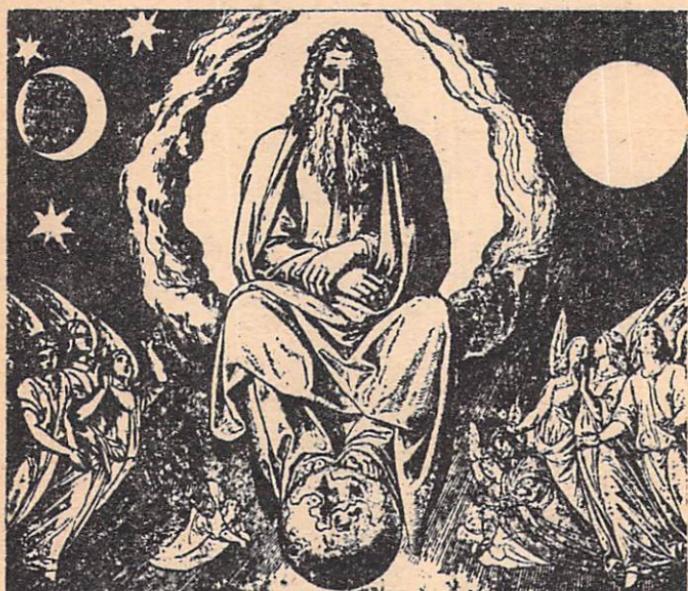
П'ятий день створення

Спершу всі Ангели були добрі й святі та слухали Господа Бога. Та один із них, Сатана, згордів у своєму щастлю і захотів бути такий, як сам Бог. За його злим приміром пішло багато інших Ангелів. Вони зворобилися проти Бога й уже не хотіли Його слухати.

Але їм спротивилися ті Ангели, що були вірні Бо-

гові. На небі повстала велика боротьба — і перемогли добрі Ангели під проводом святого Михаїла.

Бог покарав злих духів за їх великий гріх і засудив їх на вічну кару в пеклі. Вони на віки прокляті й нещасливі, ненавидять Бога й намагаються шкодити людям. Їх називаємо діяволами або чортами. Добрих

Сьомий день сотворення

Ангелів нагородив Бог вічним небесним щастям, вони заєдно оглядають Бога. Вони люблять людей і хоронять нас від злого.

Кожна людина має свого Ангела Хоронителя.

* * *

40. Хто це є Ангели?

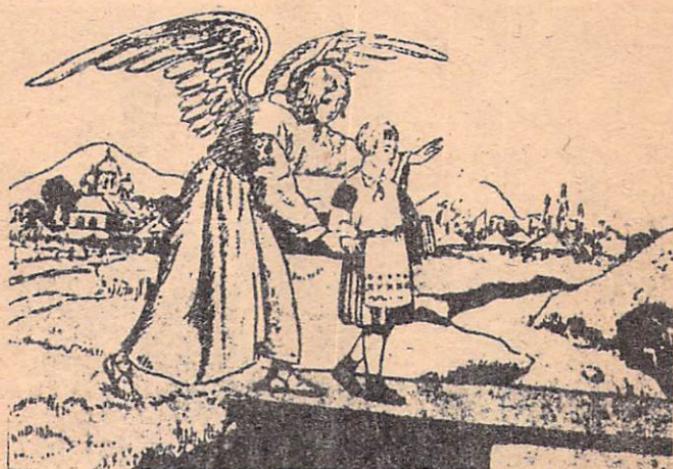
Ангели це чисті духи, що мають розум і свободну волю, а не мають тіла.

41. Навіщо сотворив Бог Ангелів?

Бог сотворив Ангелів, щоб Йому служили, Його прославляли, а людей хоронили від злого.

42. Якими сотворив Бог Ангелів?

Бог сотворив Ангелів добрими й святыми.

Ангел Хоронитель

43. Чи всі Ангели залишилися святыми?

Ні! Деякі Ангели згрішили, втратили свою святість, бо не слухали Бога, були горді, а гордість є першим головним гріхом.

44. Як Бог покарав злих, а як нагородив добрих Ангелів?

Злих Ангелів засудив Бог на вічну кару в пеклі, а добрих нагородив вічним щастям у небі.

45. Які є для нас добрі Ангели?

Добрі Ангели люблять нас, хоронять від злого, моляться за нас і заохочують нас до доброго.

46. Які є для нас злі духи?

Злі духи не люблять нас, намовляють нас до злого, до гріхів, і хочуть нам шкодити.

47. Як називаються Ангели, що нас хоронять?

Ангели, що нас хоронять, називаються Ангели Хоронителі.

* * *

Поучення: При кожній важнішій нагоді, коли маєш щонебудь зробити, чуеш два голоси, що промовляють до твоєї душі.

Один голос заохочує тебе до доброго діла, а відмовляє від злого. Пригадує тобі Божі заповіді, пригадує слова твоїх родичів, священиків, учителів.

Другий голос каже тобі легковажити Божі заповіди, напінення родичів і священиків та намовляє тебе до злого.

Ти часто на роздоріжжю і не знаєш, як поступити.

Отже памятай: Це два духи ведуть боротьбу за твою душу. Один добрий — це твій Ангел Хоронитель. Він бажає тобі добра й вічного щастя.

Другий — це злій дух. Він завидує тобі й хоче затягнути тебе до пекла. Не дай себе звести злому духові, а визвай помочі свого Ангела Хоронителя в кожній хвилині.

(Свято святого Архистратига Михаїла ѹ усіх Ангелів святкуємо 8 (21) листопада).

Молитва до Ангела Хоронителя:

Мій Ангеле святий,
Небесний друже мій,
Веди мене до Бога,
Бо це моя дорога.

Щодня мене пильний,
Від злого все рятуй,
Я хочу свято жити
І Богові служити.

Молитва до святих Ангелів: Вся небеснія Силі, святії Ангели і Архангели, моліте Бога о нас грішних.

6. Створення перших людей.

По всіх створіннях створив Господь Бог чоловіка, найвизначніше створіння на землі. Тіло першого чоловіка утворив Бог із землі й оживив його безсмертною душою.

Шостий день створення

Святе Письмо називає цього першого чоловіка Адам, що значить: чоловік із землі. Адам був сам один на землі й не мав нікого до помочі. Раз, коли він спав, вийняв йому Бог одно ребро і з нього створив жінку, якій Адам дав ім'я Ева, що значить: мати всіх живучих. Адама й Еву злучив Бог у подружжя і помістив їх у прегарному городі — в раю. Там росли всяки дерева, корчі й квіти. Жили там звірята, а всі вони слухали Адама й Еви. На середині раю Бог посадив дерево »пізнання доброго і злого«. І дав Бог першим лю-

дям таку заповідь: »З кожного дерева у раю можете їсти; лише з дерева пізнання доброго і злого не їдьте, бо якщо зїсте, то умрете.«

Адам і Ева були щасливі, доки слухали Бога. Їхні душі обдарував Бог освячуючою ласкою (благодаттю). Їх щастя мало перейти на всіх людей, бо всі люди походять від Адама й Еви. Адам і Ева є прародичами людського роду.

* * *

48. З чого складається чоловік?

Чоловік складається з тіла й безсмертної душі.

49. Що це є душа?

Душа це розумний і бессмертний дух, створений на образ і подобу Божу.

50. Чи душа вмирає разом з тілом?

Ні! Душа ніколи не вмирає, бо вона бессмертна й житиме вічним життям.

51. Як називалися перші люди?

Перші люди називалися Адам і Ева.

52. Де жили перші люди?

Перші люди жили в раю.

53. Чи перші люди були щасливі?

Перші люди були дуже щасливі, бо вони мали освячуючу ласку (були святі), не мали терпіти, ані вмирати, і були б з тілом та душою пішли до неба. Це їх щастя мало перейти на всіх людей.

* * *

Поучення: Діти! Господь Бог створив вас на те, щоб ви Його щораз ліпше пізнавали й любили. Він дав вам очі, щоб ви оглядали великі діла Божі й дорогі особи, що заступають вам Бога на землі: родичів, учителів, священиків і інших. Дав вам слух, щоб ви слухали Божих наук. Дав вам мову, щоб ви говорили й співали на Божу славу, щоб ви молилися.

Цих усіх дарів уживайте гідно: Богові на славу, а собі на спасення.

У чому людина подібна до Господа Бога?

Чи пам'ятаєш про своє призначення?

7. Гріх перших людей і кара за нього.

Сатана позавидував щастя нашим прародичам у раю і постановив довести їх до гріху. Він перекинувся у змію і сказав до Еви: »Чому вам Бог не дозволив їсти овочів із усіх дерев у раю?« Ева відповіла: »З усіх дерев можемо їсти: лише з дерева, що є серед раю, Бог заборонив нам їсти, щоб ми не померли.«

Тоді злий дух став її підмовляти, кажучи: «Ні, ви не умрете, але коли зісте овоч із цього дерева, тоді відчиняться вам очі й будете такі, як сам Бог».

Ева послухала злого духа, зірвала овоч із дерева пізнання доброго й злого, їла ~~її~~ та дала Адамові, і він також їв.

Коли ж вони зійшли цей овоч, пізнали, що згрішили і через це втратили свою святість. Побачили, що вони нагі й почали соромитися.

Зі страху перед Богом скрилися в кущах.

І сказав Бог до Адама: «Що ж ти зробив?» Тоді Адам виправдувався: «Жінка, що її Ти мені дав, намо-

Гріх перших людей

вила мене, і я зів овоч із забороненого дерева». Ева натомісъ складала винуна змію: «Змія мене звела, і я зіла овоч».

Тоді сказав Господь Бог до Еви: «Умножу твої терпіння і журби, багато клопоту будеш мати з дітьми, а муж буде старшувати над тобою».

До Адама сказав Бог: «Проклята буде земля через твій гріх; тяжко буде тобі управляти її, а вона тобі

буде родити терня і бурян; у поті свого чола будеш працювати на хліб, аж повернешся до землі, з котрої ти повстав, бо ти є земля і в землю обернешся».

Ангел виганяє прародичів з раю

Потім видалив Бог Адама й Еву з раю. І поставив Бог Ангела з огненним мечем, щоб стеріг входу до раю.

* * *

54. Як довго були прародичі щасливі?

Прародичі були так довго щасливі, доки не переступили Божої заповіді тим, що зїли овоч із забороненого дерева.

55. Що робить той, хто переступає Божу заповідь?
Хто переступає Божу заповідь, той грішить.

56. Як зовемо гріх наших прародичів?

Гріх наших прародичів зовемо первородним або прародительським гріхом.

57. Як пошкодив первородний гріх прародичам?

Первородний гріх пошкодив прародичам на душі й на тілі: на душі тим, що вони втратили освячуючу ласку (благодать) і право до неба; а на тілі тим, що втратили рай, мусіли важко працювати, терпіти й вмирати.

58. Чи первородний гріх пошкодив лише прародичам?

Первородний гріх пошкодив не лише прародичам, але й усім людям, бо він разом з карою перейшов на всіх людей.

59. Як називаємо гріх, що ми самі його сповняємо?

Гріх, що ми самі його сповняємо, називаємо особистим гріхом.

60. Чи всі гріхи однаково тяжкі?

Ні! Є гріхи тяжкі, що їх називаємо смертними, і є гріхи легкі, що їх називаємо простими.

61. Чому тяжкий гріх зовемо смертним?

Тяжкий гріх зовемо смертним, бо через нього тратимо освячуючу ласку (благодать), без якої душа не живе для неба.

62. Хто з людей не мав первородного гріху?

З людей одинока Пречиста Діва Марія не мала первородного гріху, бо вона була захоронена від нього через те, що була вибрана на Матір Божого Сина, Ісуса Христа.

(Свято Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії святкуємо дня 9 (22) грудня).

63. В котрій святій Тайні очищаємося від первородного гріху?

Від первородного гріху очищаємося в святій Тайні хрещення через освячуючу ласку (благодать).

* * *

Поучення: Зле зробили перші люди, що не слухали Бога, а послухали злого духа! Нещасні, переступили Божу заповідь, згрішили, а через те втратили право до неба й стягнули на себе різні терпіння, а вкінці мусіли вмерти. Те нещастя наші прапородичі стягнули не лише на себе, але й на всіх своїх потомків.

Перед гріхом тішила перших людей сама думка про Бога. По грісі вони лякалися, дрижали, крилися перед Богом. Перед гріхом знали, що Бог є всюди й що не можна скритися перед Ним. По грісі так затмарився їх розум, що думали, наче б можна було скритися перед Богом. Памятай! Так виглядаєш і ти, якщо сповняєш гріх. Бог усе бачить, і знає, бо Бог є всюди.

Вияв надії: Надіюся на Тебе, мій Боже, і виживаю від Тебе ласки та всього, що мені потрібне до спасення, бо Ти можеш мені це дати, як всемогучий, і хочеш дати, як безконечно щедрий; даси через заслуги, муки й смерть Ісуса Христа, бо Ти є найвірніший у своїх обітницях. Амінь!

Порівняй стан перших людей перед гріхом і по грісі.

Порівняй свою душу перед гріхом та по грісі.

1. О Бо-го ро-ди-це Ді-во Ма-ри- - е, ра-ду-ся,
2. Бла-го сло-ві-ня пра-си-но Тво- - го, Ти. Нень-ка
ра-ду-й не- ба ле-лі- - е, Прин-бра на сон-чес-ем, вкри-та ду-
Сла-са, Бо- га са- мо- - го, для нас спа-сен-ня втоб- бі зо-
го- - то, Ма- ри- - е, чи- ста, Го сподъз-то-бо- ю
ри- - е, Ра- ду- - ся, ра-ду-й не- ба ле-лі- - е.

Другий член Символу віри.

»І во єдинаго Господа Ісуса Христа, Сина Божія, єдинородного, іже от Отца рожденного прежде всіх вік; світа от світа, Бога істинна от Бога істинна, рожденна, не сотворенна, єдиносущна Отцу, імже вся биша«.

8. Бог обіцює Спасителя.

Вже в раю обіцяв Господь Бог першим людям Спасителя. Проклинаючи змію, сказав Господь Бог до неї: »Положу ворожнечу між тобою і женою, між твоїм потомством і її потомством, аж її Син зітре тобі голову«.

Та жінка, про яку в тих словах згадує Господь Бог, це Пречиста Діва Марія. А її Син, Ісус Христос, Спаситель світа, стер голову змії, цебто знищив силу діявола.

Ісус Христос це друга Божа Особа, Божий Син, що з любови до людей стався чоловіком, щоб нас визволити з неволі діявода й наново зробити Божими дітьми.

Як сонячне проміння від сонця, так родиться Бог Син від Бога Отця. Він є так само вічний, як Бог Отець. Завсіди був, але не скоро Він зійшов з неба на землю, щоб статися чоловіком. Люди мусіли тисячі років покутувати й вижидати Божого милосердя. Цей довгий час це час Старого Завіту, час приготування до прийняття Спасителя. Бог разураз поновляв свою обітницю і щораз докладніше обявляв людям, коли й де народиться Спаситель світа. З Божого Провидіння жили тоді деякі праведні особи, що своїм життям і своїми ділами вказували на Спасителя. Це були прообрази Спасителя.

* * *

64. Як Бог змилосердився над людьми по упадку прародичів?

По упадку прародичів Бог змилосердився над людьми так, що вже в раю обіцяв прислати Спасителя.

65. Хто є обіцяним Спасителем?

Обіцяним Спасителем є Ісус Христос, Син Божий і Син Пречистої Діви Марії.

66. Що значить ім'я Ісус?

Ім'я Ісус значить Спаситель.

67. Що значить ім'я Христос?

Ім'я Христос (по єврейськи Месія) значить помазаник. У Старому Завіті священиків і царів помазували єлеєм. Отже Ісус Христос значить: Спаситель Цар.

68. Чому зовемо Ісуся Христа Спасителем?

Ісуся Христа зовемо Спасителем, бо Він спас нас із неволі діявола, в яку ми попали через упадок прародичів, і знову зробив нас Божими дітьми.

69. Хто є Ісус Христос, як Бог?

Ісус Христос, як Бог, є другою Бождою Особою, Божим Сином. Святе Письмо називає Божого Сина також Божою Мудрістю або Божим Словом.

70. Котрі були найвизначніші прообрази Спасителя в Старім Завіті?

Найвизначніші прообрази Спасителя в Старім Завіті були: Авель, Ісаїк, Йосиф, Мойсей, пасхальне ягня, мідяна змія.

* * *

Поучення: Бог є наймилосерніший. Якщо нас і карає, то лише на те, щоби нас рятувати від вічної загибелі. Тому ніколи, як довго ми ще є на землі, не є запізно просити в Бога прощення гріхів. Ніколи не надуживай терпеливості нашого небесного Отця, бо сираведлива кара за гріхи мусить настати, як не на цьому, то на другому світі.

Сла - ва бт . цу і Си - ну і свя - то - - му Ду - ху ...
і ни - ні і при - сно, ... і во ві - ки ві - ков, а - мінь
Є - ди - но - род - ний Си - не і Сло - - ве Бо - жій, безсмертній
і ... і зво - ли - вин спа - се - ні - я.. на - ше - го ра - ди .. во - пло - ти - ти -
ся от свя - ти - я... Бо - го - ро - - ди - ці .. і при - спо - ді - ви Ма - рі ..
і не - пре - лож - но во - че - ло - ві - чи - вий - ся рас - пни - ся же
Хри - сте Бо - - же, ... смер - ті - ю смерть по - пра - вий .. є - дин си - свя -
ти - я Трої - ци спро - сра - вля - є - мий От - цу і свя - то - му
свя - ту - му Ду - - ху, спа - си нас.

9. Каїн убиває свого брата.

Найстарші сини Адама й Еви називалися Каїн і Авель. Каїн працював на ріллі, а Авель пас вівці. Авель був добрий, Каїн злий. Раз оба вони принесли Богові жертву: Каїн з плодів землі, Авель із своїх найкращих овець. Бог зглянувся на жертву Авеля,

Жертва Авеля і Каїна

а нещирої жертви Каїна не прийняв. Із зависті Каїн розгнівався на Авеля, аж лице йому змінилося.

Господь Бог напімнув Каїна: »Чому ти розлютився і чому змінилося твоє лицє? Стримай свій гнів!« Але Каїн не хотів слухати Бога. Після того сказав він раз до Авеля: »Ходім у поле«. А коли вони були в полі, кинувся Каїн на Авеля і вбив його. Тоді сказав Бог до

Кайна: »Де твій брат Авель?« А він відповів: »Не знило. Чи ж я сторож мого брата?«

На це сказав Господь до Каїна: »Що ти зробив? Кров твого брата кличе із землі до Мене! Будеш проклятий, ніколи не будеш мати спокою і без перестанку будеш волочитися по землі!«

Кайн не покаявся за свій гріх, бо думав, що Бог не простиє йому, і попав у розпуку. Лякався, що його вбє кожний, хто його стріне. Але Еог зробив Каїнові знак на чолі, щоб його ніхто не вбив.

Невинно вбитий Авель є прообразом Ісуса Христа. Каїн зображує жидів, що вбили Божого Сина.

* * *

71. Які гріхи привели Каїна до убивства?

До убивства привели Каїна три головні гріхи: гордість, зависть і гнів.

72. До яких гріхів належить гріх убивства?

Гріх убивства належить до гріхів, що кличуть до неба о пімсту.

73. Котрі є гріхи, що кличуть до неба о пімсту?

Ті гріхи є:

1) убивство, 2) содомський гріх, 3) покривдання вбогих, вдів і сиріт, 4) задержання наемничої за плати.

* * *

Поучення: Памятай! Гордість, зависть і гнів це наче іскри вогню. Якщо їх зараз не придушиш у своєму серці, тоді вони розгоряться і пірвуть тебе до нерозважливих учинків, а може навіть до такого страшного гріху, до якого пірвали Каїна.

Скільки разів гордість, зависть або гнів стануть закрада-
тися до твого серця, зараз пригадай собі Каїна й Авеля. Христос
Господь каже: »Щасливі тихі, бо вони наслідять землю.«

»Щасливі миротворці, бо вони Божими синами назвуться.«

Як поборювати гнів, зависть та гордість, коли вони заро-
джуються у твоїм серці?

10. Потоп світа.

За вбитого Авеля дав Бог Адамові й Еві іншого
доброго сина, котрому було на ім'я Сит. Ситові по-
томки були добрі, Каїнові ж потомки були злі.

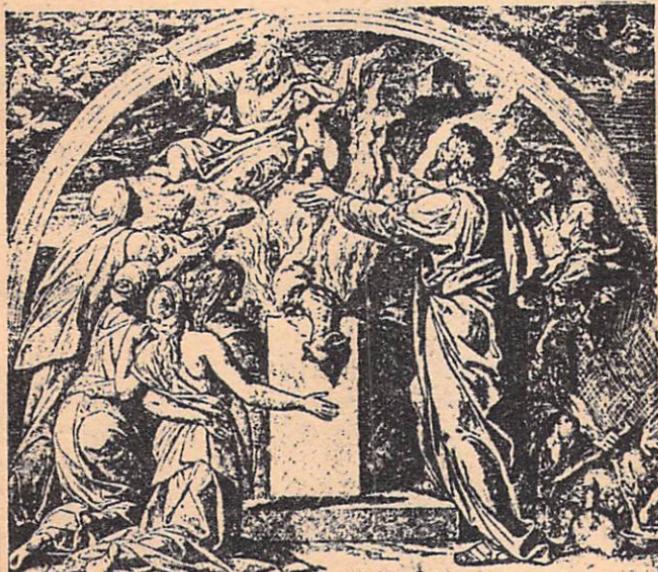

Потоп світа

З часом змішалися Ситові потомки з потомками
Каїна — і так всі сталися злими. Був лише один правед-
ний чоловік, на ім'я Ної. Він вистерігався гріхів
і вірно служив Господеві Божові. І сказав Бог до Ноя:

»Час заглади прийшов' на людей, тому що воїні не-
правдою наповнили землю. Збудуй собі великий кора-
бель, бо зішлю потоп і вигублю все, що живе на землі.«

Ще стодвадцять років лишив Господь Бог людям-
на поправу. За цей час збудував Ной корабель, як йо-
му Бог наказав, і напоминав людей, щоби поправи-
лися. Але люди не слухали Ноя. Коли ж минув означе-
ний час, сказав Бог до Ноя: »Ввійди в корабель з ці-

Жертва Ноя.

лою твоєю родиною, возьми із собою по парі з усіх
звірят і птиць тай поживу возьми для себе і для них,
бо за сім днів зішлю потоп«. Ной послухав Бога, а по
сімох днях став лляти дощ і лляв впродовж сорок днів
і ночей без упину. З рік і з моря виступила вода та
заполяла землю понад найвищі гори.

Вода затопила все, що жило на землі: людей, зві-

ряті й птахи. Спасся лише Ной і його родина та ті звіряті й птахи, що були в кораблі. Вода стояла над землею стопятьдесят днів. Тоді Бог післав вітер і води стали опадати, а корабель осів на горі Аарат.

І вийшов Ной з корабля зо своєю родиною, і зо всіми звірятами та птахами. Поставив жертівник і приніс Богові жертву подяки за рятунок. А Господь Бог прирік Ноеві, що вже більше не буде вигублювати людей потопом. На знак цеї Божої обітниці явилася на небі різnobарвна дуга (веселка).

Ной стався другим праотцем людського роду, а його сини, Сем, Хам і Яфет, сталися батьками різних людських племен.

Корабель Ноя є прообразом Христової Церкви.

* * *

74. Чому Бог післав потоп на світ?

Бог післав потоп на світ, бо люди дуже збезбожніли.

75. Шо Бог любить, а що ненавидить?

Бог любить усе, що є добре, а ненавидить усе, що є зло (всякий гріх). Тому кажемо, що Бог є найсвятіший.

76. Чи Бог зараз карає людей, як тільки згрішать?

Бог інколи карає людей зараз, як згрішать. Та частіше жде, щоби грішні люди поправилися. Тому кажемо, що Бог є довготерпеливий.

77. Чи Бог виконує те, що обіцяв?

Бог завсіди виконує те, що обіцяв. Тому кажемо, що Бог є найвірніший.

78. Чому корабель Ноя є прообразом Христової Церкви?

Корабель Ноя є прообразом Христової Церкви, бо в часі потопу світа лише ті люди врятувалися,

що скоронилися в кораблі Ноя. Так і в вічності будуть спасені лише ті люди, що належать до Христової Церкви.

Поучення: Багато грішників мусіло б пропасти, якщо б

Ісус Генріх, Загато грішників мусло з пропасти, якщо б
Господь Бог не був довготерпливий. Господь Бог каже: «Не
хочу смерті грішника, але хай навернеться зо своєї грішної
дороги й хай живе». Бог жде, щоби грішники навернулися і по-
правилися. Будьмо вдячні Богові за цю Його довготерпливість,
бо доки живемо, маємо нагоду поправитися. Та́ не будьмо зу-
хвалі й не відкладаймо нашої поправи щораз дальше на буду-
чий час, бо Бог є справедливий і вкінці покарає тих, що не по-
правилися.

Чому Бог не карає грішників зараз за їх гріхи?

Чому небезпечно зволікати з покаянням?

1. I - же Хе - ру - ви - - - ми, и - же Хе - ру - ви - - - ми
 2. I - жеи - во - тво - ря - - - щен, и - жеи - во - тво - ря - - - щен,
 3. Вся - - ку - ю - ни - - - ні, вся - - ку - ю - ни - - - ні,
 i - же Хе - ру - ви - ми, Хе - ру - ви - ми таин - но, i - же Хе - ру - ви - - - ми, Хе - ру - ви - - - ми
 i - жеи - во - тво - ря - щен тво - ря - щен Троиц, i - жеи - во - тво - ря - щен, тво - ря - щен
 вся - - ку - ю - ни - - - ні, ни - - - ні жи - ген скую, вся - - ку - ю - ни - - - ні, ни - - - ні же
 тай - но о - - - - - бра - ду - ю - ще, о - - - бра - ду - ю - ще.
 Трои - ци тры - свя - ту - - - ю піснъ припї - ва - ю - ще, піснъ припї - ва - ю - ще.
 ген скую от - - - ло - - - жім, пе - чаль, от - - - ло - - - жім пе - чаль.
 Я - ко да Ца - ря всіх, всіх под - і - - - мем -
 Ан - - гель - скii - ми не - ви - ди - мо, Ан - гель - скii - - ми не - ви - ди - мо
 до - ри - но - си - ма, но - си - - - мв чинь - ми, ал - - - ли - лу - - - я - -

11. Авраам і Ісаак.

1. Покликання Авраама.

Народи, що походили від синів Ноя, згодом також забезбожніли. Вони забули правдивого Бога, а стали почитати сонце, місяць, зорі і визначних людей, а навіть звірят. Робили собі божків з каміння, дерева та металю. І так стались люди потаганими: Та були й праведники, що вірили в одного правдивого Бога. Такий був Авраам з халдейської землі. Бог вибрав його, щоби через нього збереглася та розширилася правдива віра й надія на Спасителя. Раз промовив Бог до Авраама: »Вийди з цеї країни та йди до краю, котрий тобі покажу, а я виведу з тебе великий народ і в тобі будуть благословені всі народи землі!«. Авраам послухав Бога, перенісся з жінкою Сарою до Ханаану (Святої Землі) і там служив вірно Господеві Богові.

Авраам був батьком ізраїльського народу.

2. Авраам жертвує свого сина Ісаака.

На старості літ обдарував Бог Авраама й Сару сином Ісааком, якого Авраам дуже любив.

Коли Ісаак підріс, хотів Бог випробувати, кого Авраам більше любить: Бога, чи Ісаака, і тому казав Авраамові принести Ісаака собі в жертву.

Авраам встав раненько й вибрався з Ісааком на гору. Під горою вложив на Ісаака дрова, а сам ніс вонон. На горі збудував жертівник, звязав сина й положив його на жертівник. Але коли сягнув рукою, щоби жертвувати сина, закликав Ангел з неба: »Аврааме, Аврааме, не вбивай Ісаака! Знаю, що любиш Бога!«. Авраам оглянувся і побачив у корчах ягня та приніс його Бо-

їові в жертву, замість свого сина. І знову Бог поблагословив Авраама й поновив обітницю, що з його постомства вийде Спаситель світа.

Авраам любив Бога більше, чн ского сина, і більше, як усе інше на світі.

Жертва Авраама

Жертвуання Ісаака є прообразом жертви Ісуса Христа на Голгофті.

* * *

79. Котра є перша й найбільша заповідь?

Перша й найбільша заповідь є: Люби Господа Бога твого цілим твоїм серцем, цілою твоєю душою, цілою твоєю силою і всіми твоїми думками.

80. Що нам каже перша й найбільша заповідь?

Перша й найбільша заповідь каже нам, що маємо Бога любити понад усе в світі.

81. Коли любимо Бога понад усе в світі?

Бога любимо понад усе в світі, якщо ми готові радше все втратити, чим образити Бога гріхом.

82. Як можемо любити Бога?

Бога можемо любити досконало або недосконало.

83. Коли любимо Бога досконало?

Бога любимо досконало, якщо любимо Його тому, що Він є найвище добро.

84. Коли любимо Бога недосконало?

Бога любимо недосконало, якщо Його любимо лише за те, що Він дає нам безчисленні добра.

85. Котра є друга найважніша заповідь?

Друга найважніша заповідь є: Люби свого близького, як себе самого.

* * *

Поучення: Любі Бога над усе!

а) Бог це найбільше добро. Нічого ліпшого на світі нема над Бога.

б) Бог є найліпшим твоїм Отцем. Він дає тобі все, що маєш.

в) Сам Бог приказав, щоб ми любили Його понад усе.

Хто Бога не любить, той і самого себе не любить, бо хто Богові не служить, той сам себе засуджує на вічну загибель. Отже маєш так жити, щоби ніколи не сплямити твоєї душі гріхом, щоби не обидити Бога.

Стараєся бути шораз ліпший і оминай нагоди до гріху. Ц буде найкращий знак, що любиш себе задля Бога. Не йди в злі товариства, не бері участи в грішних забавах, не читай лихих книжок і вважай на все, що говориш і що робиш.

Вияв любови: Люблю Тебе, мій Боже, бо Ти мене по любив, але передовсім і над усе люблю Тебе тому, що Ти є найвище, єдине й безконечне добро, гідне всякої любови. Амінь.

Що значить любити Бога понад усе? Поясни це на прикладах.

12. Йосиф і його брати.

Ісаак мав двох синів: Ісаава й Якова. Яків дістав від Бога благословення, що з його потомства вийде Спаситель світа. Він мав на друге ім'я Ізраїль, і від нього пішла назва ізраїльського народу.

Брати продають Йосифа

Яків мав дванадцять синів, ~~між~~ ними Йосифа, котрого найбільше любив.

Інші брати завидували Йосифові й продали його в неволю до Єгипту, а батькові сказали, що Йосифа

пожер дикий звір у полі. Алे. мад Йосифом чувало Боге Провидіння. Праведним життям і мудрістю Йосиф здобув собі велике довір'я в єгипетського фараона (царя) і стався управителем Єгипту.

В Ханаані, де жив Яків із синами, настав голод. Не можна було ніде купити збіжжя, лише в Єгипті. Тим збіжжям завідував Йосиф. Яків два рази висилав своїх синів до Єгипту купувати збіжжя. Брати не пізнали Йосифа, але він їх пізнав і розпитував про батька.

Аж за другим разом Йосиф дав себе піznати братам. Вони налякалися, щоби Йосиф не пімстився на них, однаке Йосиф простив їм їхню провину.

За дозволом фараона спровадив Йосиф свого батька й усіх братів із їх родинами до Єгипту, поселив їх на найліпшій землі й щиро опікувався ними.

На смертній постелі Яків поблагословив усіх синів. Синові Юді передсказав, що з його роду вийдуть царі. Коли ті царі втратять свою владу, тоді народиться Спаситель світа.

Яків умер у Єгипті. Йосиф завіз його тіло в рідну ханаанську землю і там його похоронив.

Перед своєю смертю передсказав Йосиф братам, що їх потомки колись вернутися назад до Ханаану, та просив їх, щоби тоді забрали його кости зо собою.

Йосиф також був прообразом Ісуса Христа.

Йосиф вирятував вибраний ізраїльський народ від дочасної загибелі, а Ісус Христос спас людей від вічної загибелі.

86. Чи Бог дбає про нас?

Бог дбає про нас: дає нам усе, що маємо — життя, здоров'я, поживу.

87. Чи Бог дбає також про всі створіння?

Бог дбає також про всі створіння. Без того Божого старання світ мусів би пропасти.

88. Як називаемо те Боже старання, котрим Бог удержанує світ?

Те Боже старання, котрим Бог удержанує світ, називаємо Божим Прорвідінням.

* * *

Поучення: Історія про єгипетського Йосифа вчить нас, що Боже Прорвідіння чуває над цілим світом. Бог пам'ятає про кожну людину, про кожний народ і край. Якщо зсилає допуст, то для вищих цілей, щоби краще виявилася Божа сила й слава. Бог може кожну людську недолю перетворити в славну перемогу. Тому треба всю свою надію покладати в Бозі, як це робив Йосиф.

Крім того історія про Йосифа учитъ нас, що треба жити з ріднею в згоді. Треба дарувати братам і сестрам обиди, а Бог нагородить нас за це. Всі родини й усі люди повинні жити в згоді й любові.

Від чого залежить доля людей в земському житті? Поясни це на відомих тобі примірах.

13. Бог визволяє ізраїльян з єгипетської неволі.

1. Мойсей.

В Єгипті розрослися ізраїльяни у великий народ. Тимто єгиптяни стали їх боятися та рішили їх винищити. Замінили їх у невільників, а кожного новонародженого ізраїльського хлопця фараон приказав топити.

Фараонова донька находить Мойсея.

Одна ізраїльянка мала гарного сина. Коли вже не могла довше скривати дитини, вложила її в кошик, облитий смолою, та занесла її на ріку. Саме тоді вийшла фараонова донька купатися. Вона взяла кошик з дитиною і дала хлопяти ім'я Мойсей, що значить: з води взятий. До кормлення хлопяти наймила рідну його маму.

Мойсей виховався на фараоновому дворі. Від своєї матері він зінав, що він не єгиптянин, але ізраїльтянин, і горів великою любовлю до свого нещасного народу..

Коли фараон довідався про те, що Мойсей дуже обставав за своїм народом, тоді Мойсей мусів опустити царський двір. Він пішов до мадіямської землі, на півостров Синай.

Тут Мойсей під горою Хорив одного разу пас вівці й побачив корч, що горів, а не спалювався. Коли Мойсей з цікавости підійшов ближче, почув Божий голос із цего корча:- »Мойсею! Мойсею! Я Бог твоїх батьків, Авраама, Ісаака й Якова. Зглянувся Я на терпіння Мого народу в Єгипті, тепер іди й виведи Мій народ з Єгипту до обіцяної землі«.

Тоді Бог дав Мойсеєві власті творити чуда.

Мойсей послухав Бога й вернувся до Єгипту, щоби візволити свій народ з неволі.

2. Вихід ізраїльтян з Єгипту.

Фараон довго не хотів випустити ізраїльського народу, бо жаль йому було втратити стільки невільників. Тому Господь Бог на слово Мойсея зсилав на єгиптян різні кари. Накінець сказав Бог до Мойсея: »Ще одну кару зішлю на єгиптян. і сам фараон буде наставати на вас, щоби ви виходили щокоріше. Кожний ізраїльський батько родини хай заколе однолітнє здорове ягня та хай його кровю помаже двері й пороги свого дому. Бо в ночі пішли Ангела, що повбиває всіх первородних в єгипетській землі, а омине тільки ті domi, що будуть назначені кровлю ягняти. Саме ж ягня спечіть ціле, не ломіть йому костей і з поспіхом їдкте його, бо в цю ніч пасха, це є переход і д. I будьте зібрани в дорогу, бо вже виведу вас із Єгипту«. Ізраїльтяни повірили в усе, що Ім

Мойсей говорив з поручення Господа Бога, й зробили все, що йм Бог приказав. Вони вийшли з Єгипту і дійшли до Червоного моря. Тоді фараон пожалував, що їх випустив, та пігнався за ними за своїм військом.

Перед вибраним народом розступилося море й він перейшов на другий бік. Коли ж фараон пустився цею чудесною дорогою, води моря зійшлися та накрили фараона й усе його військо.

Пасхальне ягня є прообразом Ісуса Христа.

Перехід ізраїльтян через Червоне море

* * *

89. Чому ізраїльський народ вірив Мойсееві?

Ізраїльський народ вірив Мойсееві, бо Мойсей був післанцем Бога. На доказ цого Мойсей творив чуда,

90. Що значить вірити?

Вірити значить приймати щось за правду на слово поважного свідка.

91. Кому ми передовсім повинні вірити?

Ми передовсім повинні вірити Господеві Богові й католицькій Церкві.

92. Чому ми повинні Богові вірити?

Ми повинні Богові вірити, бо Бог усе знає і не може помилитися, ані не може нас обманювати, бо Він є найсвятіший.

93. Чому повинні ми вірити католицькій Церкві?

Ми повинні вірити католицькій Церкві, бо Ісус Христос дав їй дар непомильно навчати людей Божих правд і законів.

94. Коли віримо по християнськи?

По християнськи віримо тоді, коли признаємо за правду те все, що Бог обявив, а католицька Церква навчає,

* * *

Поучення: Святе Письмо каже, що »без віри не можна подобатися Богові«. А на іншому місці каже, що »праведник буде жити з віри«. І ще каже святе Письмо: »Щасливі ті, що вірять«. Не гіршися тим, що на світі є багато неправди й терпіння, і не трать віри. Не кажи, як безбожники говорять: »Коли б був Бог, то такого терпіння й неправди не могло би бути на світі«. Святе Письмо повчає нас, що терпіння і кривди це наче вогонь, у якому людська душа має очиститися.

Христос Господь навчає: »В терпінню здобувайте ваші душі«. Але Бог може кожне терпіння і кожну кривду стократно нагородити. Апостол Павло каже: »Марні наші терпіння супроти нагороди, яка нас жде«. Будь завсіди вдячний Господеві Богові за дар святої віри.

Що повинно піддержувати нас у наших терпіннях?

14. Вибраний народ на пустині.

1. Манна.

По виході з Єгипту найшовся вибраний народ на пустині. Там йому не стало поживи. Люди нарікали на Мойсея: »Навіщо ти нас вивів з Єгипту?« Тоді сталося чудо. Вранці впали з неба білі зернятка, що наче іней вкрили землю. Це була манна, чудесна пожива, яка мала смак медівника. Манна падала щодня впродовж сорока років, доки ізраїльтяни не ввійшли до обіцяної землі.

Манна є прообразом Пресвятої Евхаристії, цебто Тіла й Крові Господа нашого Ісуса Христа під видами хліба й вина.

2. Бог дає десять заповідей.

Третього місяця по виході з Єгипту прийшли ізраїльтяни під гору Синай. Там сказав Бог до Мойсея: »Скажи людям, щоби нині й завтра очистилися та виправили собі одежду, бо на третій день зійду до них на гору Синай.«

Третього дня вранці гора покрилася хмарою, стало блискати й греміти, ціла гора тряслася, і дався чуті голос труби. Нарід станув під самою горою та дуже приважився. Тоді з темної хмари проголосив Господь Бог вираному народові своїх десять заповідей:

1. Я є Господь Бог твій, не будеш мати інших богів, крім мене.
2. Не взвивай надармо імени Господа Бога твого
3. Памятай святий день святкувати.
4. Шануй свого батька й матір, щоб тобі було добре й щоби ти довго прожив на землі.
5. Не убий.
6. Не прелюбодій.

Бог дає десять заповідей Мойсееві

7. Не кради.
8. Не свідчи ложно на твого ближнього.
9. Не пожадай жени твого ближнього.
10. Не пожадай нічого, що є твого ближнього.

Нарід обіцяв: »Все будемо робити, як Господь приказав.«

Опісля Бог дав Мойсеєві ці заповіді, списані на двох камяних таблицях.

Мойсей казав построїти кивот (скриню) Завіту, в якому зложив таблиці з Божими заповідями й дещо манни на памятку.

3. Мідянна змія.

На пустині приходилося ізраїльтянам зносити всякі невигоди, манна їм збуденніла, а дорога була тяжка. Тому вони часто нарікали на Бога, а Бог їх карав за це. Раз післав на них Бог червоні їдовиті змії і багато народу вмирало від укусення гадюк. Тоді нарід навернувся до Бога й широко каявся, а Бог простив їому. На Божий приказ зробив Мойсей мідянну змію і повісив її на стовпі. Хто вкушений змією поглянув на цей знак, оставався при життю.

Мідянна змія, повішена на стовпі, є прообразом хреста, на якому Христос був розпятий.

* * *

95. Де й коли проголосив Господь людям десять своїх заповідей?

Десять своїх заповідей проголосив Бог на горі Синай, в часі мандрівки вибраного народу до обіцяної землі.

96. Чи ми, християни, також маємо виповнити десять Божих заповідей?

Ми також маємо виповнити десять Божих заповідей, бо Ісус Христос наказав їх виповнити.

* * *

Поучення: Пояснення Божих заповідей:

1. Перша заповідь каже вірити лише в одного Бога, Його любити, на Його надіятися, Йому служити й молитися до Його.

Отже не вільно займатися чарами, ворожбітством, викликуванням духів.

2. Друга заповідь каже нам шанувати Боже імя. Не вільно хулити, проклинати, кривоприсягати, божитися, ані зо святих осіб або річей жарти собі робити.

3. Третя заповідь каже нам святкувати святий день. У Стартім Завіті святым днем була субота, в Новім Завіті є неділя. Не вільно в неділю робити тяжкої роботи й треба бути на Службі Божій, на проповіді й на інших Богослуженнях.

4. В четвертій заповіді приказує Бог шанувати, любити й слухати своїх родичів. Також треба шанувати, любити й слухати своїх наставників, духовне й світське начальство, учителів га всіх старших.

5. В п'ятій заповіді заборонює Бог відбирати життя і шкодити на здоровю близьньому або собі самому; також не вільно нікого проклинати, ні теж згіршувати бесідою, чи поведінкою.

6. В шостій заповіді заборонює Бог усякі безсоро мі діла й слова.

7. В сьомій заповіді заборонює Бог шкодити другому на майні. Отже не вільно красти, ні обманювати, ні робити шкоди, а позичену або найдену річ треба віддати.

8. У восьмій заповіді забороняє Бог говорити неправду, шкодити другому на чести. Отже не вільно ложно свідчити, обмовляти, клеветати, зневажати.

9. В девятій заповіді заборонює Бог погані й нечисті думки та бажання.

10. В десятій заповіді заборонює Бог пожадати чужого добра.

1. Пли-ви сві-та-ми пт-сіє лю-бо-ви, хай звуктвій про - - мом
2. В ма-лій ка-ти-ні в ма-лім ки-во-ті го-стить без меж - - не

со-тень гу-де.. На нас спли-ві - - є ща-стя чу-до - - ві:
ща-стя, лю-бов, Сам Христос Го - - сподь що на Гол-го - - ті

сам Христос Го - - сподь, у сла-ви йде,.... у сла-ви йде....
за грі-хи сві - - та дав в жертві кров,.... дав в жертві кров...

15. Ізраїльський народ в обіцяній землі.

1. Ісус Навин здобуває обіцяну землю.

На пустині померли всі старші ізраїльтяни, котрі вийшли були з Єгипту. Вони не були гідні, щоб увійти до обіцяної землі, бо разураз нарікали на Бога й ворохобилися проти Мойсея. Також і Мойсей не ввійшов до обіцяної землі. Він помер на горі Навав, звідкіля Бог показав Йому обіцяну землю. При життю остався лише Ісус Навин і молодше покоління, що не брало участі у ворохобнях. Аж по сороклітній мандрівці ввів ізраїльтян до обіцяної землі Ісус Навин, якого Мойсей зробив своїм наслідником. Ізраїльтяни мусіли зводити затяжні бої з поганами, щоби добути обіцяну землю, а Господь Бог завсіди помагав їм; коли вони були Йому вірні. Ісус Навин поділив обіцяну землю між дванадцять ізраїльських племен, що походили від дванадцятьох синів Якова.

2. Судді.

По смерті Ісуся Навина впродовж довгих часів ізраїльтяни жили наче одна родина й не мали над собою володарів. Скільки разів вороги нападали на ізраїльтян, стільки разів Бог покликав зпоміж них хоробріх мужів, що боронили країну й судили народ. Таких мужів називали суддями. Всіх суддів було пятнадцять, а найславніші з них були: Гедеон, Єфтай, Самсон і Самуїл. Самуїл був також пророком і учителем народу. Він оснував пророчу школу, де молодь і старші вчилися Божого закону, чесно жити та любити свій народ і рідну землю.

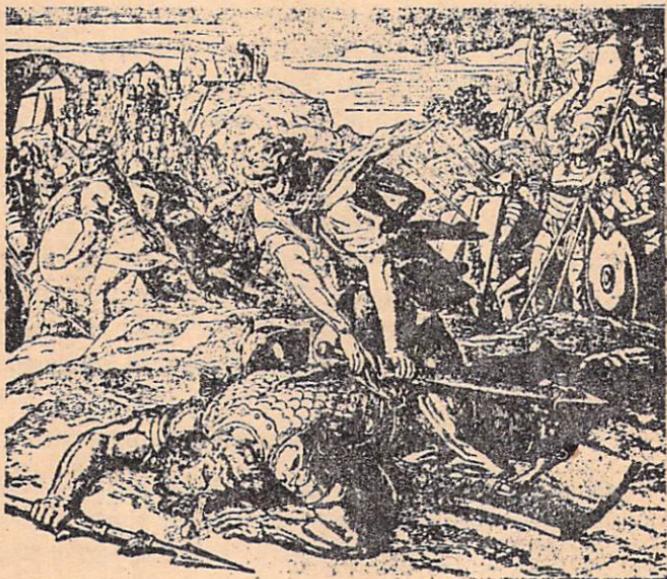
3. Цар Савло.

Коли Самуїл постарівся, забажав ізраїльський народ мати свого царя. Бог уволив його волю. Першим

ізраїльським царем став Савло. З початку Савло добре правив народом, але згодом згордів, не слухав Бога, тому Бог відкинув його. Ще за життя Савла приказав Бог Самуїлові помазати на царя побожного молодця Давида з Вифлеєму. Таке помазування святым єлеєм уділювано всім ізраїльським царям, від чого вони звалися Божими помазаниками.

4. Цар Давид.

Сталося, що на ізраїльтян напали філістими. Старші брати Давида пішли на війну боронити рідного

Давид убиває Голіята

краю. Одного разу Давид поніс братам харчі до табору й почув, як філістимський веліт Голіят насміхався з ізраїльтян, а міжто не відважився виступити до бо-

ротьби з ним. Давид пішов проти Голіята й поборов його.

По смерті Савла став Давид царем. На столицю своєї держави він вибрав місто Єрусалим і переніс туди кивот Завіту. Він уславився великими побідами над поганими й уложив багато побожних пісень, що їх називаємо псальмами. У деяких псальмах пророкував Давид про Ісуса Христа. Господь благословив Давида й приобіцяв йому, що з його роду вийде Спаситель світа.

5. Цар Соломон.

По Давиді обняв престіл його син Соломон, що був дуже мудрим і багатим царем. Він збудував величавий храм у Єрусалимі. Дорогоцінна занавіса ділила цей храм на дві частини: на Святая Святих і Святая. В першій стояв кивот Завіту, а у Святая стояв кадильний престіл, семисвічник та стіл із жертвенними хлібами й чашею з вином. Кругом храму була свята площа, що її називали притвір, де приносили криваві жертви (вівці, телята, голуби). Храм здвигнули і украсили жертвами та працею цілого народу. Коли скінчили будову святині, відбулося торжественне її посвячення.

6. Розпад ізраїльської держави.

На старість Соломон попав у гріхи, бо дозволив поширювати поганство на ізраїльській землі. За те Бог покарав його. По його смерті держава розпалася на дві частини, на юдське царство зо столицею Єрусалим та ізраїльське царство зо столицею Самарія.

* * *

97. Як називаємо ті побожні пісні, що їх уложив цар Давид?

Ті побожні пісні, що їх уложив цар Давид, називаємо псальми. Їх відмовляли й співали Апостоли й сам Ісус Христос; ми їх також читаемо або співаємо на церковних Богослуженнях.

98. Що це є Божий храм?

Божий храм це Божий дім, де вірні сходяться на Богослуження та молитву. Божий храм називаємо також церква або святыня.

99. Як ділиться наш Божий храм?

Наш християнський Божий храм ділиться на святилище, де є престол і кивот, — на храм вірних, де стоять вірні, — на притвір (сіни), де колись ставали оглашенні (ще неохрещені ученики християнської віри). Святилище від храму вірних відділює дерев'яна стіна з образами, що її називаємо іконостасом. Площа (цвінтар) довкруги церкви є також святым місцем.

100. Як треба поводитися в Божім домі?

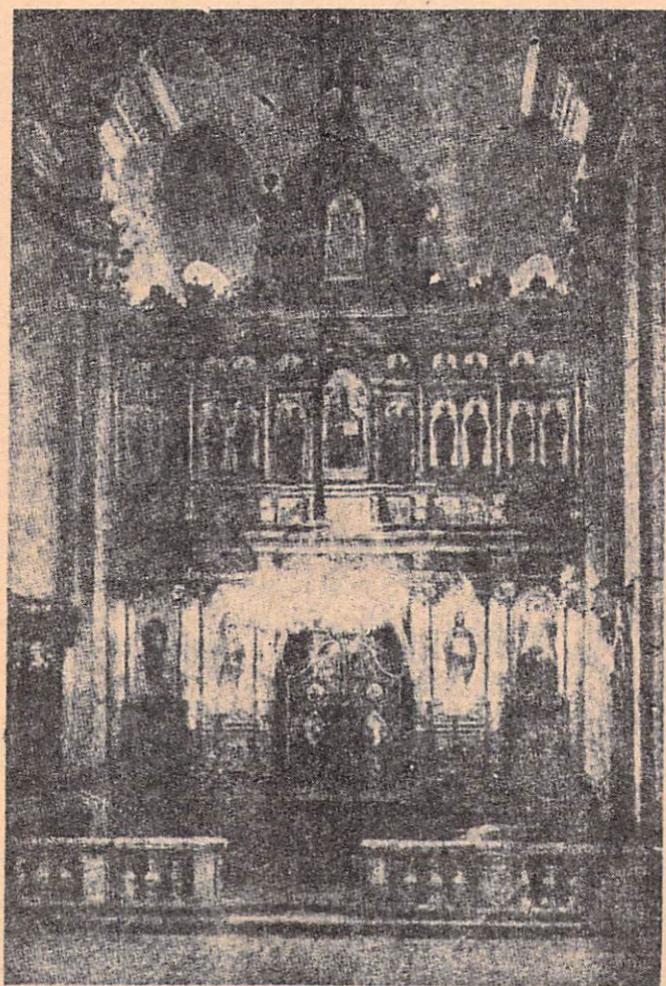
У Божім домі треба поводитися чесно й спокійно, треба брати участь у Богослуженнях, вислухати проповіді, і не вільно розмовляти.

101. Який маємо обовязок для Божого дому?

Маємо жертвами й працею причинятися до будови й укращення Божого дому?

* * *

Поучення: Хоч Бог є всюди приявний, будуємо Йому храми, де прилюдно молимося до Нього та правимо Богослуження. Наші церкви є більше святі, ніж був старозавітний храм, бо в них переоуває сам Ісус Христос у Пресвятій Тайні Євхаристії, в кивоті на престолі, та приноситься в них жертва святої Літургії (Служба Божа). Коли переходиш побіч церкви не забудь віддати їй поклін: відкрій голову й перехристися.

Причиняюся до будови та прикраси Божих домів. Зневага церкви або цвинтаря є тріхом святотатства.

Молитва: Помилуй мя Боже... Псалом 50 (гляди при кінці книжки, між ішоденними молитвами).

Чи вмієш исалом »Помилуй мя Боже« напамять?
Чи радо ходиш до церкви?

16. Пророки й часи перед приходом Спасителя.

1. Пророки.

У часах упадку й зіпсуття посылав Бог ізраїльському народові пророків. Це були святі мужі, що проповідували правдиву віру, накликували нарід та царів до покаяння. Надхнені Святым Духом, пророки передсказували будучі події й творили чуда. Найважніші ті їх пророцтва, що говорили про вичікуваного Спасителя: коли й де Він народиться, яке буде Його життя (Він буде терпіти, буде розпятий і воскресне) та яка буде доля Христової Церкви.

Найбільшими пророками були: Ілля, Єлісеї, Ісаїя, Єремія, Єзекіїл і Даниїл.

Коли ж нарід не слухав пророків і дальше тяжко грішив, післав Бог на ізраїльське царство асирійців, а на юдське царство вавилонців.

Погані забрали вибраний нарід до неволі, а Єрусалим зруйнували.

2. Часи перед приходом Спасителя.

По повороті з вавилонської неволі, що тривала 70 років, ізраїльтяни спершу були піддані чужим державам, опісля під проводом братів Макавеїв здобули собі самостійність. Вкінці зайняли Палестину римляни. Коли вони поставили царем над Палестиною Ірода, що не був з ізраїльського роду, прийшов час, щоб народився Спаситель світа. Так сповнилося пророцтво патріярха Якова, що Спаситель тоді прийде, коли від Юди відійметься жезл (знамено царської влади). Жиди більше ніколи не мали царів із свого народу.

* * *

102. Хто це були пророки?

Пророки це були святі люди в ізраїльському народі, які під надхненням Святого Духа передсказували багато будучих подій, головно про прихід Спасителя. Вони були учителями ізраїльського народу й оборонцями правдивої, обявленої віри. На доказ свого Божого післанництва пророки творили також чуда.

103. Що це є пророцтво?

Пророцтво це передсказання якоїсь будучої події, що її тільки Бог знає і лише Він може її обявити.

104. Що це є чудо?

Чудо це незвичайне діло, яке не може статися природними силами; лише всемогучістю Бога.

* * *

Поучення: Піст перед Христовим Різдвом (Пилипівка) пригадує нам ті часи, коли люди, карані всякими нещастями, очікували Христа Спасителя.

Ізраїльський народ часто не слухав Господа Бога й навіть відпадав від правдивої віри та кланявся поганським божкам. Тоді Господь Бог зсилав кари на вибраний народ, а він спамятувався, каявся. Таким способом Боже Провидіння удержувало правдиву віру й надію на обіцянного Спасителя. І коли Спаситель прийшов на землю, то вже мав між людьми приготоване місце для Себе. Тому святе Письмо каже про Спасителя, що Він «у своє прийшов».

Цілий Старий Завіт приготовляв людей до приходу Спасителя та до прийняття Нового Завіту.

Молитва: Святій, славній і всехвальний Апостоли, Пророки, Мученици і всі Святій, моліте Бога о нас грішних.

Як Господь Бог піддерживав у людей віру в прихід Спасителя?

1. На - ви лон ских ри - ках, та ми си ді - ли, ри - де - ли,
2. Сі - он ску пі - сню за чить, нам за спі - ван тез свя - ти - ни,

пла - ка ли є ... у слю - зах... ми наш Сі - он сло - ми - на ... ли ...
не хай по - слу - ха - є світ, як ми страда - є - мо ни ...

Ал - ли - лу ... я, ал - ли - лу - я, ал - ли - лу - я ...

Новий Завіт.

Третій член Символу віри.

»Нас діля чоловік і нашого ради спасеня сшедшаго
с небес і воплотившагося от Духа Свята і Марії Діві
і вочелонічилася«.

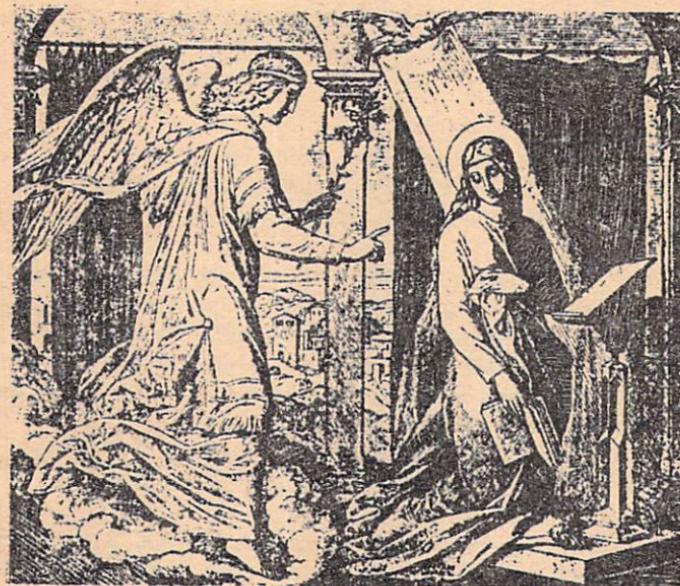
17. Благовіщення.

Коли володів у Палестині цар Ірод, післав Бог
Ангела Гавриїла в містечко Назарет у Галилеї. Там жила
свята діва Марія. Вона була заручена з праведним
Йосифом, що був тесля. Марія і Йосиф походили
з царського роду Давида. Ангел Гавриїл явився Марії
і сказав до Неї: »Радуйся, благодатна, Господь з Тобою,
благословенна Ти між жenами«. А коли Вона наляка-
лася, сказав Ій Ангел: »Не байся, Маріє, бо Ти найшла
ласку в Бога. Ти матимеш Сина й даси Йому імя Ісус«.
Марія запитала: »Як же це станеться?« А Ангел відпо-
вів: »Святий Дух зійде на Тебе, і тому Твій Син буде
Божим Сином«. Марія повірила словам Ангела і ска-
зала: »Я слуга Господня, хай мені буде по слову
твому«.

І відійшов від Неї Ангел.

Цю радісну подію називаємо Благовіщення. Невдовзі потім пішла Марія до своєї тітки Єлисавети в Юдеї. А Єлисавета, надхнена Святым Духом, вітаючи її, сказала: »Благословенна Ти між жenами і благословен плід утроби Твоєї. Відкіля мені те, що мати Господа моого прийшла до мене?« Марія врадувалася і славила Бога піснею »Величає душа моя, Го-
сподак«.

По трьох місяцях вернулася Марія додому під опіку Йосифа, свого обручника, якому Ангел у сні звістив ту велику тайну, що Пречиста Діва буде Матір'ю Божого Сина.

Благовіщення

105. Кого вибрав Бог на Матір'ю свого Сина?

На Матір'ю свого Сина вибрав Бог Пречисту Діву Марію з Назарету, доньку Йоакима й Анни, обрученою святому Йосифові.

106. Хто звістив це Марії?

Марії звістив це Ангел Гавриїл.

107. Відкіля походив рід Йосифа й Марії?

Рід Йосифа й Марії походив з Вифлеєму, з дому царя Давида.

108. Коли святкуємо свято Благовіщення?

Свято Благовіщення святкуємо 25 березня (7 квітня).

* * *

Поучення: Дитятко Ісус, якого прихід благовістив Пречистій Діві Ангел Гавриїл, було надією цілого світа.

І на тебе, дитино, багато' очей глядить, багато людей покладає на тебе надію.

Ти є надією своїх родичів; ти є потіхою і вінцем їх життя.

Чи ж не бачиш нераз зажуреного свого батька? Він думає, як придбати для тебе всього, чого тобі треба. Чи ж не бачиш, як радіє твоя мати, коли добре тобі йде у школі? Неодин батько відіймає собі від уст, щоби дитину післати до школи, щоби вона виросла на розумну й чесну людину.

Ти є надією святої Церкви.

Сам Спаситель сказав: »Пустіть дітей до Мене, бо їх є царство небесне!«.

Побожна молодь це радість святої Церкви. З неї мають вирости добрі християни, відважні оборонці святої Церкви.

Ти є надією свого великого українського народу.

Памятай про це: молися, вчися і працюй. Тоді сповниш надії своїх родичів, святої Церкви й свого народу.

Молитва: Головна молитва до Пречистої Діви Марії це Ангельський привіт або »Богородице. Діво!«.

Пояснення: Ангельський привіт складається зо слів Ангела Гавриїла (»радуйся, благодатная, Господь с Тобою; благословенна Ти в женах«), — зо слів святої Єлизавети (»благословенна Ти в женах — і благословен плод чрева Твоєго«) та зо слів Церкви (»Богородице Діво — Маріє — яко родила еси Христа Спаса, Ізбавителя душам нашим!«).

Які молитви вміеш до Пречистої Діви Марії?

18. Різдво Ісуса Христя.

Римський ціsar Август, приказав списати населення у жидівській землі. Люди мали зголосуватися в цьому місці, звідкіля походили їхні предки. Йосиф і Марія походили з Вифлеєму, тому вони пішли туди до запису. У Вифлеємі не могли ніде найти місця на

Різдво Ісуса Христя

нічліг, бо тоді зійшлося там багато народу, і мусіли заночувати за містом у вертепі, де пастухи зганяли свої череди.

Цеїночі народився у тому вертепі Ісус Христос, Божий Син, Спаситель світа.

Недалеко вертепу пастирі стерегли своїх стад. Ім зявився Ангел і сказав: »Не бійтесь, звіщаю вам велику радість. У Вифлеємі, народився вам сьогодні Спас, Хри-

етос Господь. І це вам знак: Найдете Дитя в пеленках, що лежить у яслах».

І зараз явилося багато Ангелів, що хвалили Бога словами: »Слава во вишніх Богові, а на землі мир, між людьми благоволення« (доброзичливість).

Пастирі побігли до вертепу й найшли там Боже Дитятко у яслах, а поруч Нього Пречисту Діву Марію і Йосифа. Вони перші поклонилися Ісусові Христові.

* * *

109. Де народився Ісус Христос?

Ісус Христос народився у вертепі недалеко Вифлеєму.

110. Чи Ісус Христос, як чоловік, мав отця?

Ісус Христос, як чоловік, не мав отця.

111. Чим був святий Йосиф для Ісуса Христа?

Святий Йосиф був для Ісуса Христа опікуном.

112. Чи Ісус Христос був лише чоловіком?

Ні! Ісус Христос був не лише чоловіком, але й Богом, тому називаємо Його Богочоловіком.

113. Чому Божий Син стався чоловіком?

Божий Син стався чоловіком, щоби спасти людей від гріхів і від вічної кари.

114. Як стався Божий Син чоловіком?

Божий Син стався чоловіком діянням і силою Святого Духа.

115. Чому Пречисту Діву Марію називаємо Божою Матірю або Богородицею?

Пречисту Діву Марію називаємо Божою Матірю або Богородицею тому, що Вона породила Ісуса Христа, котрий є не лише чоловіком, але й Богом.

116. Як називаємо ту правду, що Божий Син стався чоловіком?

Ту правду, що Божий Син стався чоловіком, називаємо таїнством в опочечння Божого Сина. («Плоть» значить тіло, а »воплотитися« — прийняття людське тіло).

- #### 17. Коли святкуємо свято Христового Різдва?

Свято Христового Різдва святкуємо 25 грудня
(7 січня).

Поучення: День перед празником Христового Різдва називається Святым Вечір. Того дня вечором у кожному домі всі домашні засідають до спільної святої вечері. До лівку хати вистелюють соломою, стіл під скатертю сіном, а в куті хати ставлять сніп. Це має пригадувати вертеп і ясла. Христове Різдво принесло всім людям велике щастя, тому перед вечерою всі діляться просфорою і один одному складають побажання.

На памятку Христового веденя на Святий Вечір ходять колядники з вертепом. Є також звичай прибирати ялинку солодощами та різними дарунками. Всі ці звичаї є висловом великої радості з народження Божого Дитятка, Спасителя світа. По вечері співають коляди, в яких звеличується Христове Різдво та описується події з перших днів Ісуса Христа.

П і с н я: Тропар на Христове Різдво:

Рождество Твое, Христе, Боже наш, возсия мірові світ разуму, в нем бо звіздам служації звіздою учахуся Тебі кланятися, Сонцю і правди і Тебе видіти (пізнати), с висоти Востока, Господи, слава Тебі.

Чому Ісус Христос родився в убогості?

Які коляди вмієш співати?

1. Бог пред вічній на - ро див ся Пришов днесъ із не бе,
 2. Ви фле-е- ми на - ро див ся. Ме-сі-я, Христос наше
 3. Сла-ва Бо-гу, за - спі ван-мо. Честь Си-ну, Божо-му.

щоб спасти хід сей весь з у-ті-шив вся
 і Ган наш для всіх нас, напиши див ся
 і па-ну, на-шо-му по-хлін від дай-мо...

19. Події з молодих літ Ісуса Христа.

1. Жертвування Ісуса Христа.

Восьмого дня найменували Дитятко й дали Йому ім'я Ісус. Сорокового дня Йосиф і Марія віднесли Ісуса до єрусалимського храму, щоби, по звичаю, жертвувати Його Богові на службу. Тут стрінув їх старець

Жертвування Ісуса Христа

Симеон, якому Бог обявив, що він не вмре, доки не побачить Спасителя. Ведений Святым Духом, Симеон саме тоді прийшов до храму, взяв Ісуса на руки і сказав: »Нині спокійно вже можу вмерти, Господи, бо мої очі бачили Спасителя«. Стрінула Христа в храмі теж, старенька пророчиця Анна, яка з радістю понесла міжлюдів вістку про народження Спасителя.

2. Поклін мудрців.

Із сходу прийшли до Єрусалиму мудрці (волхви), щоби поклонитися новонародженному Спасителеві.

В Єрусалимі вони розпитувалися: «Де народився жидівський цар, Спаситель світа? Бо ми бачили Його звізду на сході».

Почув про це цар Ірод, який тоді володів, і зля-

Поклін мудрців

кався, що Спаситель забере йому царство. Тому рішив убити Боже Дитя.

Від жидівських священиків він довідався, що Месія має народитися у Вифлеємі. Тоді приклікав мудрців і сказав їм: «Ідіть до Вифлеєму й питайте за Дитятком. А якщо найдете Його, то повідоміть мене, щоб і я пішов поклонитися Йому». Мудрці пішли до Вифлеєму,

найшли Боже Дитятко, поклонилися Йому та зложили Йому дари: золото, миро й кадило.

А коли мали вертатися, явився їм у сні Ангел і сказав їм не вступати до Ірода, бо він хоче вбити Дитятко. Мудрці вернулися іншою дорогою до свого краю, а до Ірода не вступили.

* * *

118. **Що сталося восьмого дня з Дитятком Ісусом?**

Восьмого дня хрименували Дитятко і дали Йому ім'я Ісус.

(Цю пам'ятку святкуємо на Новий Рік 1 (14) січня).

119. **Що сталося сорокового дня з Дитятком Ісусом?**

Сорокового дня занесли Дитятко Ісуся до храму в Єрусалимі й жертвували Його Богові.

120. **Хто стрінув Ісуся Христа в єрусалимськім храмі?**

Ісуся Христа стрінули в єрусалимськім храмі старець Симеон і пророчиця Анна.

(На цю пам'ятку маємо Стрітення Ісуся Христа 2 (15) лютого).

121. **Відкіля довідалися мудрці про новонародженого Спасителя?**

Мудрці побачили нову звізду на небі й зрозуміли, що ця звізда звіщає народження Спасителя в жидівській землі. А від царя Ірода довідалися, що Спаситель світа має народитися у Вифлеємі.

122. **Від кого довідався цар Ірод, де Месія має народитися?**

Цар Ірод довідався від жидівських священиків, що Месія має народитися в Вифлеємі, бо так написано у пророків.

123. **Що принесли мудрці в дарі Божому Дитятку?**
Мудрці принесли Божому Дитятку в дарі золото, миро й кадило.

Поучення: Коли маєш якусь журбу, іди до Христа, утатого в Найсвятішій Євхаристії в кивоті у церкві. Він сам сказав: «Прийдіть до Мене всі утомлені й обтяжені, а Я успокою Вас».

Всі люди, без різниці стану й віку, мають обовязок складати поклон Ісусові Христові. Всі люди обовязані ходити до церкви на Богослуження, всі обовязані сповідатися і причащатися, бо перед Богом усі рівні.

Кивот у церкві це наче верген у Вифлеємі. Не нарікай на біду, якщо ти бідний, і не погорджуй убогим, якщо ти багатий. Бо Ісус Христос прийшов убогий на світ і вбогих пастирів привів перед царями до Себе.

Памятай: старець Симеон дуже тішився і дякував Господеві Богороді, коли прийняв на руки маленького Ісуса. Так і ти радий і дикуй Ісусові Христові, коли у святім Причастю привімеш Його до свого серця.

Чи ми також доступаємо щастя старця Симеона й пророциці Агні? Коли це?

1. Но-ва ра-дість ста-ла, що на не- - - бі хед-ла..
2. Па-сту-жки... ряг-нят-ком пе-ред тим.... дн-тят-ком...
zvі-рда и- сна над Вер-те-пом у-весь мир б- сі - я- ла
на ко-лі-на при- па- дають, Ца-ря Бога ви-хва-ля- тутъ.

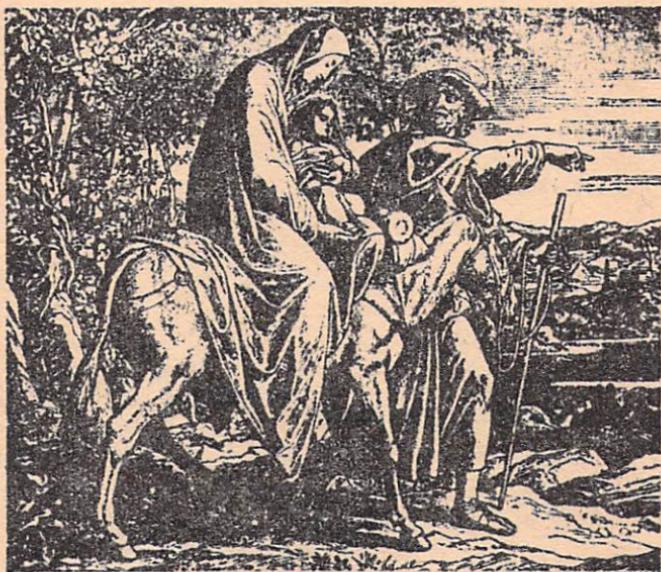
20. Укрите життя Ісуса Христа.

1. Втеча святої Родини до Єгипту.

Коли Ірод дізнався, що мудрці вернулися іншою дорогою, попав у велику люті і післав вояків, щоб повбивали всі малі діти у Вифлеємі.

Він думав, що між ними вбє і Месію. Але передтим явився Йосифові Ангел у сні й сказав: «Вставай, бері Дитя і Його Матір та втікай до Єгипту, бо Ірод

хоче вбити Дитя». Йосиф взяв Дитя і Його Матір і поночі пішов до Єгипту. По смерті Ірода Ангел знову явився Йосифові та велів йому вертатися до ізраїльської землі. Тоді свята Родина вернулася й замешкала в Назареті.

Свята Родина втікає до Єгипту

2. Дванадцятилітний Ісус у єрусалимському храмі.

Йосиф і Марія ходили щороку до Єрусалиму на свято Пасхи. Коли Ісусові було дванадцять років, пішов і Він з ними. Минули свята. Йосиф і Марія верталися додому й не завважили, що Ісус лишився в Єрусалимі. В тій думці, що Він іде з іншими, зробили день дороги й стали шукати Його між родиною та знайомими. А не найшовши, вернулися до Єрусалиму. Аж по трьох

днях найшли Ісуса в храмі між ученими, що з ними Він розмовляв, і всі дивувалися Його розумові. Марія сказала: »Сину, що Ти таке нам зробив? Ми з болем серця шукали Тебе«. А Ісус відповів: »Чого ж ви шукали Мене? Чи ж ви не знали, що в домі Мого Отця треба Мені бути?« І пішов з ними до Назарету та був їм послушний і зростав у премудрості й у ласці в Бога та людей.

Дванадцятилітній Ісус у храмі

124. Де скоронилася свята Родина перед царем Іродом?

На приказ Ангела скоронилася свята Родина в Єгипті, бо Ірод хотів убити Ісуса. Аж по смерті Ірода вернулася свята Родина з Єгипту до Назарету.

Свята Родина

125. Куди ходив дванадцятирічний Ісус з Марією і Йосифом?

Дванадцятирічний Ісус ходив з Марією і Йосифом до Єрусалиму на празник Пасхи, щоб нам дати примір, як і ми повинні ходити до церкви.

126. Як жив Ісус Христос у Назареті?

Ісус Христос жив у Назареті побожно, був послушний і працював аж до тридцятого року свого життя, щоби нам дати примір, як і ми повинні жити.

* * *

Поучення: Хто це той хлопчина, що з родичами так охоче йде на свято Пасхи до Єрусалиму? Це Божий Син, дванадцятирічний Ісус.

Як же це? Божий Син, сам Бог, Іде молитися? Так! Христос Господь дав нам примір, щоби ми знали, що для людини першим обов'язком є молитися.

Хто це той молодий чоловік, що працює в домі бідного теслі Йосифа в Назареті, як звичайний робітник, виконує радо й широко важку, чорну роботу? Це Божий Син, Ісус Христос.

Як же ж це? Божий Син, сам Бог, працює і то важко? Так! Христос Господь дав нам примір, щоби ми знали, що другим обов'язком чоловіка є працювати.

Хто це той молодий мужчина, що живе у скромному домі Йосифа й Марії в Назареті, вдоволяється малим і слухає? Слухає Йосифа й Марії у всьому, що кажуть Йому робити, і слухає радо? Це Божий Син, Ісус Христос.

Як же ж це? Божий Син, сам Бог, повелитель світів — і слухає? Так! Христос Господь дав нам примір, щоб ми знали, що третім обов'язком людини є послух.

Памятай це! Бери собі приклад з Христа.

Молися — і будеш доброю Божою дитиною; працюй — і будеш хосенним для людського роду; слухай — причинишся до ладу, спокою і порядку в родині та суспільності.

Чи ти не нарікаеш на свою вбогість?

Чи любиш працювати?

Чи слухаєш родичів?

1. На - за - ре та лю - бий кві - те, що не - бес кра - со - ю ся - еш.
2. Бу - дем Тे бе ве - ли - ча - ти, в Трійці бо - га є - ди - но - го,
Як мо - гу чин Тя у сві - ті, де вид хлі - ба при - ни - ма - єш.
Тво - му сор цю честь складати, і слави - ти спа - са сво - го.

21. Прилюдний виступ Ісуса Христа.

1. Хрещення Ісуса Христа.

В околицях ріки Йордану жив святий Йоан Христитель, син Захарії і Єлизавети. Він ще перед своїм народженням був обраний Богом на Христового Предтечу, що мав приготувати людей на прихід Спасителя. Йоан Христитель вів життя пустинника й проповідав: «Покайтесь, бо приблизилося небесне царство. Вже й сокира приложена до кореня дерев; кожна деревина, що не приносить доброго овочу, буде зрубана і вкинена в огонь». До нього приходило багато людей, визнавали свої гріхи, а Йоан хрестив їх у ріці Йордані. І говорив до людей: «Я хрещу вас водою, та прийде сильніший від мене, що буде вас хрестити Святым Духом і вогнем. Я не достойний склонитися і розвязати ремінь Його обувки».

Коли Ісусові Христові було тридцять років, прийшов і Він до Йоана, щоби хрестив Його. Йоан відкачувався, кажучи: «Мені треба в Тебе хреститися, а Ти приходиш до мене?» Христос у відповідь сказав йому: «Лиши це тепер, бо так треба нам сповнити всяку правду». Тоді Йоан хрестив Його.

І відчинилося небо й дався чути голос Бога Отця:
»Це Син Мій улюблений, котрого Я Собі вподобав».

Йоанове хрещення було тільки прообразом Христового, новозавітного хрещення:

Хрещення Ісуса Христа

2. Діявол спокушує Ісуса Христа.

Після хрещення пішов Ісус Христос на пустиню, де перебув сорок днів і сорок ночей на молитві й пості. Тоді діявол три рази спокушав Його, обіцюючи Йому марну славу й усі багатства землі. Ісус Христос відкинув усі спокуси, а за третім разом сказав до діявола: «Геть від Мене, сатано! Лише одному Богові треба покланятися і Йому одному служити». Тоді відступив діявол від Христа, а прийшли Ангели й служили Йому.

3. Вибір Апостолів.

По сорокденному пості розпочав Ісус Христос учительську працю. Ходив по Святій Землі від села до села, від міста до міста, проповідав Євангелію, робив людям багато добрà й творив чуда. З поміж своїх учеників вибрав дванадцятьох Апостолів, які завсіді з Ним ходили й були свідками Його діл і слів. Імена Апостолів такі: 1) Симон, котрого Христос назвав Петром, 2) Андрій Первозваний, 3) Яків Старший, 4) Йоан Євангелист, 5) Філіп, 6) Натанал Вартоломей, 7) Матей

Євангeliст, 8) Тома, 9) Яків молодший, 10) Симон Зилот, 11) Юда Тадей і 12) Юда Іскаріот, що опісля зрадив Ісуса Христа. На його місце вибрано Матія.

* * *

127. Коли Ісус Христос став навчати людей?

Ісус Христос став навчати людей, коли мав тридцять років.

128. Шо попередило прилюдну науку Ісуса Христа?

Прилюдну науку Ісуса Христа попередили такі події:

- 1) Святий Йоан Христитель охристив Ісуса Христа в ріці Йордані;
 - 2) Ісус Христос перебув сороқ днів і сорок ноћей на пустині на молитві й пості та поборов спокуси діявола.
129. **Що незвичайне сталося при хрещенню Ісуса Христа?**
При хрещенню Ісуса Христа перший раз обявилася людям Пресвята Трійця: Бог Отець промовив з неба, Божий Син хрестився в Йордані, а Бог Святий Дух явився у виді голуба.
130. **Що спокушує нас до гріху?**
До гріху спокушує нас голодно: злій дух, лихі люди й наші злі нахили (пристрасті).
131. **Що треба нам робити, щоби побороти спокуси?**
Щоби побороти спокуси, треба стергтися їх і молитися.
132. **Хто остерігає нас перед гріхом?**
Перед гріхом остерігають нас: Ангел Хоронитель, добрі люди й наша совість.
133. **Що не є чужі гріхи?**
Чужими гріхами називаємо такі гріхи, якими ми ще й інших людей приводимо до гріху.
134. **Які є чужі гріхи?**
Чужі гріхи є:
 - 1) приналежувати до гріху,
 - 2) радити до гріху,
 - 3) наказувати грішити,
 - 4) дозволяти на гріх,
 - 5) мовчати на гріх,
 - 6) помагати до гріху,
 - 7) хвалити гріх,
 - 8) не карати гріху,
 - 9) боронити гріх.

Поучення: Пам'ять хрещення Ісуса Христа святкуємо в нашому обряді дуже торжественно дня 6 (19) січня. Це свято називаємо Богоявлення, бо тоді обявилася Пресвята Трійця. В день перед святом Богоявлення є піст і спільна вечеря з подібними звичаями та обрядами, як і перед Різдвом. По вечорі співають пісні, що називаються щедрівки, а від них і цей вечір називаємо Щедрий вечір.

В день навечеря Богоявлення по Службі Божій відбувається водосявття в церкві. А в сам день Богоявлення по Богослуженню іде торжествений похід з церкви на ріку, або на став, або до приготованих збірників води, і відправляється велике въдосявття. Такого гарного Богослуження нема в ніякому іншому обряді. Опісля священик ходить зо свячену водою по домах.

Тропар Богоявлення?

Во Йордані крещаючися Тебі, Господи, троїческоє явися поклоненіє: Родителев бо глас свідчительствоваше Тебі, возлюбленного Тя Сина іменя, і Дух во виді толубині ізвістноваше словесе утвержденіє: явлейся, Христе Боже, і мір просвіщай, слава Тебі.

Кондак Богоявлення:

Явілся еси днесъ вселений, і світ Твой, Господи, знаменася на нас, во разумі поюпіх Тя: Пришел еси і явілся еси, Світ не-приступний.

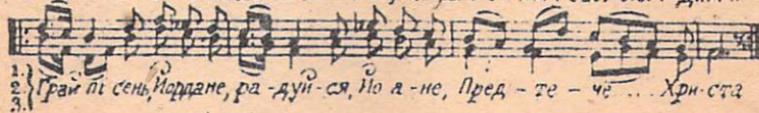
До чого уживаємо свячену води?

1. Сон-це сві-тильгр Ли-ва-ну, ся-е золо-том в халлях рос,
2. У Йорданських фи-лях чи-стик при-ви-тав По-ан Хри-ста...
3. Г... о-звав ся зне-ба го-лос Се мій лю-бий сер-цю Син,...

Іде Хре-сти-тель до Йор-да-ну, до Пред те-чи Спас Хри-сто-сюс.
світ лом про-мі-нів срі-бли-стик бли-сла во-гла-ках ду-га-
а. По-ан скло-нивсь мов ко-лос, мов за яс-ним світ-лом дим ..

1. Грай пі сень, Йордане, ра-ду-ся, Но а-не, Пред - те - че ... Хри-стя

22. Чуда Ісуса Христа.

Господь наш Ісус Христос творив багато великих чудес і висказав різні пророцтва, щоби дати доказ, що Він є дійсно Спаситель і Божий Син.

Ось кілька Христових чудес:

1. Чудо в Кані галилейській.

Небавом по виборі Апостолів запросили Ісуса Христа і Його Матір та Апостолів на весілля до Кані в Галилеї. В часі весілля сказала Пречиста Діва до Ісу-

Чудо в Кані галилейській

са, що гостям не стало вина. Христос наказав слугам наповнити камяні збанки водою. Коли вони це зробили, сказав їм: »Черпайте тепер і занесіть весільному ста-рості!«.

І занесли А в збанках вода перетворилася в дуже добре вино . . . було перше чудо Ісуса Христа. І увірили Його ученики, що Його Бог післав.

2. Успокоення бурі на морі.

Одного разу плив Ісус Христос зо своїми учениками на другий беріг Галилейського моря. Христос утомлений заснув. Тоді знялася велика буря так, що хвили заливали корабель.

Перелякані ученики збуділи Христа, а Він сказав їм: »Чого боїтесь, маловіри?«

І наказав вітрам та хвилям і зараз настала тишина. Всі дивувалися і говорили: »Хто це, що Його і море й вітри слухають?«

3. Чудесне накормлення п'ятьох тисяч людей.

Іншим разом навчав Христос у пустині окоło п'ять тисяч людей. Під вечір сказали ученики: »Відпусти на-рід, щоби пішов купити собі харчів«. Христос сказав: »Дайте ви їм їсти«. На це відновіли Апостоли: »Є тільки п'ять хлібів і дві риби. Це замало для стільки народу«. Тоді приказав Ісус Христос народові сіdatи на траву, взяв хліби й риби, поблагословив їх, переломив і дав Апостолам, а вони роздали людям. Всі наситилися і ще лишилося дванадцять кошиків окрушин. І тово-рили люди: »Справді великий пророк приїх єв на світ«.

* * *

135. Чого вчить нас приянність Ісуса Христа на весіллю в Кані?

Приянність Ісуса Христа на весіллю в Кані вчить нас, що подружжя це свята річ, Божа установа.

136. Що це є Тайна подружжя?

Тайна подружжя це велика Тайна, в котрій християнські подруги, чоловік і жінка, лучаться нерозривно і дістають Божу ласку (благодать), щоби спільно жили й вірно виповняти обовязки родичів аж до смерті.

Чудесне накормлення п'ятьох тисяч людей

137. Як довго триває християнське подружжя?

Християнське подружжя триває аж до смерті одного з подругів. Воно є нерозривне.

* * *

Поучення: Взором християнської родини є свята Родина: Святий Йосиф, Пресвята Діва Марія і Боже Дитяtko Ісус. Для вас, діточки, взором у гій Родині є Божий Син.

Що ж винні ви родичам?

Ви винні родичам:

a) П о с л у х .

Родичі це для вас Божі заступники на землі.

Будьте родичам послушні, як був послушний Ісус Христос.

b) П о ш а н у .

Вже четверта заповідь Божа це наказує.

А виповните ту заповідь тоді, якщо будете поважати родичів, говорити з ними з пошаною і членно поводитися супроти них.

c) Л ю б о в .

Родичі це по Бозі ваші найбільші добродії.

Тому ви повинні бути вдячні для своїх родичів. Маєте родичів любити, Богові за них молитися, пильно вчитися і помогати їм у всьому.

23. Ісус Христос навчає, як Бог любить людей.

Притча про блудного сина.

Навчаючи людей; Христос Господь сказав, що в небі велика радість, коли грішні люди каються і до Бога навертаються.

Щоби пояснити нам Боже милосердя, оповів Ісус Христос притчу про блудного сина.

Один господар мав двох синів. Молодший син не хотів працювати у батька так, як старший. Він забрав свою частку від батька і відіхав у далекий край. Там жив ледачо й стратив усе, що мав. У тім краю саме тоді настав голод і блудний син почав бідувати. Пішов на службу. Пас безроги, а тосподар не давав йому навіть того корму, яким живилися безроги.

Обідраний і голодний став він роздумувати: »У мо-го батька всього подоскатком, а я тут гину з голоду. Встану, піду до нього й скажу: Отче, я згрішив проти Бога й проти тебе. Я нетідний вже називатися твоїм си-

ном. Прийми мене бодай за наймита». І встав та пішов до батька.

Вже здалека побачив його батько і змилосердився над ним. Вийшов йому на зустріч, обняв його й поцілував. Все забув, все простив йому, бо дуже його любив. І наказав слугам винести найкращу одежду, одягнути його й дати йому перстень на руку та обуву на ноги.

Блудний син вертається до батьківського дому

Ще приказав заколоти годоване теля, щоб усі Їли та веселилися, бо вернувся його син, про котрого він думав, що вже загинув.

Той господар — це Господь Бог. А легкодушний син — це кожний чоловік, що забуває Бога та живе грішно. Але милосердний Бог так дуже любить нас, що все

готов нам простити, забути та пригорнути нас до свого батьківського серця, якщо тільки ми покаємося.

* * *

138. Чого вчить нас притча про блудного сина?

Притча про блудного сина вчить нас, як Господь Бог милосердиться над грішником і як радо прощає йому, якщо він кається.

139. В котрій Тайні прощає нам Бог гріхи, зроблені по хрещенню?

Гріхи, зроблені по хрещенню, прощає нам Бог у Тайні покаяння.

140. Що це є Тайна покаяння?

Тайна покаяння це Тайна, в якій священик в імені Бога відпускає грішникові гріхи, якщо він щиро кається і з них сповідається.

141. Що маємо зробити при святій Тайні покаяння?

При святій Тайні покаяння маємо:

- 1) Пригадати собі свої гріхи, цебто зробити іспит совісти;
- 2) жалувати, що ми гріхами Бога обидили;
- 3) постановити не грішити більше;
- 4) перед священиком виявити свої гріхи;
- 5) виконати покуту, яку нам священик наложив.

142. Як робимо іспит совісти?

Іспит совісти робимо так:

- 1) просимо Святого Духа о поміч молитвою »Царю небесний»;
- 2) пригадуємо собі, коли ми останній раз сповідалися, чи не забули, або не затаїли якого гріху та чи відправили покуту;

3) пригадуємо собі наші гріхи й по можності їх число.

143. Що є найважніше в святій Тайні покаяння?

Найважніше в святій Тайні покаяння є збудити щирий жаль за гріхи й рішуче постановити поправитися.

144. Що значить жалувати за гріхи?

Жалувати за гріхи значить відчувати біль душі, тому що ми згрішили, й бридитися своїми гріхами.

145. Який може бути жаль за гріхи?

Жаль за гріхи може бути природний і надприродний.

Природний жаль є тоді, коли жалуємо, що ми через гріхи потерпіли якусь шкоду на добрій славі, на здоровлю або на үайні. Такий жаль не вистарчає до відпущення гріхів.

Надприродний жаль є тоді, коли жалуємо, що ми обидили Бога й втратили Божу ласку (благодать).

146. Який може бути надприродний жаль за гріхи?

Надприродний жаль за гріхи може бути звершений і незвершений.

Звершений є тоді, коли жалуємо за гріхи з чистої любови до Бога, що ми Бога обидили, зробили Йому прикрість, що наші гріхи були причиною терпіння нашого Спасителя, Ісуса Христа. При такім жалю відпускаються нам гріхи, хоч би ми не мали можности висповідатися. Незвершений жаль є тоді, коли жалуємо за гріхи з любови до нашої власної душі, що ми через гріхи втратили небо, а заслужили

собі на пекло. Такий жаль на сповіді вистарчає до відпущення гріхів, але треба старатися завсіди розбуджувати в собі звершений надприродний жаль.

147. Як сповідаємося?

Сповідаємося так:

- 1) Клякаємо при сповіdal'niці і хрестимося.
 - 2) Коли нас священик олагословить, говоримо: «Я гришний сповідаюся і осподеві Богові Все-могучому і вам, духовний Отче, з усіх моих гріхів, котрими я оондив і оспода Бога від останньої моєї сповіді».
 - 3) Тепер кажемо, коли ми останній раз сповідалися, і говоримо свої гріхи.
 - 4) Коли священик нас щось запитає, то відповімо чесними словами, а коли священик спитає, чи жалуємо за наші гріхи и чи постановляємо поправитися, говоримо так: «За ці и за всі інші гріхи цілого мого життя жалую з цілого серця, що я ними оондив Бога, наинище и наиліпше дооро. Бриджуся всіх моих гріхів і рішуче постановлю поправитися і більше не гришти. Прошу вас, духовний Отче, наложити мені спасенну покуту и розрішити мене від гріхів».
 - 5) Коли священик наложить нам покуту і дає розрешення, тоді сеомося в труди и говоримо митареву молитву: «Боже, милостив будь мєні гришному», робимо на сооі знак святого хреста, і аж тоді відходимо.
148. Чи дообра така сповідь, якщо хтось забув сказати якийсь смертний гріх?

Коли хтось забув сказати якийсь смертний гріх,

то сповідь добра й можна причащатися. Однак з цого гріху треба війсповідатися на найближчій сповіді.

149. Чи добра така сповідь, якщо хтось на сповіді нарочно затаїв якийсь смертний гріх.

Якщо хтось на сповіді нарочно затаїв якийсь смертний гріх, то така сповідь не є добра, і не вільно причащатися. Хто так зробив би, той мав би ще один, новий смертний гріх (гріх святої татотства). Тоді треба цілу ту сповідь наново відбути.

150. Що мусимо зробити по сповіді?

По сповіді мусимо зробити покуту, яку нам священик наложив.

* * *

Поучення: Пояснення Тайни покаяння на основі притчі про блудного сина.

1. Іспит совісти. Блудний син зрозумів у нүжді, що зле зробив, коли покинув дім свого батька. Він пізнав, що згрішив. І ми, коли грішимо, стаємо нещасними, як блудний син. Роздумуємо тоді, як зле ми зробили, що покинули нашого небесного Отця.

2. Жаль за гріхи. Блудний син каявся, що згрішив, йому стало жаль, що покинув свого батька. І ми мусимо жалувати за свої гріхи, що ми ними обидили Бога. Це значить збудити в собі жаль за гріхи.

3. Постанова поправи. Блудний син постановив вернутися до свого батька й поправитися. І ми мусимо постановити рішуче поправитися і більше не грішити. Це називається постанова поправи.

4. Сповідь. Блудний син вернувся до дому й визнав перед батьком, що він згрішив. І ми мусимо визнати свої гріхи перед духовним Отцем, як Божим заступником, щоби нас розрішив від гріхів. Це називається сповідь. Не біймося, ані не соромімося виявити щиро всі наші гріхи, бо священик звязаний

тайною сповіді й не може піколи нікому виявити наших гріхів, хоч би навіть під загрозою смерті.

5. Покута. Блудний син бажав, щоби батько прийняв його до свого дому, хоч би на наймита. Він був готовий відбити кожну кару, яку йому призначить батько, щоби лише йому надолужити. І ми маємо бути готові виконати те все, що нам священик наложить, щоби так надолужити Богові за гріхи. Це називається надолження або покута.

Вияв жалю: Мій Боже! Дуже жалую, що я обидив Тебе, найсвятішого, а моого найліпшого Отця і Добродія. Я стався невдячний Ісусові, що терпів і вмер за мене на хресті. Кличу до Тебе, як митар: Боже, будь милостивий мені грішному. Через мої гріхи втратив я небо і заслужив на кару в пеклі. Негідний я називатися Твоїм сином, але, наймiserніший Боже, змілуйся наді мною. Постановляю поправитися, стерегтися гріху і всякої нагоди до гріху. Пречиста Діва Маріє, молися за мене.

Молитва покаяння: Ослаби, остави, отпусти, Боже, вся согрішеня наша, вольна і невольна, яке в слові і в ділі, яке в відінні і невідінні, яке в умі і в помищенні, яке в дні і в ноці: вся нам прости, яко благ і чоловіколюбець.

24. Ісус Христос навчає, як ми повинні любити наших близких.

1. Навернена самарянка.

Одного разу Ісус Христос переходив з Апостолами через Самарію. Змучений дорогою, сів при керниці за містом, а Апостоли пішли до міста купити харчів. Прийшла жінка самарянка набрати води. Ісус попросив її: «Дай мені пити». Самарянка здивувалася: «Як це, що Ти, жидовин, просиш води в мене, жінки самарянки?»
Бо жиди не приставали з самарянами, тому що самарянини мали дещо інакшу віру. Тоді Ісус пояснив цій жінці правдиву віру, виявив їй, що Він є Спаситель, якого також самарянини очікували, а на доказ, що правду говорить, виявив їй її гріхи. Жінка навернулася і повірила

в Ісуса Христа, а потім у місті всім розповіла про Нього.

Коли ж Апостоли прийшли, дивувалися, що Ісус говорить з жінкою самарянкою, але Йому нічого про це не сказали. Ісус знову відомив їх думки, і коли вони попросили Його їсти, Він сказав до них: »Я маю їсти страу, якої ви не знаєте. Моя страва є, щоб Я творив волю Того, що Мене післав і довершив Його діло. Піднесіть ваші очі й погляньте на ниви, що вже білі на жнив». І пояснив Ісус Апостолам, що Він, з любови до людей, також самарян хоче навернути на правдиву віру. На прохання самарян перебув Ісус між ними два дні й наочав їх. І багато самарян увірело в Ісуса Христа, що Він дійсно є Спаситель світа.

Так нам Ісус Христос дав приклад, щоб і ми, з любови до близкіх, дбали про поширення правдивої католицької віри.

2. Притча про милосердного самарянина.

Христос Господь сказав до своїх Апостолів: »По цім пізнають люди, що ви є Моїми учениками, якщо будете любити один одного«. Щоби приступно пояснити, як ми повинні любити ближнього, оповів Ісус Христос притчу про милосердного самарянина.

Один чоловік ішов з Єрусалиму до Єрихону й попав між розбійників. Вони покалічили його, обдерли й напів живого лишили при дорозі. Цею дорогою ішов один юдейський священик, побачив його й пішов дальше. Так само зробив і левіт, церковний слуга. Надійшав самарянин. І хоч жиди ворогували з самарянами, то він на це не зважав, але змилосердився над нещасним жidом, обмив і перевязав йому рані. Потім заїхав самарянин до гостинниці, доглядав його, а коли відіїздив,

сказав до господаря: «Доглядай хворого, а все, що видаш на нього, я віддам тобі, коли поверну». І спітав Ісус Христос: «Хто з цих трьох є ближній для того, що попав між розбійників?».

Милосердний самарянин є для нас зразком, як ми повинні любити близьких.

Милосердний самарянин

* * *

151. **Хто є нашим ближнім?**

Нашим ближнім є кожна людина, не лише приятель, але й неприятель.

152. **Чому маємо любити ближнього, як себе самих?**

Ближнього маємо любити, як себе самих:

- a) бо кожна людина має бессмертну душу, що Ії Господь Бог так само цінить, як і нашу власну душу;
- b) бо всі люди походять від Адама й Еви, отже всі є собі братами;
- v) бо так приказав Ісус Христос.

153. Яка повинна бути любов близнього?

Любов близнього повинна бути щира, діяльна й загальна.

154. Коли наша любов щира?

Наша любов щира, коли бажаємо близньому добра, як самим собі.

155. Коли наша любов діяльна?

Наша любов діяльна, коли ділом помагаємо близньому, смільки можемо.

156. Коли наша любов загальна?

Наша любов загальна, коли любимо кожну людину чи вона нам приятель, чи неприятель.

157. Чим виявляємо любов близнього?

Любов близнього виявляємо, коли творимо діла милосердя для душі й тіла.

158. Які є діла милосердя для душі близнього?

Діла милосердя для душі близнього є: 1) грішника навернути, 2) невіжу навчити, 3) сумніваючому раду дати, 4) сумного потішити, 5) кривду терпеливо зносити, 6) обиду з серця прощати, 7) за живих і померших молитися.

159. Які є діла милосердя для тіла близнього?

Діла милосердя для тіла близнього є: 1) голодного накормити, 2) спрагненого напоїти, 3) нагого приодіти, 4) подорожнього в дім прийняти, 5) недужого відвідати, 6) невільника викупити, 7) вмерлого похоронити.

* * *

Поучення: Вже тепер на шкільній лавці часто завдавай собі питання: Чи любиш близніх? Зачин від своїх товаришів. Чи не робиш їм прикrosti, чи не насміхаєшся з них, ч.. не дошкулюєш їм, чи не обмовляєш їх? Памятай слова Ісуса Христа: »Чого не хочеш, щоб інший тобі робив, не роби того й ти йому«. Або ці Христові слова: »Що хочете, щоби вам робили інші, робіть і ви їм також«. І ще й ті Христові слова: »Що ви зробили своєму близнім, це ви Мені зробили«.

Нагороду від Бога отриме лише той, хто прожив свої літа на землі у любові Бога й близнього.

1. О, Ма - ти Бо - жа, до Сер - ця Тво - го ме - ча - ми
2. Ми Тво - ё ді - ти Те - бе bla - ga - єм, в нужді в по -
бо - лю про - бо - де - но - го. Кли - че - то бі - дні з сто - ном, сла -
тре - бі - кли - че - ви - ва - єм Ра - туй нас Сер - ця Тво - го, я -
за - ми, По - ти хо - гріш - ник мо - лись за - на - ми.
сса - ми, По - ти хо - гріш - ник мо - лись за - на - ми...

25. Ісус Христос навчає покори і побожності.

Притча про митаря і фарисея.

До Ісуса Христа приходили горді фарисеї, що мали себе за побожних, а іншими погорджували. До них сказав Ісус Христос таку притчу:

До церкви увійшло двох людей: один фарисей, а другий митар. Фарисей став на переді й так молився: »Дякую Тобі, Боже, що я не такий, як інші люди: розбійники, несправедливі, або як той митар. Понад два рази в тиждень і даю на Боже десятину з усього, що

маю». А митар стояв здалека, не смів ані своїх очей піднести до неба, але бився в груди й молився: «Боже, милостивий будь мені грішному!». І сказав Христос: «Кажу вам, що митар вийшов до дому оправданий, а фарисей ні. Бо хто себе винищує, буде понижений, а хто понижується, буде винищений».

* * *

160. Які є головні гріхи?

Головні гріхи є отсі сім: 1) гордість, 2) лакімство, 3) безстидність, 4) зависть, 5) неуміреність, 6) гнів, 7) лінівство.

161. Чому ці гріхи називаємо головними гріхами?

Ці гріхи називаємо головними, бо вони є наче джерела, з котрих виникають різні гріхи.

162. Котрі чесноти є противні головним гріхам?

Чесноти противні головним гріхам є: 1) покора, 2) щедрість, 3) стидливість, 4) зичливість, 5) уміркованість, 6) лагідність, 7) ревність у добром.

* * *

Поучення: Пояснення головних гріхів.

1. Гордий перевірює сам себе й хоче, щоби й інші його відзначували, цінили та поважали більше, чим він заслугує.
2. Лакомий дбає лише про майно й гроши, та готов навіть обманути або взяти чуже, щоби самому збагатитися.
3. Безстидний любується в поганих, безстидних думках, словах і ділах.
4. Зависний не хоче, щоб іншому було добре, є сумує, коли іншим ведеться краще, чим йому.
5. Неумірений ні в чому не знає границь, головно любить забагато їсти й пити.
6. Гнівливий за щобудь гнівається, лає других і мститься на них.
7. Лінівний не хоче працювати, ані молитися.

Митарєва молитва: Боже, милостив буди мені грішному.

Боже, очисти гріхи мої і помилуй мя.

Без числа согріших, Господи, прости мя.

(Коли говоримо цю молитву, держимо ліву руку на грудях, а правою бемося в груди).

Подумай над тим, чому це нечесно й недобре себе перехваливати, а інших обмовляти?

26. Багатий молодець приходить до Ісуса Христа.

До Ісуса Христа приносили дітей, а Він їх обіймав та благословив, кладучи на них руки. До тих, що заборонювали приносити дітей до Христа, Він сказав: «Не бороніть дітям приходити до Мене, бо таких є небесне царство».

Тоді прийшов до Ісуса Христа, багатий молодець і спитав Його: «Учителю, що мені робити, щоб осагнути вічне життя?» Христос сказав: «Виповняй заповіді: не вбий, не прилюбодій, не кради, не свідчи ложно, шануй батька і матір, та люби близнього, як самого себе». На те сказав молодець: «Це все я сповняв від молодості; чого мені ще не достає?» А Ісус сказав: «Коли хочеш бути досконалий, іди, продай, що маєш, роздай убогим та йди за Мною, а матимеш скарб на небі». Молодцю жаль стало майна, тому відійшов сумний. Тоді сказав Ісус Христос своїм ученикам: «Направду кажу вам, що тяжко багатому увійти до небесного царства».

* * *

163. Хто є праведний?

Праведний є той, хто при помочі Божої ласки (благодаті) робить добрі діла, а уникає зліх діл.

164. Котрі є головні добрі діла?

Головні добрі діла є: молитва, піст і милостиня.

165. Що наставляє нас до добрих діл?

До добрих діл наставляють нас чесноти.

166. Що це є чеснота?

Чеснота це вправою вироблений нахил постійно робити добре діла, а оминати злі діла.

Ісус Христос благословить дітей

167. Як ділимо християнські чесноти?

Християнські чесноти ділимо на Божі й моральні.

168. Котрі є Божі чесноти?

Божі чесноти є: віра, надія і любов; їх тому так називаємо, бо вони відносяться до Бога,

169. Котрі є головні моральні чесноти?

Головні моральні чесноти є: 1) мудрість, 2) справедливість, 3) мужество (відвага), 4) здержаність. Ці чесноти тому називаємо моральними, бо вони роблять наші обичаї мілими Богові.

170. Що це є євангельські ради?

Євангельські ради це правила, вказані Ісусом Христом для тих, що хочуть вести досконаліше життя.

171. Котрі є євангельські ради?

Євангельські ради є: 1) добровільне вбожество, 2) досмертна чистота, 3) повний послух духовному начальству.

* * *

Поучення: Ісус Христос дуже любив маліх дітей задля їх невинності. І старшим людям Він казав, щоби були такі невинні, як діти.

Людей, що придержуються євангельських рад, називаємо монахами (черцями) й монахинями. Вони живуть у монастирях.

У нас греко-католиків, є такі мужеські монастирі: Отців Василіян, Отців Редемптористів і Братів Студитів. Жіночі монастирі: Сестер Василіянок, Сестер Служебниць Пречистої Діви Марії й інші.

Монахи займаються місіями, реколекціями, удержанють школи й сиротинці, видають побожні книжки, доглядають хворих.

Пісня: Под Твою милость прибігаєм, Богородице Діво, молитв наших не презри во скорбіх, но от біл ізбави нас, едина чистая і благословенная.

Подумай над тим, чому Ісус Христос так любить маліх дітей?

27. Ісус Христос уздоровляє хворих.

Господь наш Ісус Христос не лише словами, але й ділами учив, як ми маємо близьких любити, тому й сам творив багато добрих діл людям: чудесним способом уздоровляв хворих, очищував прокажених, сліпим привертав зір, воскрешав мертвих.

1. Уздоровлення хворого від 38 років.

Коло одної брами Єрусалиму був ставок, над котрим лежало багато недужих. Раз до року сходив Ангел, порушував воду в тім ставку, і хто перший скупався у воді, ставав здоровий. Там лежав один чоловік, що тяжко хворував уже 38 років. Ісус Христос прийшов до нього і спитав його: »Чи хочеш бути здоровий?« А він сказав: »Так, Господи, але нема кому мене занести до води, а заки я порушуся, інші випереджують мене!« Змилосердився Христос і сказав: »Встань, бери своє ліжко і йди!«

І одужав каліка в цій хвилині.

2. Уздоровлення десятюх прокажених.

Раз стрінуло Ісуса Христа десятюх прокажених. Їм не було вільно зближатися до людей задля їх заразливої недуги. Тому вони здалека кликали: »Ісусе, сине Давидів, помилуй нас!« Христос сказав до них: »Ідіть і покажіться священикам!« Вони пустилися в дорогу й усі стали чисті. Один з них вернувся до Ісуса, впав Йому до ніг і дякував. А це був самарянин. Ісус сказав: »Чи не десять вас очистилося, де ж девять? Чому не вернулися віддати славу Богові, крім цього чужинця?« І сказав Христос до того самарянина: »Іди, віра твоя спасла тебе!«

3. Уздоровлення сліпця.

Під містом Єрихон сидів сліпець. Надійшов Ісус Христос, а з ним ученики й багато народу. Коли той сліпець довідався, хто це йде, став кликати: «Сину Давидів, помилуй мене». Хоч йому заборонювали, він дальше кликав. І спитав його Ісус Христос: «Чого хочеш?» А він сказав: «Хочу прозріти». Сказав Ісус: «Прозри, віра твоя спасла тебе». І прозрів сліпець та пішов за Христом.

4. Уздоровлення розслабленого жилами.

Раз учив Ісус Христос у Капернаумі в одному домі. Там зійшлося дуже багато людей. Принесли на носилках одного чоловіка, розслабленого жилами. Та не могли доступти до Ісуса Христа, тому через стелью спустили недужого до світлиці, де був Христос. Ісус бачив віру недужого й сказав до юного: «Відпускається тобі твої гріхи». А потім додав: «Встань, возьми свою постіль і йди до дому». Недужий встав і прославляв Бога.

Ісус Христос казав Апостолам іти до хворих та помазувати їх єлеєм, і многі хворі одужували.

* * *

172. Що це є Тайна єлеопомазання?

Єлеопомазання це Тайна, в якій тяжко хвора людина дістає через помазання єлеєм і молитву священика ласку (благодать) для душі, а часто і полегшу для тіла.

173. Хто може приймати Тайну єлеопомазання?

Тайну єлеопомазання може приймати кожний християнин, що дійшов до розуму, якщо є тяжко недужий.

174. Коли недужий повинен приймати Тайну єлеопомазання?

Тайну єлеопомазання повинен недужий приймати, доки ще є при памяті.

175. Скільки разів можна приймати Тайну єлеопомазання?

Тайну єлеопомазання можна приймати в цій самій недузі тільки раз; а в часі довготривалої недуги й більше разів, якщо хворому погіршиться.

Уздоровлення розслабленого жилами

* * *

Поучення: В кімнаті, в якій мається уділяти свята Тайна єлеопомазання, треба стіл накрити чистою білою скатертю, а на стіл поставити стоячий хрест і дві свічки. Недужий сповідається,

причащається, а потім приймає Тайну єлеопомазання. Священик помазує святым єлеем недужому очі, вуха, ніздря, уста, груди, руки й ноги. Коли в хаті хтось тяжко занедужає, не годиться зволікати до останньої хвилини, але щоскоріше треба попросити священника. Домашні тяжко згрішили би, коли б недужий помер без святих Тайн задля їх недбальства.

1. Серце Христа ве гра ницьло бо ви для час не міних
2. Серце Христо ве, Ти все го то ве на кожний за зив
в те бе не ма, Ти нам ці ло чим, Ти нам жи во чим же ве ломощастя
до наспріти, Серцям болю чим, серцям страждучим по да ти ча шу
во лі, жит тя, же ре ломощастя, во лі, жит тя ~
пильги, во дні ... по да ти ча шу пильги, во дні ~

28. Ісус Христос воскрешає мертвих.

1. Воскресення доньки Яіра.

Настоятель жидівської божниці Яір приступив до Ісуса Христа та благав Його: »Господи, моя донька вмирає; прийди, положи на неї руку, щоб одужала й жила«. А ще як Яір говорив, прийшов до нього післанець і сказав: »Не труди Учителя, бо твоя донька вже вмерла«. Але Христос сказав до Яіра: »Не бійся, лише віруй, а буде твоя донька жити«. Коли вони прийшли до дому Яіра, сказав Христос до них, що плачали: »Не плачте, дівчина не вмерла, а спить«. Вони ж насміхалися з Нього, знаючи, що вмерла. Тоді Ісус сказав усім вийти з кімнати, а залишив лише родичів помершої і трьох Апостолів: Петра, Якова і Йоана. Взяв дівчину за руку та сказав: »Дівчино, встань«.

І зараз вернулась її душа, дівчина ожила й встала.

2. Воскресення сина вдовиці з Найн.

Ісус Христос входив до містечка. Найн з учениками й множеством народу. Саме тоді йшов похорон сина однієї бідної вдовиці, що гірко плакала за своїм одинаком. Господь змилосердився над вдовою, задержав похід і сказав до неї: »Не плач«. А потім діткнувся мар

Воскресення доньки Яїра

і сказав: »Молодче, кажу тобі: встань«. І встав молодець, а Христос віддав його матері. Всіх, що це бачили обняв страх, і прославляли Бога.

3. Воскресення Лазаря.

У Вітанії коло Єрусалиму жив Лазар, що його Ісус Христос дуже любив. Він тяжко захворів. Його сестри Марія і Марта післи післанця до Ісуса Христа.

Тоді Ісус був за Йорданом. На вістку про недугу Лазаря, сказав Христос до учеників: »Це є на славу Божу, щоби прославився Божий Син«. По двох днях сказав Христос: »Лазар, наш брат, помер; ходім до нього«. До Витанії прийшов Ісус Христос уже на четвертий день по смерті Лазаря. Сестри Лазаря плакали, а Марта

Воскресення Лазаря

сказала: »Господи, якщо б Ти тут був, мій брат не був бы вмер«. А Ісус сказав: »Я є воскресення і життя. Хто в Мене вірує, житиме, хоч би й умер«. Марія плакала й усі, що були з нею. Ісус також росльзився. А люди говорили: »Дивіться, як його любив«. Потім пішов Ісус з людьми на гріб Лазаря і сказав: »Відсуньте камінь«. Марта сказала: »Господи, вже його чути, бо це четвертий день«. Сказав їй Христос: »Чи ја не казав тобі, що, коли будеш вірити, побачиш Божу славу?«

Відсунули камінь, а Христос звів очі до неба, помолився і сказав голосно: »Лазаре, вийди«. І вийшов Лазар з гробу живий. Багато жидів, що це бачили, увірили в Христа.

* * *

176. В якій цілі творив Ісус Христос чуда?

Ісус Христос творив чуда, щоби доказати правдивість науки й свого Божества, та щоби людям робити добро.

177. Шо передсказав Ісус Христос?

Ісус Христос передсказав: зраду Юди, відречення Петра, свою смерть на хресті, своє воскресення і своє Вознесення на небо, зіслання Святого Духа, збурення Єрусалиму й багато інших подій.

* * *

Поучення: Ісус Христос творив чуда на живих і мертвих, щоби виказати своє Божество й свою любов до людей.

І нині творить Ісус Христос чуда (на примір у Люрді й по відпустових місцях, де чудесним способом уздоровлює людей). А особливо воскрешає з гріхової смерті наші душі у святій Тайні покаяння. Скільки разів сновніз ти тяжкий гріх, стільки разів твоя душа наново вмерла для Бога. А через святу сповідь зачинає вона наново жити в Божій ласці. Подумай, скільки разів Христос устами священика воскрешає твою душу до нового життя у святій сповіді.

Нехай це воскресення твоєї душі буде для тебе джерелом віри в Христа та могучим доказом Його любові й милосердя до тебе. Але не гріши легкодушно і не надуживай Божого милосердя, »щоб тобі щось гірше не сталося«.

Є-дин Свят, є-дин Го-сподъ И-сус Хри-
сто- во славу Бо-га От-ца, а-ми-нь.

29. Переображення Ісуса Христа.

Одного разу взяв Ісус Христос зі собою трьох учеників: Петра, Якова і Йоана, і пішов з ними на гору Тавор помолитися. В часі молитви переобразився перед ними: Його лице засяло, як сонце, а Його одяга стала біла наче сніг. І зявилися Мойсей і Ілія та говорили з Ним про Його близьку смерть, яку мав понести для спасення людей.

Петро сказав до Ісуса: »Господи, добре нам тут бути. Як хочеш, поставимо тут три шатра: одне Тобі,

Переображення Ісуса Христа

одне Мойсеєві, а одне Ілії». Коли Петро ще говорив, окружив їх ясний облак і дався чуті голос: »Це Син Мій улюблений, якого Я собі подобав, Його слухайте«. Ученики зо страху впали лицем до землі. Тоді Ісус при-

ступив до них, діткнувся іх і сказав: «Встаньте, не бойтесь». А коли вони піднесли свої очі, вже нікого не бачили, лише самого Ісуса.

(Свято Христового Переображення святкуємо 6 (19) серпня).

* * *

178. Де й як показав Ісус Христос свою небесну славу ученикам?

Ісус Христос показав свою небесну славу ученикам на горі Тавор тим, що переобразився перед ними.

179. Навіщо переобразився Ісус Христос?

Ісус Христос переобразився перед учениками на те, щоби вони не втратили віри в Нього, коли побачать Його муки й смерть на хресті.

* * *

Поучення: Наше життя на землі це приготування до вічного життя в небі. Життя в небі це вічне щастя. Там будемо оглядати Бога лице в лиці, у повній Його славі, як ученики оглядали Ісуса Христа на горі Тавор. Святі в небі зазнають іще більшого щастя, чим його зазнали три вибрані Апостоли на горі Тавор. Христове переображення лиш коротко тривало, а щастя в небі буде вічно тривати. Про те безмірне щастя каже святе Письмо: «Чого ані око не бачило, ані вухо не чуло, що ані на гадку людям не прийшло, те приготувив Бог для тих, що Його люблять».

Молитва перед Службою Божою: Господи, я грішник осмілююся бути приявним при безкровній Твоїй жертві. Дозволь, щоб я з такою увагою вислухав Служби Божої, з якою Ангели окружають Твій престіл на небі. Дозволь за жити мені цего щастя, щоб я вже тут на землі відчув своїм серцем Твою близькість і побачив Твою славу, як її бачили Твої ученики на горі Тавор.

В яких пригодах життя повинні ми особливо памятати про небесну нагороду?

30. Вїзд Ісуса Христа до Єрусалиму.

Надходили свята Пасхи, на які сходилося до Єрусалиму багато народу з цілого краю. Нарід сподівався, що Ісус Христос також прийде на свята, А жидівська старшина постановила при цій нагоді спіймати Його. І дійсно Ісус Христос шість днів перед святами вибрався до Єрусалиму. По дорозі сказав до Апостолів: »Ось

Вїзд Ісуса Христа до Єрусалиму

ідемо до Єрусалиму і Син Чоловічий буде виданий первосвященикам і засудять Його на смерть і видадуть Його поганам на поругання і биття і розпяття, а в третій день «воскресне». Коли ж Ісус приблизився і споглянув на місто, заплакав над ним і сказав: »О. Єрусалиме, коли б ти знов, що тобі є на спасення, та тепер це закрите перед тобою. Бо прийдуть дні, коли вороги об-

ступлять тебе і не полишать каменя на камені в тобі за те, що ти не зрозумів часу змилювання над тобою».

Перед самим Єрусалимом сказав Христос привести собі осла, на котрому ще ніхто не сидів. Сів на нього і так віїдвів до міста. І зібралося дуже багато народу, що вітав Ісуса Христа, як царя. Одні стелили свої одяжі, інші різали галуззя з дерев і кидали по дорозі перед Христом. А всі кликали: »Осанна Синові Давидовому. Благословен, що йде в імя Господнє«. Ісус Христос увійшов до храму і вигнав усіх, що там продавали та купували, кажучи до них: »Написано у святім Письмі: Мій дім буде зватися дόмом молитви, а ви робите його вертепом розбійників«. Тоді приступили до Нього в храмі сліпі й криві, й уздоровив їх. А діти кликали: Осанна Синові Давидовому«.

* * *

180. Чому жиди сходилися до Єрусалиму на свято Пасхи?

Жиди сходилися до Єрусалиму на свято Пасхи, щоби сповнити старозавітні заповіді Мойсеєвого закону. Пасха була найбільшим святом у Старім Завіті, а в Єрусалимі находилася одинока жидівська свяตиня.

181. Котрі є головні церковні заповіді в Новому Завіті?

Головні церковні заповіді в Новому Завіті є оціність:

1. Приказані свята святкувати.
2. В неділі й свята взяти участь у цілій Службі Божій.
3. Приказані ности постити.
4. Кожного року бодай раз, а саме коло Великодня, сповідатися і причащатися.

5. Весілля і забави в заборонені часи не справляти.

6. Заборонених часописів і книжок не читати.

182. Які маємо свята?

Свята маємо: а) Господні — в честь Господа Бога; б) Богородичні — в честь Пречистої Діви Марії; в) свята Святих — у честь Святих.

183. Коли в неділю і свято можна опустити Службу Божу?

В неділю і свято можна опустити Службу Божу лише тоді, якщо є якась поважна перешкода, як недуга, велика віддалі від церкви, недостача одяжі й таке інше.

184. Які маємо пости?

Пости маємо:

1) однодневні: середа й пятниця кожного тижня, крім загальниць; Усікновення, Воздвиження Хреста Господнього, навечеря перед Різдвом і перед Богоявленням;

2) многодневні: Великий піст (Чотирдесятниця і Страстний тиждень перед Великоднем), передріздяний піст (Різдвянка або Пилипівка), піст перед святом святих Апостолів Петра й Павла (Петрівка), піст перед Успенням Пречистої Діви Марії (Маковійка або Спасівка).

185. Що це є загальниця?

Загальниця це такий тиждень, коли в середу й пятницю нема посту. Є чотири загальниці:

1) від Христового Різдва до навечеря Богоявлення;

2) тиждень від неділі міттаря і фарисея до неділі блудного сина;

- 3) тиждень по Великодніх Святах;
- 4) тиждень по Зелених Святах.

186. Що це є заборонені часи?

Заборонені часи це такі, в яких не вільно відбувати весіль та гучних забав.

Такі часи є:

- 1) всі пости;
- 2) час від Різдва до Богоявлення;
- 3) тиждень від Великодня до Томиної неділі.

187. Котрі книжки є заборонені?

Заборонені є ті книжки, в яких пишеться проти католицької віри й добрих обичаїв.

* * *

Поучення: Сльози Ісуса Христа над Єрусалимом є виявом Його великої любові до свого краю і народу. Діти, беріть собі Ісуса Христа й тут за взір. Любіть свій край! Цей край, що видав так багато святих угодників Божих, що стільки витерпів за збереження Христової віри, поконуючи татар та турків. Любіть свій український народ! Цей народ, що збудував у Божу честь і славу багато храмів, у серці котрого глибоко вкорінена любов до Бога, до Спасителя, до Пречистої Діви й усіх Святих.

Любіть свою рідну, українську мову! Ту мову, котрою ваша мати навчила вас говорити перші слова молитви, в котрій співаете пісні на Божу честь.

Молітися часто за наш рідний край і народ.

М о л и т в а с в . В о л о д и м и р а В е л и к о г о :

Боже Великий, котрий сотворив небо і землю, глянь на своїх людей, дай же Ім, Господи, пізнати Тебе, правдивого Бога, так як пізнали інші християнські землі, і закріпі у нас віру праву і незмінну. Мені поможи стати на упрямого ворога. Нехай на-діються на Тебе і на Твою власті і хай побіджу ворожі під-ступи. Амінь.

Четвертий член Символу віри.

»Распятого же за ни приPontії Пилаті і страдавша і погребенна«.

31. Тайна Вечеря.

Перед своїми страстями хотів Ісус Христос спільно з Апостолами спожити пасхальну вечерю і попрощатися з ними. Тому казав Апостолам приготувати все потрібне до вечері в одній світлиці. Коли прийшов час, засів Спаситель разом з Апостолами за стіл. Це було в четвер ввечір.

Тайна Вечеря

В часі вечері Ісус Христос встав, налив до умивальниці води й по черзі всім Апостолам умив ноги, щоби даги їм примір покори й услужності.

Умиваючи ноги Апостолові Петрові, сказав: »Ви чисті, але не всі«. Тими словами Ісус Христос натякав на зраду Юди Іскаріота, бо Юда вже був змовився з жидівськими первосвящениками, що видасть їм Ісуса Христа.

За це вони йому дали тридцять срібняків. Потім сів Ісус за стіл, засумувався і сказав: «Направду кажу вам, що один із вас видасть Мене». Апостоли з страхом споглядали по собі, запитуючи: «Господи, хто такий?» Христос відповів: «Це той, кому подам хліб, замочений у солі». Подав хліб Юдій сказав: «Що маєш робити, роби скоріше».

Тоді Юда вийшов і пішов до жидівської старшини.

При кінці вечері Ісус Христос узяв хліб, поблагословив його, переломив, роздав Апостолам і сказав: «Прийміть і їдьте, це є Тіло Мое». А потім узяв чащу з вином, поблагословив її та подав Апостолам, кажучи: «Пийте з неї всі, це є Кров Моя Нового Завіту, що за вас і за багатьох проливається на відпущення гріхів. Це робіть на Мій спомин».

На ці слова перемінився хліб у Тіло, а вино в Кров Ісуса Христа, але так, що Тіло дальше виглядало, як хліб, а Кров, як вино.

Так установив Ісус Христос Найсвятішу Тайну Евхаристії, цебто безкровну жертву Нового Завіту або Службу Божу.

Тайна Вечеря це була перша Служба Божа, которую відправив сам Ісус Христос, а Апостоли запричащалися.

* * *

188. Що це є Тайна Евхаристії?

Тайна Евхаристії це правдиве Тіло й правдива Кров Ісуса Христа під видами хліба й вина.

189. Коли установив Ісус Христос Тайну Евхаристії?

Тайну Евхаристії установив Ісус Христос на Тайній Вечері, в четвер перед своїми страстями.

190. Як установив Ісус Христос Тайну Евхаристії?

Ісус Христос установив Тайну Евхаристії так: узяв хліб, поблагословив його й сказав над ним

слова: »Прийміть і їдьте, це є Тіло Мое«. Тоді хліб перемінився в Тіло Ісуса Христа. Потім узяв чашу з вином, поблагословив її і сказав: »Пийте з неї всі, це є Кров Моя«. Тоді вино перемінилось у Кров Ісуса Христа.

191. Яку властіть дав Ісус Христос Апостолам словами »це робіть на Мій спомин«?

Словами »це робіть на Мій спомин« дав Ісус Христос Апостолам властіть перемінювати на Службі Божій хліб у Його Тіло, а вино у Його Кров.

192. На кого перейшла та властіть від Апостолів?

Та властіть від Апостолів перейшла на Єпископів і священиків.

193. Що це є Служба Божа або Літургія?

Служба Божа або Літургія це жертва Нового Завіту, в котрій жертвує себе Ісус Христос свому небесному Отцю в безкровний спосіб через руки священиків.

194. Скільки є частин Служби Божої?

Є три частини Служби Божої:

1. Прокомидія, у котрій священик приготовляє хліб і вино до святої жертви.
2. Служба Божа (Літургія) оглашенніх, на котрій у перших християнських віках могли бути приявні також оглашенні, цебто люди, що приготовлялися до святого хрещення.
3. Служба Божа (Літургія) вірних, це третя і найважніша частина, у котрій приноситься сама найсвятіша жертва й на котрій причащаємося.

195. Що це є святе Причастя?

Святе Причастя це є прийняття Тіла й Крові Ісуса Христа під видами хліба й вина.

196. Чому в нашому обряді причащаємося під двома видами?

В нашему обряді причащаємося під двома видами (хліба й вина), бо так установив Ісус Христос і та-кий був звичай у Церкві від апостольських часів.

* * *

Поучення: Ісус Христос сказав: »Якщо не будете їсти Мого Тіла й пити Моеї Крові, життя не будете мати у собі».

Отже сам Ісус Христос приказав нам причащатися, цебто споживати Його найсвятіше Тіло й Кров. Так дуже полюбив нас Божий Син, що не лише жертвував Себе за нас на хресті, але хоче завсіди бути поживою для наших душ. Тому треба якнайчастіше причащатися. А до гідного Причастя треба приготувати душу й тіло.

Душу приготовляємо так, що очищуємо її від гріхів через сповідь і збуджуємо в собі побожні почування віри, надії, любови й жалю за гріхи.

Тіло приготовляємо так, що маємо чисто умитися, прилично одягнутися і від півночі, що перед Причастям, нічого не їсти, ані не пити. Лише тяжко хворий може причащатися, хоч би не був натще.

Через цілий день по святім Причастю побожно поводитися і вистерігати гріхів. Хто свідомо запричащався би в тяжкому грісі, той сповинув би великий гріх святотатства. Коли не можемо причащатися, а бачимо, що інші причащаються, тоді збудім у собі гаряче бажання прийняти Христа до свого серця. Це є духове Причастя.

Стараймося якнайчастіше, а навіть щодня приступати до святого Причастя. Воно дає нам силу поборювати спокуси й видержати в добрім.

Молитва перед самим Причастям:

Вірую, Господи, і ісповідую, яко Ти єси воїстину Христос, Син Бога живаго, пришедши во мір грішний снасти, от них же перший єсм аз.

Вірую, Господи, і візнаю, що Ти направду Христос, Син Бога живого, що прийшов у світ спасти грішників, а з них я перший.

Вечері Твоєя тайни днесь,
Сине Божий, причасника мя
прийми.

Не бо врагом Твоїм тайну
ловім, ні лобзанія Ти дам, яко
Ода, но яко разбойник іспові-
даєся Тебі:

Помяни мя, Господи, єгда
прийдеші во царстві Твоєм.

Помяни мя, Владико, єгда
прийдеші во царстві Твоєм.

Помяни мя, Святий, єгда
прийдеші во царстві Твоєм.

Да не в суд іли в осужде-
ні буде мні Причастіє святих
Твоїх Тайн, Господи, но во
ісціленіє душі і тіла.

Боже, милостив буди мні
грішному.

Боже, очисти гріхи мої і по-
милуй мя.

Без числа согріших, Госпо-
ди, прости мя.

Вечері Твоєї тайної, Сину
Божий, прийми мене тепер як
причасника.

Бо я не скажу тайни Твоїм
ворогам, ані не дам Тобі по-
цілунку, як Юда, але як роз-
бійник сповідаєшся Тобі:

Помяни мене, Господи, ко-
ли прийдеш у Твому царстві.

Помяни мене, Владико, ко-
ли прийдеш у Твому царстві.

Помяни мене, Святий, коли
прийдеш у Твому царстві.

Щоб Причастя святих Твоїх
Тайн, Господи, не було мені
на суд або на осудження, але
на порятування душі і тіла.

Боже, милостивий будь ме-
ні грішному.

Боже, очисти, гріхи мої і
помилуй мене.

Без числа я згрішив, Го-
споди, прости мені.

Шо даси Ісусові Христові за дар Пресвятої Євхаристії?

1. Ви-тайніжна-ми, Хри-сте, ви-тай, ща-стя, є-ди-не
2. Ви-тайніжна-ми, Хри-сте, ви-тай, не-хай ра-ді-е'

Всін часго-сти-ни, вневиннім сер-ци, всер ці-ди-ти-ни, } Ти на-ше сон-це,
ду-ша То-бо-ю і на-пов-ня-есь ча-ром, кра-со-ю, }
жит-тя, і рай, ви-тай міжна-ми, Хри-сте, ви-тай ~

32. Ісус Христос на Оливній горі.

По Тайшій Вечері пішов Ісус Христос з Апостолами на Оливну гору. Знаючи, що наблизилися Його страсті, сказав Ісус Христос до Апостолів: »Сумна Моя душа аж до смерті!. Відійшов недалеко від Апостолів, припав до землі й молився: »Отче Мій, якщо можливо, відійми від Мене цю чашу, але нехай буде Твоя воля, а не Моя!«.

Ангел потішає Ісуса Христа

Потім прийшов до Апостолів, а вони спали. Христос сказав до них: »Чувайте і моліться, щоби ви не впали у спокусу!. І знову відійшов від них та молився на самоті так само. А коли прийшов вдруге до Апостолів, вони знову спали. Ще й втретє Ісус Христос відійшов на самоту та молився так само. І обняв Його страх і тривога, що аж кривавий піт виступив на Його тілі й капля.

ми спливав на землю. Тоді зійшов Ангел з неба та потішив Його.

Як третій раз прийшов Ісус Христос до Апостолів, сказав до них: »Спите? Встаньте, бо наблизився той, що видає Мене!« Ісус ще говорив, а вже прийшов Юда Іскаріот і з ним велика юрба з мечами та дрючками, що й вислава жидівська старшина.

Спіймання Ісуса Христа

Юда був умовився з ними: »Кого я поцілую, Той є, беріть Його!« І прийшов та поцілував Ісуса Христа. Христос сказав до нього: »Друже, чи поцілунком зраджуеш свого Учителя?« А до юрби сказав: »Кого шукаєте?« Вони відповіли: »Ісуса Назарянина!«. »Ось Я!« — сказав Христос. Але вони на ці слова впали на землю, бо не мали ніякої влади над Христом, аж доки Він сам

добровільно не віддався в їх руки. І сказав їм Христос: «Коли Мене шукаєте, то дозвольте цим (Апостолам) відійти». Тоді юрба приступила й спіймала Ісуса Христа. А Апостол Петро добув меча й відтяг вухо архієрейському слузі Малхові. Але Христос приказав Петрові сковати меч, діткнувся вуха Малха й уздоровив його.

Апостоли з переляку розбіглися, лише Петро та Йоан ішли здалека за Ісусом.

* * *

197. Що значить молитися?

Молитися значить піднести духа до Бога й розмовляти з Богом.

198. В якій цілі молимося?

Ми молимося, а) щоби Бога славити, б) Богові дякувати, в) Бога про щось просити.

199. Коли мій повинні молитися?

Ми повинні часто молитися, а головно: рано й ввечір, перед їдою і по їді, перед працею і по праці, у спокусах, у всіх потребах та нещастях.

200. Як треба молитися?

Треба молитися а) п о б о ж н о — це значить: при молитві треба думати про Бога й вистерігатися розсіяння; б) п о к і р н о — це значить: не нарікати, якщо наст Бог зараз не вислухає; в) п о с т і й н о — це значить: не переставати молитися, хоч нам і здається, що Бог нас не вислухує; г) з в і д д а н и я м на Божу волю, бо Бог краще знає, що для нас дійсно потрібне й спасенне.

201. Чи треба молитися і за інших?

Так! Треба молитися за всіх, за живих і померших, а навіть за ворогів.

202. Котра молитва найкраща й найважніша?

Найкраща й найважніша молитва є »Отче наш« або Господня молитва, яку уложив сам Господь наш Ісус Христос.

* * *

Поучення: Пояснення Господньої молитви. Господня молитва складається із вступних слів і з сімох прошень.

Вступні слова є: »Отче наш, іже єси на небесіх.«

Перше прошення є: »Да святиться ім'я Твоє«. У ньому просимо, щоб усі люди прославляли й величали Бога.

Друге прошення є: »Да прийдет царствіє Твоє«. Тут просимо Бога, щоби Він запанував у наших душах і щоби ми колись прийшли до небесного царства.

Третє прошення є: »Да буде воля Гвоя, яко на небеси і на землі«. Тут просимо, щоби на землі так сповняли всі Божу волю, як Ангели в небі.

Четверте прошення є: »Хліб наш насущний даждь нам днесъ«. Тут просимо про все потрібне для нашого земського життя.

Пяте прошення є: »І остави нам долги наша, якоже і ми оставляєм должником нашим.« Просимо, щоби нам Бог простила гріхи, як і ми прощаємо іншим.

Шосте прошення є: »І не введи нас во іскуненіє.« Просимо, щоби Господь Бог хоронив нас перед спокусами.

Сьоме прошення є: »Но ізбави нас от лукаваго.« Просимо, щоби Бог хоронив нас від усього злого.

А мінь (єврейське слово) значить «так є», або »хай так буде«.

Відмовляй часто Господню молитву. В ній розмовляєш з Богом, як дитина з батьком. І говориш Христовими словами. Коли тебе цостигне якесь нещастя, не переставай молитися, а віддайся в Божі руки й кажи: »Господи Боже, відійми від мене це терпіння, та хай буде Твоя воля, а не моя.« Так робив Ісус Христос. Молитва нехай буде тобі завсіди мила. Вона сполучує нас з Богом, додяє сили проти злого й скріпляє нас у добром. Тому Христос сказав до Апостолів: »Чувайте і моліться, щоби ви не впали у спокусу.«

1. Всіль ній на-ді - і. Ог - че все - мі - ра, що сльозам на - шим
2. Все ще дрій Бо - же, Творче Сі - о - ну, Ти і же є - си

пль гу Ти даш, зкоюночі груди мо - ли тва щи - ра ли - не до Те - бе.

на не бе - съх. Ти щастя на ше, Ти о хо ро - на, на - ді - я на - ша

о От че наш, ли - не до Те - бе, о От че наш
Ти всім для всіх на - ді - я ча - ша Ти всім для всіх

33. Ісус Христос перед судом.

1. Ісус Христос перед жидівською старшиною.

З Олівної гори повела юрба звязаного Ісуса Христа до первосвященика Ка я фи. Тут зібралася найвища жидівська Рада й шукала свідоцтва на Ісуса Христа, щоби Його засудити на смерть, однаке не могла нічого найти.

Тоді запитав Каяфа Ісуса Христа: »Заклинаю Тебе живим Богом, скажи нам, чи Ти є Христос, Син Божий?« Ісус відповів: »Так є, Ти сказав«. Тоді Каяфа роздер на собі одежу й сказав: »Ви чули, Він - хулить Бога, нашо нам більше свідків?« А всі судді відповіли: »Він повинен умерти«.

Судді розійшлися до дому, а слуги знущалися через цілу ніч над Христом. Насміхалися з Нього, били Його по лиці, плювали на Нього, а Ісус Христос усе терпеливо зносив, з безмежної любові до нас.

На подвір'я первосвященика Каяфи прийшли за Ісусом також Апостоли Петро та Йоан. Ще при пасхальній вечері сказав був Петро до Христа: »Я життя своє віддаш за Тебе«. А Ісус відповів йому: »Життя своє віддаси за Мене? Кажу тобі, що ще півні не запіють, а ти три рази відречешся Мене«.

На подвір'ю первосвященика при вогні сиділи люди, між ними й Апостол Петро. І сказала одна служниця, що приглянулась йому: «Цей також був з Ісусом». А Петро заперечив: «Жінко, не знаю Його!»

По якомусь часі хтось інший сказав до Петра: «І ти один з Ісусових учеників». Петро відповів: «Чоловіче, ні!».

Ісус Христос перед Каяфою

Десь по годині знову хтось інший сказав про Петра: «Певно і цей є ученик Ісуса, бо і його мова галилейська». Тоді Петро став відрікатися: «Чоловіче, не знаю, що говориш».

В тім запіяв півень, а Христос обернувся і споглянув на Петра.

Петро згадав слово Господа, вийшов на вулицю і гірко плакав.

Рано знову зійшлася найвища Рада й вдруге засудила Христа на смерть. Потім повели Його до римського намісника Понтія Пилата, тому що не могли виконати присуду без затвердження римської влади.

Міжтим у Юди обізвалася совість. Він побачив, що видав невинного Ісуса Христа на смерть. Втратив надію на Боже милосердя, попав у розпуку й повісився.

2. Ісус Христос перед Пилатом.

Коли жиди привели Ісуса Христа до Пилата, стали Його ложно обвинувачувати, қажучи: »Він бунтує народ, називає Себе царем«. І спитав Пилат Ісуса Христа: »Скажи мені, чи Ти є цар?« Христос відповів: »Так, Я цар, але Мое царство не із цього світа«.

Пилат не нашов ніякої вини в Ісусі Христі й хотів увільнити Його. А був звичай на свято Пасхи увільняти одного вязня з тюрми, за котрим просив народ. Тоді сидів у тюрмі великий розбійник Варафа. І спитав Пилат жидів: »Кого хочете, щоби вам випустити: Вараву чи Ісуса?« А юрба, підмовлена старшиною, кричала: »Вараву випусти, а Ісуса розпни!«.

Тоді приказав Пилат воякам бити Ісуса Христа. Вояки зняли з Нього одежду, привязали Його до стовпа й тяжко скатували. Потім накинули на Нього червоний плащ, на голову наложили терновий вінець, в руки дали тростину, клякали перед Ним, ніби перед царем, і насміхалися з Нього. Пилат думав, що юрба змілосердиться, коли побачить скатованого й кровлю облитого Ісуса. А коли Пилат вивів перед юрбу Ісуса Христа, юрба знову кричала: »Розпни, розпни Його!«. І ще погрожувала Пилатові: »Якщо ти випустиш Його, то ти не є приятель цісаря!«. Того налякався Пилат і видав Ісуса Христа на розпяття.

203. Чому Юда Іскаріот попав у розпуку?

Юда Іскаріот попав у розпуку, бо втратив надію на те, щоби Бог простив йому його страшний гріх.

204. Що значить по християнськи надіятися?

По християнськи надіятися значить напевно очікувати від Бога всього того, що Бог обіцяв нам за заслуги Ісуса Христа.

Пилат виводить Ісуса Христа перед юдейами

205. Шо обіцяв нам Бог за заслуги Ісуса Христа?

За заслуги Ісуса Христа обіцяв нам Бог відпущення гріхів і небесне царство.

206. Хто грішить проти надії?

Проти надії грішить: а) хто втратив надію на Боже милосердя, б) хто нерозважно надіється на Боже милосердя.

В першім случаю попадає чоловік у розп'яку, в другім у легкодушність.

207. Чим особливо виявляємо християнську надію?

Християнську надію особливо виявляємо тим, що молимося.

* * *

Поучення: Колись скінчиш шкільну науку, виростеш і станеш самостійно жити. Будеш або господарем, або ремісником, або службовиком.

Чим ти не був би, то всюди знайдеш також злих людей — подібних до тих, що судили Ісуса Христа, насміхалися з Його, домагалися Його смерті. І нині є чимало недобрих людей, що судять Христа і Його святу Церкву, насміхаються з Його науки й раді би зруйнувати віру в людських серцях.

І найдеш людей подібних до Понтія Пилата, що будуть боятися явно й широко виступати в обороні Ісуса Христа. А як будеш змушений працювати з ними на щоденний хліб, то не зауважайся станути в обороні Христа, як зайде потреба, хоч би ти потерпів через те. Бо Христос Господь навчає: »Яка користь чоловікові, хоч би ввесь світ здобув, а свою душу запропастив?« А на іншому місці: »Хто стидатиметься Мене перед людьми, того і Я постидаюся перед Моїм небесним Отцем.«

Молитва: Мій Спасителю! Прошу Тебе на Твою цінну кров, на Твої святі раї, на Твоє божественне Серце, на Твою гірку смерть, — прости мені, бідному грішникові! З глибини моого серця жалую за всі мої гріхи, якими я Тебе, моого Спасителя, так тяжко обидив...

Пре-тер-пі-вий за нас страсти I - су - - се
Хри-сте, Си-не Во-жий по-ми - - - луй нас -

34. Розпяття і похоронення Ісуса Христа.

1. Розпяття Ісуса Христа.

Вояки одягли Ісуса Христа в Його одежду, вложили на Нього тяжкий хрест і повели на Голгофу. Під тягарем хреста Ісус Христос падав на землю. По дорозі стрінув похід Симеона з Киринії, і вояки сказали йому нести Христовий хрест. На Голгофті зняли з Ісуса Христа

Ісус Христос падає під хрестом

одежу, прибили Його руки й ноги цвяхами до хреста. й вкопали хрест у землю. Над головою прибили таблицю з написом: »Ісус Назарянин, цар юдейський«. А Христос молився за тих, що Його розпинали: »Отче, відпусти їм, бо вони не знають, що роблять«.

По боках Ісуса Христа розпяли двох розбійників. Деякі з народу, що там зібралися, насміхалися з Ісуса

Христа, кажучи: »Якщо Ти Месія, то зійди з хреста, і повіримо в Тебе«. Також один з розбійників насміхався. А другий розбійник, що був розпятий по правому боці, молився до Ісуса Христа: »Помяни мене, Господи, коли прийдеш у Твому царстві«. На це відповів йому Ісус Христос: »Направду кажу тобі: ще нині будеш зо Мною в раю«.

Під хрестом стояла Мати Ісуса Христа, Апостол Йоан, Марія Магдалина й ще інші побожні жінки. Коли

Розпяття Ісуса Христа

Ісус Христос побачив Апостола Йоана, сказав до своєї Матері: »Жено, це син Твій«. А до Йоана сказав: »Це Мати твоя«. І від того часу Апостол Йоан узяв Пресвяту Богородицю до себе та опікувався Нею.

Коло полуночі померло сонце й через три години була пітьма на землі. Коло третьої години Ісус Христос

закликав голосно: »Отче, в Твої руки віддаю Мого духа«, склонив голову й вмер. У тій хвилині земля затряслася, скелі розпалися, гроби відкрилися і багато мерців воскресло.

Сотник, що наглядав над виконанням присуду смерті, налякався і сказав: »Справді цей чоловік був Божим Сином«.

2. Похоронення Ісуса Христа.

Ісус Христос умер у п'ятницю, в навечеря жидівського свята Пасхи. По жидівському звичаю Його по-

Ісуса Христа складають до гробу

хоронили ще цого самого дня. Благородний Йосиф з Аритмії випросив у Пилата, щоби міг взяти тіло Ісуса Христа. Нікодим приніс пахощів. І зняли Ісусове тіло з хреста, помазали пахощами, обвинули по-

лотном (плащаницею) і похоронили в новому гробі, що був висічений у скелі недалеко Голгофти.

А жидівська старшина запечатала Христовий гріб і поставила при ньому військову сторожу.

* * *

208. Хто засудив Ісуса Христа на смерть?

Ісуса Христа засудила на смерть найвища жидівська Рада, а присуд затвердив Понтій Пилат із страху перед жидами.

209. Де й коли розпяли Ісуса Христа?

Ісуса Христа розпяли на Голгофті біля Єрусалиму у Велику Пятницю.

210. Де пішла душа Ісуса Христа по Його смерті?

Душа Ісуса Христа пішла по Його смерті до аду.

211. Що це був ад?

Ад це було місце, де душі праведних, що вмерли перед приходом Ісуса Христа, ждали на прихід Спасителя.

212. Хто похоронив Ісуса Христа?

Ісуса Христа похоронили два знатні мужі: Йосиф з Аритмії і Нікодим.

213. Чи Ісус Христос терпів як Бог, чи як чоловік?

Ісус Христос терпів як чоловік, бо як Бог не міг терпіти.

214. Чи Ісус Христос терпів добровільно?

Ісус Христос терпів зовсім добровільно, лише з любові до людей.

215. Що терпів Ісус Христос?

Ісус Христос терпів болі на душі: смуток, тривогу, погорду, клевету; і болі на тілі: биття по лиці, побої, рани.

216. Що заслужив нам Ісус Христос своїми муками і смертю?

Своїми муками і смертю заслужив нам Ісус Христос вічне спасення.

217. Чи всі люди будуть спасенні?

Бог хоче, щоби всі люди були спасенні, однаке спасутися лише ті, що заслужать собі на це своїм праведним життям.

* * *

Поучення: В четвер, п'ятницю і суботу Страстного Тижня відправляються по церквах Богослуження, яких обряд і зміст пригадують нам страсти Ісуса Христа. У Великий Четвер Служба Божа зображує Тайну Вечерю.

В катедральних церквах Єпископи посвячують миро для Тайни миропомазання і вмивають ноги дванадцятьом священикам (або старцям) на памятку того, що Ісус Христос умив ноги Апостолам.

У Великий Четвер ввечері відправляється Богослуження «Страстей». Тоді читається дванадцять Євангелій, в яких описані страсти й смерть Ісуса Христа.

У Велику П'ятницю перед полуднем відправляються царські часи, по вечірні відбувається виставлення плащаниці. Плащаниця це полотно із зображенням Спасителя, що лежить у гробі. По обході з плащаницею довкола церкви, який зображує похорони Ісуса Христа, кладуть її на приготований стіл у церкві; на столі стоять також хрест і Євангелія, бо в Євангелії описане життя, страсти й смерть Ісуса Христа. Так положена плащаниця зображує Христовий гріб.

У Велику П'ятницю не правиться Служба Божа. Того дня є строгий піст на знак великого смутку. У Велику П'ятницю і Суботу замовкають дзвони а їх заступають деревяні калатала.

Ніколи не залиши нагоди поклонитися плащаниці у Велику П'ятницю. Поглянь там на Ісуса Христа, знятого з хреста й зложенного до гробу. Поглянь на розпятого Христа, що показує нам свою любов: голова склонилася, щоб нас поцілувати; руки раді би нас обняти; а серце отворилося, щоб нас до себе прийняти. Христос освятив людські терпіння.

Часто роздумуй про розпятого Христа.

Навчися від Нього по Божому терпіти.

П'ятий член Символу віри.

»І воскресшаго в третій день по писанієм.«

35. Воскресення Ісуса Христа.

Третього дня по смерти Ісуса Христа досьвіта зійшов Ангел з неба й відвалив камінь від гробу, де було Ісусове Тіло.

Воскресення Ісуса Христа

Земля затряслася, а вояки, що стерегли гробу, перелякані повтікали до міста. Душа Ісуса Христа злучилася з тілом і Христос вийшов з гробу: Христос воскрес.

До Христового гробу йшли побожні жінки, щоби по східному звичаю намастити пахучим миром Ісусове тіло. По дорозі вони до себе говорили: »Хто відвалить

нам камінь від гробу? « Та коли підійшли до гробу, застали вже камінь відвалений, а на камені побачили сидячого Ангела. Жінки злякалися. Але Ангел сказав їм: »Не бійтесь, ви шукаєте Ісуса Христа, нема Його тут, Він воскрес, як це передсказав. Ідіть і скажіть це Його ученикам«. Жінки поспішно вернулися до міста зі страхом і радістю.

(Пам'ять тих жінок ми роносимъ святкує наша Церква в другу неділю по Воскресенню — неділя ми роносимъ).

* * *

218. Що сталося третього дня по смерті Ісуса Христа?

Третього дня по своїй смерті Ісус Христос воскрес; це значить, що Він власною силою сполучив свою душу зі своїм тілом і вийшов живий із запечатаного гробу.

219. Що доказує воскресення Господа нашого Ісуса Христа?

Воскресення Господа нашого Ісуса Христа доказує, що Він дійсно є Богом та що Його наука є правдива.

220. Чи воскресення Ісуса Христа передсказали пророки?

Так! Пророки передсказали, що Ісус Христос воскресне, і тому в пятім члені Символу віри кажеться: »по писанієм« — це значить: як є написано у святім Письмі.

*
* * *

Поучення: Пам'ять воскресення Ісуса Христа святкуємо у великому неділю. Раненько перед сходом сонця спішать вірні до церкви. Засвічують усе світло. Священик кладе плащаницю на престолі, а потім відбувається обхід довкола церкви. По обході

перед замкненими церковними дверми співають »Христос воскресе«. Потім священик хрестом відчиняє церковні двері, входять всі до церкви, де правиться воскресна утрія.

По Богослуженню відбувається свячення пасок. Як увесь світ, як увесь наш народ, так і ви, діточки, тіштеся, коли надійдуть Великодні Свята. Це пам'ять тої світлої хвилини, коли Ісус Христос, що за нас терпів розпяття на хресті, воскрес, значить, встав з гробу власною силою. Колись Господь Ісус Христос воскресить нас усіх і покличе до вічного життя, щоби ми разом з Ним вічно радувалися в небі. Але треба собі на це заслужити добрим і побожним життям.

Пам'тай: Від Великодня до Воскресення поздоровляємо себе словами: »Христос воскресе«, а відповідаємо: »Воістину (на-правду) воскресе«.

36. Явлення Ісуса Христа по воскресенню.

По своїм воскресенню Ісус Христос ще продовж сорок днів являвся Апостолам, установлював святі Тайни й учив Апостолів, як мають працювати, коли Він відійде до неба. Ось найважніші явлення Ісуса Христа:

1. Ісус Христос являється Марії Магдалині.

В день Христового воскресення дуже рано пішла Марія Магдалина до Христового гробу й застала відвалиний камінь від гробу. Вона думала, що хтось узяв

Ісусове тіло, стояла при гробі й плачала. Плачучи, нахилилася до гробу й побачила там двох Ангелів у білих одежах. Вони їй сказали: »Жінко, чому плачеш?« Марія відповіла: »Взяли моого Господа і не знаю, де положили Його.« Марія оглянулася і побачила стоячого Ісуса Христа, але не пізнала Його. Христос сказав до неї: »Жінко, чому плачеш?« А вона, думаючи, що це огородник, сказала: »Пане, може ти Його взяв? Скажи, де ти

Ісус Христос являється Марії Магдалині

Його положив, а я возьму Його.« Тоді Христос сказав: »Маріє.« Марія пізнала Ісуса Христа й кликнула: »Учителю наш!«

І сказав до неї Христос: »Іди і скажи Моїм братам, що відходжу до Отця Мого й Отця вашого, Бога Мого й Бога вашого.« Марія пішла й оповіла це Апостолам.

2. Ісус Христос являється ученикам по дорозі до Емауе.

В день Христового воскресення ішли два Христові ученики з Єрусалиму до містечка Емаус. По дорозі прилучився до них Ісус Христос. Та їм немов би заступило очі, бо вони не пізнали Його. Ісус Христос випитував їх, про що вони говорять і чому такі сумні.

Вони розповіли Йому про те все, що сталося з Христом у Єрусалимі останніми днями, як жидівська стар-

Ісус Христос являється двом ученикам

шина засудила Ісуса на смерть і розпяла Його. »А ми надіялися, що Він спасе ізраїля« — говорили вони й дивувалися, що подорожний про це все не знає. Тоді Ісус Христос став ім пояснювати святе Письмо, що Месія мав наперед пострадати й аж так увійти в Свою славу.

Коли дійшли до Емаус, уже вечоріло. Ученики запросили Ісуса Христа наніч, а коли засіли до вечері, Він узяв хліб, поблагословив, розломив і дав їм їсти. Тоді відкрилися їм очі й пізнали Його. Але Христос зник їм з очей. Ученики негайно вернулися з радістю до Єрусалиму й розповіли про це Апостолам. А Апостоли відповіли: »Справді Христос воскрес і явився Петрові.«

3. Ісус Христос являється зібраним десятюм Апостолам.

Апостоли, крім Томи, того вечора були зібрані в одному домі. Коли ще ученики розповідали їм про свою стрічу з Ісусом Христом, зявився сам Христос між ними й сказав їм: »Мир вам!«

Апостоли злякалися, думаючи, що це дух. Але Христос сказав: »Чого боїтесь? Дивіться на Мої руки і на Мої ноги, що це Я сам, дотикайтесь і переконайтесь, бо дух не має тіла, ані костей!«. А потім їв з ними кусень риби й мід. І дунув на Апостолів та сказав їм: »Прийміть Святого Духа: котрим відпустите гріхи, відпустяться їм, а котрим задержите, задержаться!«.

4. Ісус Христос дає Себе пізнати Томі.

Коли Апостоли оповідали Томі, що бачили Господа, він сказав: »Доки сам не побачу й не діткнуся Його, не увірю!«.

По вісімох днях були Апостоли знову зібрані й Тома з ними. І знову зявився між ними Ісус Христос і сказав до Томи: »Піднеси свою руку і діткнися Мене, та не будь невірний, але вірний!«. Тома закликав: »Господь мій і Бог мій!«. І сказав йому Ісус Христос: »Ти побачив Мене, тому й увірив; щасливі ті, що не бачили, а увірили!«.

*

* * *

221. Як довго перебував Ісус Христос на землі по своїм воскресенню?

По своїм воскресенню перебував Ісус Христос на землі ще сорок днів.

222. Шо робив Ісус Христос у тому часі?

У тому часі Ісус Христос являвся Апостолам і давав їм різні поучення та власті для спасення людей.

Ісус Христос являється Томі

223. Коли установив Ісус Христос Тайну покаяння?

Тайну покаяння установив Ісус Христос по своїм воскресенню, коли сказав до Апостолів: »Прийміть Святого Духа: котрим відпустите гріхи, відпуштатимуться їм, а котрим задержите, задержаться«.

* * *

Поучення: Дитино! Через ціле твоє життя, від колиски до гробу, на кожнім кроці стрічає тебе Ісус Христос. Говорить до тебе, повчає, остерігає.

Сам Він не являється тобі, а посилає Ангелів або людей, що до тебе говорять у Його імені.

Коли ти був маленький, берегла й хоронила тебе твоя мати. Учила тебе, проводила молитву. Ти й не думав, що це післав Її Ісус Христос, що це Він говорив до тебе Її устами.

Тепер ходиш до школи. Тут учать тебе, напоминають, приготовляють до життя. Духовний Отець, як висланник Христа Господа, навчає тебе Божої науки.

Коли ти виростеш і зачнеш самостійно жити, почуєш науки священиків у церкві, дістанеш до рук добру книжку або християнський часопис.

На кожнім кроці Ісус Христос є коло тебе, хоче твого добра, твого щастя, твого спасення. Молися, щоби ти пізнав Його голос та йшов за Ним.

Хри-стос во скре-с, Хри-стос во скре-с, радість не-бо нам я вля-є,
па-сха кра-сна нас ви-та-є Ра-ду-й-те-ся лю-ди ни-м, Богда-ва-ща-стя
всій ро-ди-ні, Богда-ва-ра-дість нам зне-бес, Хри-стос во скре-с, Хри-стос во скре-

Шостий член Символу віри!

»І восшедшаго на небеса, і сидящаго одесную Отца«.

37. Вознесення Ісуса Христа.

Сорокового дня по своїм воскресеню явився Ісус Христос Апостолам у Єрусалимі і приказав їм, щоби не

опускали Єрусалиму, доки з неба не зійшле ім Святого Духа.

Потім вивів Апостолів на Оливну гору й сказав до них: »По немногих днях приймете силу Святого Духа і будете Мені свідками в Єрусалимі і по всій Юдеї та Самарії і аж по край землі«. Тоді Спаситель підняв свої руки й благословив їх. А в тім відступив від них, під-

Вознесення Ісуса Христа

нявся зі землі й знісся до неба. Апостоли дивилися вгору за Христом, доки облак не закрив Його.

Тоді явилися їм два Ангели й сказали: »Мужі галицькі, чого дивитеся на небо? Той Ісус, що вознісся від вас на небо, так само прийде при кінці світа, як ви Його бачили, коли відходив до неба«.

Апостоли врадувалися, поклонилися Христові і ворнулися до Єрусалиму.

* * *

224. Коли вознісся Ісус Христос на небо?

Ісус Христос вознісся на небо сорокового дня по своїм воскресенню.

225. Як вознісся Ісус Христос на небо?

Ісус Христос вознісся на небо з душею і з прославленим своїм тілом.

226. Кого забрав Ісус Христос із собою до неба?

Ісус Христос забрав із собою до неба також душі праведників, що були в аді.

227. Чи в небі буде для всіх однакова нагорода?

В небі не буде однакової нагороди для всіх, але хто в земській життю творив більше добра, той матиме більшу нагороду в небі.

228. Коли святкуємо свято Вознесіння Ісуса Христа?

Свято Вознесіння Ісуса Христа святкуємо в четвер, сорокового дня по Великодні.

* * *

Поучення: Апостоли з тогою гляділи за Ісусом Христом, коли Він зносився до неба. І не спішилися вертати з Олівної гори, а раді були би покинути землю та піти зо своїм дорогим Учителем до неба.

І ми теж ученики й діти Ісуса Христа. І ми раді би піти до Нього. Але на небо треба собі заслужити. Як це зробити? Ісус Христос дав нам примір своїм власним життям. Що ж робив Ісус Христос? Ісус Христос ціле життя працював і то важко. До тридцятого року життя працював у Назареті як тесля, а останні три роки як Учитель серед невигод, трудів і небезпек.

Часто молився, нераз цілими ночами.

Ісус Христос ціле своє життя терпів. Ні одної хвилини не був без хреста. Терпів людську злобу, терпів невигоди, голод і холод уже від першої хвилини народин; ще як немовля мусів утікати перед злобою царя Ірода до Єгипту.

Вкінці потерпів за нас страшні муки й смерть на хресті.
Берім собі примір з Ісуса Христа! Працюймо, молімся і терпеливо знаєм хрести та тягарі життя, а тоді можемо мати надію, що будемо з Ісусом Христом у небі.

Чи Ісус Христос покинув Апостолів, коли знісся на небо?
Яким способом Ісус Христос перебуває між нами?

1. Ца - рю № бе - сний, Бо . же мо - гу - чи ?
2. Ца - рю не - бе - сний, скар - бе ласк мно - гих,
ти... У - ть - ши - тель, Дух прав - ди Ти,... I . же ве - зді сий...
да - те, лю - жи - зни ча нас зга - дай, Прийди, все - ли - ся
i . Все - Еї - ду - чий, Тво - є . лас - ки нам низ - № . сли.
в сер - ця у - бо - гих, ла - ски Тво - є - і всім нам по - дай.

Восьмий член Символу віри.

»І в Духа Святаго, Господа животворящаго, іже от Отца і Сина ісходящаго, іже со Отцем і Сином спокланяєма і сославима, глаголавшаго пророки«.

38. Зіслання Святого Духа.

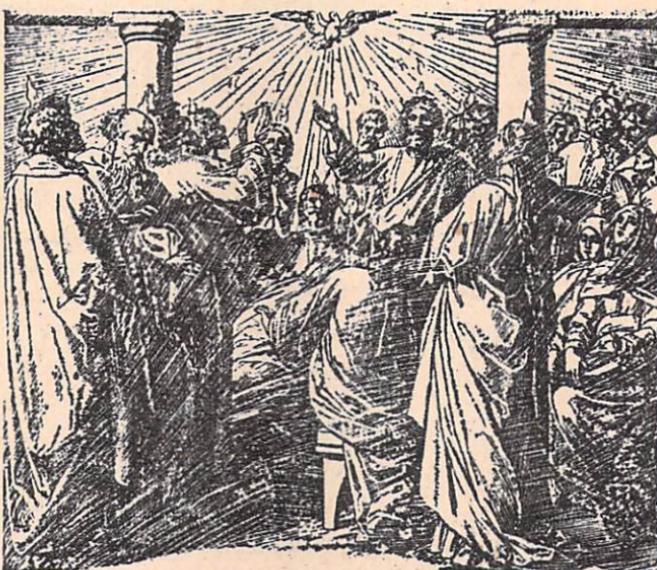
В десятій день по Вознесенню; а п'ятьдесятій по воскресенню Ісуса Христа зібралися Апостоли в одному домі в Єрусалимі. Була з ними Пречиста Діва Марія і нововибраний, на місце Юди Іскаріота, Апостол Матій.

О девятій годині рано повстав шум з неба, наче від буйного вітру, і наповнив увесь дім. Апостолам явилися наче вогненні язики, що розділилися і зійшли на них. Це був Святий Дух, котрого Ісус Христос приобіцяв зіслати з неба.

Апостоли стали говорити різними мовами й сміло

почали проповідувати Христову науку, яку аж тепер добре зрозуміли.

Саме тоді були жидівські Зелені Свята й багато побожних жидів з різних сторін світа зіхалося в Єрусалимі. Задля дивного шуму зійшлося багато людей перед домом, де були зібрані Апостоли. І стривожилися люди, бо кожний з них чув, що Апостоли говорять його

Зіслання Святого Духа

мовою. Апостол Петро відважно проповідав перед усім народом, що Ісус Христос воскрес.

Того дня охристилося в Єрусалимі три тисячі людей.

*

*

229. Коли зійшов Святий Дух на Апостолів?

Святий Дух зійшов на Апостолів десятого дня по Христовім вознесенню, а п'ятьдесятого дня по Христовім воскресенню.

(Свято Зіслання (Сошествія) Святого Духа святкуємо десятого дня по Вознесенню).

230. Хто є Святий Дух?

Святий Дух є:

- а) третя Божа Особа;
- б) правдивий Бог;
- в) Утішитель, якого Ісус Христос зіслав Апостолам.

231. Від кого походить Святий Дух?

Святий Дух походить від Бога Отця і від Бога Сина.

232. Де є Святий Дух?

Святий Дух є всюди, але своїми дарами перебуває особливо в Церкві й у душах праведників.

233. Як довго Святий Дух перебуває в нашій душі?

Святий Дух перебуває в нашій душі так довго, доки не згрішимо смертним гріхом.

234. Котрі є дари Святого Духа?

Дари Святого Духа є: 1) мудрість, 2) розум, 3) знання, 4) рада, 5) кріпость, 6) побожність, 7) Божа боязнь.

235. Які це гріхи проти Святого Духа?

Гріхи проти Святого Духа це такі, котрими спинюємо ділання Божої ласки (благодаті) в наших душах.

236. Котрі є гріхи проти Святого Духа?

Гріхи проти Святого Духа є ці:

- 1) надмірна надія на Боже милосердя;
- 2) безнадійність на Боже милосердя;
- 3) супротивлення пізнаній правді християнської віри;

- 4) завидування близькому Божої благодаті;
- 5) закаменілість у гріхах і на спасенні упімнення;
- 6) нерозкаяність аж до смерті.

* * *

Поучення: Свято Зіслання (Сошествія) Святого Духа називаємо також Зеленим Святым, бо є звичай в ці дні замаювати зеленію церкви й доми.

В часі Зелених Свят є декуди гарний звичай уладжувати походи на қладовища, де відправляються над гробами парастаси за померших.

Зісланням Святого Духа завершилося діло відкуплення людського роду. Бог Отець світ сотворив, Бог Син людей відкупив, Бог Святий Дух людей освятив. На памятку сотворення світа, воскресення Ісуса Христа й зіслання Святого Духа святуємо неділю.

Чому треба молитися за померших?

Молитва до Святого Духа: Святий Духу, правдивий Боже! Перед Тобою припадаю в покорі і молю Тебе: прихились до моєї щирої молитви. Ти, Царю небесний, сповинив радісну обітницю Христову та зійшов на Апостолів, зійди ж і на мене, недостойного та просвіти мій розум, щоби я пізнав якнайясніше мої обовязки.

Ца - . рю не бес - ний, У. ті - ші - те - лю, Ду - ше і . . сти - ни,
і - же вез - ді сній і вся і - спол - на - . . яй, со - кро - ви - ще
бла - гих і жи - зни по - . да - те - лю, прийди і все - ли - ся вни,
і ... о - чи - сти ни от вся - кі - я сквер - . . ни, і спа - си, Бла
же, ду - ші на - . . ша.

Девятий член Символу віри.

»В єдину, святую, соборну і апостольську Церков«.

39. Ісус Христос основує свою Церкву.

1. Ісус Христос обіцює оснувати свою Церкву.

Через три роки збирал Ісус Христос довкола себе вірних і навчав їх. З поміж них вибрав Він дванадцять Апостолів.

Ще перед своїми страстями спитав раз Ісус Христос Апостолів: »За кого Мене мають люди?« — Апостоли давали різні відповіди, а Симон-Петро сказав: »Ти Христос, Син живого Бога«. Тоді сказав Спаситель до Симона-Петра: »Щасливий ти, Симоне, бо Мій Отець, що на небі, обявив тобі це. А Я тобі кажу, що ти е Петро, цебто скала, і на тій скалі збудую Мою Церкву, і пекольні ворота не переможуть її. І дам тобі ключі небесного царства: і все, що звяжеш на землі, буде звязане на небі, а що розвяжеш на землі, буде розвязане на небі.«.

Цими словами обіцяв Ісус Христос, що оснує свою Церкву та що дасть Петрові найвищу владу у Церкві. Це виконав Ісус Христос по свому воскресенню.

2. Ісус Христос дає Петрові верховну владу.

По свому воскресенню зявився Ісус Христос Апостолам над Галилейським морем і спитав Петра: »Чи любиш Мене більше, чим інші?«

Петро відповів: »Так, Господи, Ти знаєш, що люблю Тебе«. Тоді сказав Христос: »Паси Мої ягнят«. І вдруге так само запитав Петра Ісус Христос, а Петро так само

відповів. І сказав йому Христос: »Паси Мої вівці«. І ще втретє спитав Петра Ісус Христос: »Чи любиш Мене?« Петро засумував, що Христос втретє питає його, і відповів: »Так, Господи, Ти все знаєш, Ти знаєш, що я Тебе люблю«. І сказав йому Ісус Христос: »Паси Мої вівці«.

Ісус Христос передає Петрові верховну владу

Ягнята це вірні, а вівці це начальники Церкви. Над ними усіми передав Ісус Христос верховну владу святому Петрові і його наслідникам.

* * *

237. Як оснував Ісус Христос свою Церкву?

Ісус Христос оснував свою Церкву так: 1) збирав вірних, 2) вибрав з поміж них дванадцять Апостолів і дав їм учительську, священичу

і пастирську власті, 3) сам остався на віки невидимим головою Церкви, а Апостола Петра настановив видимим головою Церкви.

238. **Навіщо оснував Ісус Христос свою Церкву?**

Ісус Христос оснував свою Церкву на те, щоби вона вела до спасення всіх людей аж до кінця світа.

239. **Котра християнська Церква є правдивою Христовою Церквою?**

Правдивою Христовою Церквою є лише католицька Церква, бо лиш вона є «одна, свята, соборна (католицька) і апостольська».

240. **Що це католицька Церква?**

Католицька Церква це видимий збір усіх християн, котрі визнають всю Христову науку, приймають всі Христові Тайни й знають невидимим головою Церкви Ісуса Христа, а видимим головою Римського Папу.

241. **Хто є наслідником Апостола Петра?**

Наслідником Апостола Петра є кожночасний Римський Єпископ, якого називаємо Римський Папа або Святий Отець. Він має найвищу власті у цілій католицькій Церкві.

242. **Хто є наслідниками Апостолів?**

Наслідниками Апостолів є Єпископи, а помічниками Єпископів є священики.

243. **Що це є Тайна священства?**

Тайна священства це Тайна, яка дає священичі власті й Божу ласку (благодать) до сповнювання священичого чину.

Тайна священства витискає на душі незатертій знак, тому можна її приймити тільки один раз у життю.

Архиерей у ризах

244. Котрі є найважніші священичі власті?

Найважніші священичі власті є: відправляти Службу Божу, уділяти святі Тайни й проповідати Христову науку.

245. Хто може висвятити на священика?

Висвятити на священика може лише Єпископ.

246. Скільки є ступнів священства?

Є три ступні священства: 1) діякон, 2) священик, 3) Єпископ.

247. Що це є сполука Святих?

Сполука Святих це звязок між вірними на землі і між душами в небі та в чистилищі.

248. Хто належить до сполуки Святих?

До сполуки Святих належать: 1) християни-католики на землі або в о ю ю ча Церква, 2) святі в небі або прославлена Церква, 3) душі в чистилищі або страдаю ча Церква.

Ми на землі молимося за тих, що є в чистилищі; а святі в небі моляться за нас і за тих, що є в чистилищі.

* * *

П о у ч е н и я: Невидимим головою святої католицької Церкви є сам Ісус Христос. Видимим Його заступником на землі є кожночасний наслідник Апостола Петра, Римський Єпископ. Називаємо його: Святіший Отець або Римський Папа.

Місце, де живе й відкіля Церквою кермує Святіший Отець, є Рим, а властиво його дільниця Ватикан, що від 1932 року є окремою, самостійною державою.

Церква ділиться на провінції. На чолі провінції стоїть Архієпископ або Митрополит. Провінції діляться на дієцезії або епархії. На чолі дієцезії стоїть Єпископ. Вищих церковних достойників називаємо також Архіереями.

Дієцезії діяльності на деканати, а на їх чолі стоять декани. Деканати складаються з парохій, а їх обслугують парохи. У більших парохіях мають парохи до помочі священиків, що називаються сотрудниками. Священики, що вчать релігії в школах, називаються катихити.

Дякуймо Господеві Богові, що ми належимо до правдивої католицької Церкви. Слухайте, діточки, духовних наставників, бо сам Ісус Христос приказав слухати їх.

Десятий член Символу віри.

»Ісповідую єдино крещеніє во оставленіє гріхов«.

40. Ісус Христос посилає Апостолів у світ.

По воскресенню Ісуза Христа зійшлися одного разу Апостоли в Галилеї на одній горі. Там явився їм Ісус Христос і сказав до них:

»Дана Мені всяка власть на небі й на землі. Отже йдіть навчайте всі народи і хрестіть їх в ім'я Отця і Сина і Святого Духа. І ось Я буду з вами по всі дні до кінця світа. Хто увірить і охриститься, буде спасений, а хто не увірить, буде осуждений«.

* * *

249. Котра Тайна є перша й найпотрібніша?

Перша й найпотрібніша Райна є Тайна хрещення.

250. Що це є Тайна хрещення?

Хрещення це Тайна, в якій людина водою і Божим словом очищується від первородного гріху й усіх гріхів, зроблених перед хрещенням, дістаеться освячуючу ласку, одержує на душі незатертій знак хрестіянства й стається членом Церкви.

Тому Тайну хрещення можна приймати лише один раз у життю.

251. Хто може важно христити?

Важно христити можуть Єпископи, священики і діякони, а в наглій потребі кожний чоловік.

252. Як уділюється Тайну хрещення?

Тайну хрещення уділюється так:

Той, що христить, поливає три рази водою голову того, кого має охристити, а в часі поливання говорить слова: »Крещається раб Божий (імя) во імя Отца і Сина і Святаго Духа. Амінь«.

253. Що може заступити Тайну хрещення?

Тайну хрещення ніщо не може заступити, коли хтось має нагоду охриститися.

Але коли нехрищенна людина не може охриститися, а має щире бажання сповнити Божу волю, то це бажання хрещення може їй заступити дійсне хрещення. Таке хрещення називаємо хрещенням бажання.

254. Що це є хрещенням кровю?

Хрещенням кровю це мученича смерть за Христову віру ще неохрищеної людини.

* * *

Поучення: Памятай, дитино, що на хрещенню ти 1) дістав імя Святого, котрий хоронить тебе й має бути для тебе взором у життю; 2) дістав білу одежду на знак святости; 3) дістав горіючу свічку на знак віри й добрих діл; 4) дістав на душі незатертий знак християнства; 5) став членом Христової Церкви.

Хрестні родичі, що тримали тебе до хресту, зложили за тебе приречення, що ти будеш до смерті служити Ісусові Христові.

Священик, що тебе охристив, записав твоє імя до книги хрещених (метрики). Почитай того Святого, якого імя ти дістав на свою хрещенню, і наслідуй його у своєму життю. Отже ти записаний як дитина католицької Церкви і враз як Божа дитина. Дякую Богові за цю велику ласку й молися, щоби всі люди стали християнами-католиками.

Памятай, що перед нашою греко-католицькою Церковю стоять окреме завдання: привести ввесь український нарід до єдності з Апостольським Престолом. Самі Христові Намісники висловили ту надію, що через нас увесь Схід навернеться до католицької Церкви. Кожний греко-католик завсіди повинен бути помічний своїй Церкві у цій великій її місії. Взором для нас повинен бути наш Святий, священомученик Йосафат, полоцький Архієпископ, що поніс мученичу смерть за святу Унію. Також дуже заслужився для святої Унії славний київський Митрополит Велямин Рутський, що жив і разом працював зо св. Йосафатом.

Б. ли - - ци... во Хри-стакре-сти-сте-ся, во Хри-стя.
(тромі)
об-ле - ко-сте - ся ал - - - ли-лу - я
Сла - ва От - - цу. і... Си - ну і свято му Ду - - ху ... і
ни - - - ні. і при - - сно і во ві - ки ві - ков, а - мінь, во Хри -
стя об - ле - ко-сте - ся,, ал - - - ли-лу - я..

41. Доля Церкви по зісланню Святого Духа.

1. Переслідування перших християн.

Апостоли творили великі чуда й уздоровляли недужих. З великою силою свідчили вони про воскресення Ісуса Христа й щораз більше людей наверталося на Христову віру. Жидівська старшина переслідувала Апостолів. Саджала їх до вязниць і мучила їх.

Перший згинув мученичою смертю за Христову віру святий Стефан, один з сімох діяконів єрусалимської Церкви. Його жиди укаменували, а потім стали дуже переслідувати Церкву в Єрусалимі. Тоді Христові вірні, крім Апостолів, розсіялися по Юдеї і Самарії.

Жиди каменують святого Стефана

2. Апостоли миропомазують.

Діякон Філіп зашов до міста Самарія. Там він проповідав Христову науку, уздоровляв недужих і охристиав багато людей. Коли про це дізналися Апостоли в Єрусалимі, післи до Самарії Петра і Йоана. Вони пішли, клали на охрищених руки, молилися за них і уділяли їм Святого Духа.

Так Апостоли уділяли охрищеним святу Тайну миропомазання.

* * *

255. Що це є Тайна миропомазання?

Миропомазання це Тайна, в якій охрищена людина через помазання святым миром і молитву священика одержує ласку Святого Духа, щоби свою віру кріпко визнавати і по вірі жити.

256. Як уділяється Тайна миропомазання?

Тайна миропомазання уділяється так: Єпископ або священик помазує святым миром чоло, ніздря, уста, вуха, груди, руки й ноги та говорить: »Не-
чать дара Святого Духа. Амінь«.

257. Що це є святе миро?

Святе миро це мішанина оливи й пахучих олійків; його освячує Єпископ у Великий Четвер на Службі Божій.

258. Скільки разів можна прийняти Тайну миропомазання.

Тайну миропомазання можна прийняти лише раз у життю, бо вона витискає на душі незатертий знак Христового воїна.

259. Коли уділяється Тайну миропомазання?

В нашому обряді уділяється Тайну миропомазання зараз по хрещенню. У латинському обряді уділяє Тайну миропомазання лише Єпископ і то ~~аж~~ тоді, коли дитина прийде до розуму.

* * *

Поучення: Через прииняття святої Тайни миропомазання Святий Дух витиснув на твоїй душі знак Христового воїна. Отже ти є не лише Божою дитиною, але й Христовим воїном.

Будь же хоробрим Христовим воїном!

В цій твоїй службі не лякайся нічого, ані самої смерті.

Христос Господь каже: «Не бійтесь тих, що вбивають тіло, а душі не можуть убити. Але більше бійтесь того, що може і душу й тіло погубити в пеклі».

Гляди на святих Апостолів і всіх мучеників, що за Христову віру віддали своє життя.

Да іс-пол-нят-ся, да іс пол-нят-ся у-ста ... на-ша...
хва-ле - ні-я, хва-ле - ні-я Тво-е-го Го- - спо-дн...
я - ко да- во-спо-ем сла-ву Тво-ю, я - ко спо-до-бил е-
си ... нас. Бо же, при - ча - сти-ти-ся... свя - тим. Тво-їм...
бо - - же стврнним брз - смертнім і живо-тво-ра-щим Тай - ...
нам. со-блуди нас. Бо же, во Тво-їй свя-ти-ни вся дни по-у-ча-ся
прав-ді Тво-їй, прав-ді Тво-їй. Ал. ... лі-лу-я,
ал. ... лі-лу-я, ал. ... лі-лу-я, ал. ... лі-лу-я, ал. ...
лі-лу-я...

42. Навернення Савла (Павла).

Савло походив із заможної жидівської родини. Спершу він належав до секти фарисеїв і дуже ненавидів христіян. Коли жиди каменували святого Стефана, то Савло, тоді ще молодець, стерг одежі убійників і похвалив убивство святого Стефана.

Пізніше, з дозволом жидівського первосвященика, Савло вибрався до міста Дамаск, щоби там вишукувати христіян та щоб: їх вязнити й відсылати до Єрусалиму на суд. Коли він із своїми товаришами був уже близько Дамаску, нечайно в білий день, осяяло його світло з неба. Він упав на землю і почув голос, що говорив йому: «Савле, Савле, чому Мене переслідуєш?» Савло сказав: «Хто ж ти, Господи?» А голос з неба відповів: «Я Ісус, котрого ти переслідуєш». Савло, дрижачи зо страху, запитав: «Господи, що хочеш, щоби я зробив?» Ісус відповів: «Встань, іди до міста, а там тобі скажуть, що маеш робити». Савлові товарищі стояли зачудовані, бо чули голос, а нікого не виділи. Савло встав, та нічого не бачив, бо отемнів. Товарищи завели його до Дамаску, де три дні нічого не їв і не пив, лише молився.

В Дамаску жив один ученик Ісуса Христа на ім'я Ананія. Йому явився Господь і сказав: «Іди та відшукай Савла, бо Я собі його вибрав на великого проповідника Моєї науки». Ананія пішов до дому, де Савло замешкав, положив руки на нього й сказав: «Савле, брате, Господь Ісус, що явився тобі на дорозі, післав мене, щоби ти прозрів і приймив Святого Духа». І зараз Савло прозрів та охристився.

Савло, що пізніше прибрав собі ім'я Павло, став ревним Христовим Апостолом і проповідав Боже слово спершу жидам, а дальше поганам. Він дуже багато напрацювався для поширення Христової Церкви,—

особливо ж між поганами, тому його опісля назвали Апостол народом. Святий Апостол Павло поніс мученичу смерть у Римі в 67 році разом із святым Апостолом Петром. Апостола Петра розпяли на хресті, а Апостола Павла стяли мечем.

Свято святих верховних Апостолів Петра і Павла святкуємо 29 червня (12 липня).

Ісус Христос являється Савлові

* *

260. Чому Савло навернувся до Христа?

Савло навернувся до Христа, бо Бог йому дав таку ласку, щоби міг піznати Христову правду.

261. Що це є Божа ласка?

Божа ласка (благодать) це внутрішній, надприродний-дар, який дає нам Господь Бог за заслуги Ісуса Христа для спасення наших душ.

262. Яка може бути Божа ласка?

Божа ласка може бути: а) дійствуюча, котрою Святий Дух помагає нам усім і побуджує нас до доброго; б) освячууча, котрою Святий Дух освячує нашу душу.

263. Яким способом Бог дає нам свою ласку?

Бог дає нам свою ласку головно через святі Тайни.

264. Що це є святі Тайни?

Святі Тайни це Ісусом Христом установлені видимі знаки, котрі дають нам невидиму Божу ласку (благодать).

265. Скільки святих Тайн установив Ісус Христос?

Ісус Христос установив сім святих Тайн. Вони є: 1) хрещення, 2) миропомазання, 3) Євхаристія, 4) покаяння, 5) єлеопомазання, 6) священство, 7) подружжя.

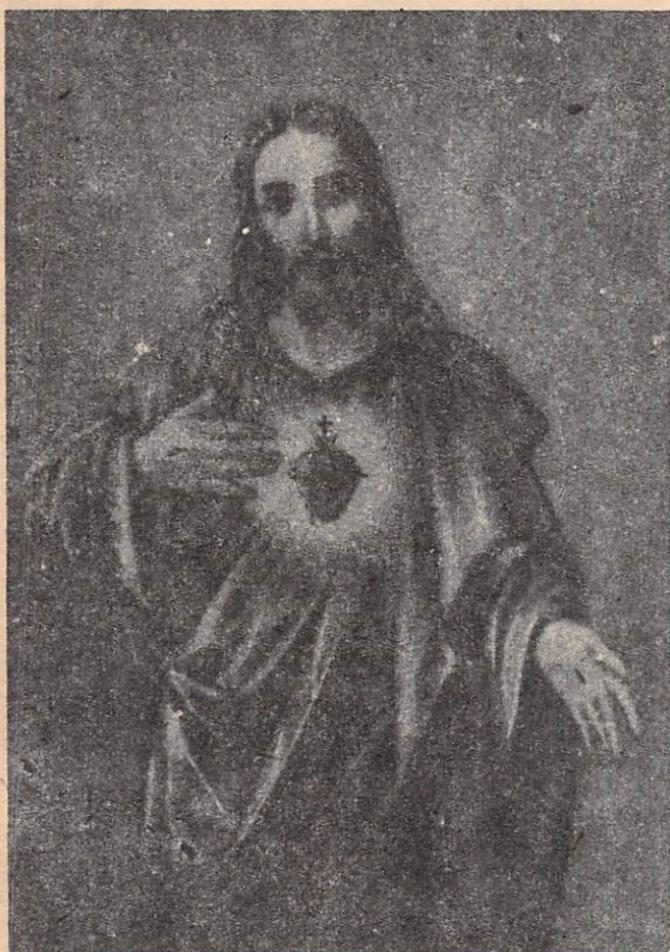
266. Котрі Тайни дають нашій душі освячуючу ласку?

Оsvячуючу ласку дають нашій душі дві Тайни: хрещення і покаяння. Називаємо їх Тайнами мертвих, бо приймають їх ті люди, що ще не мають освячуючої ласки або через гріхи вже втратили її. А душа без освячуючої ласки мертві.

267. Котрі Тайни помножують у нашій душі освячуючу ласку?

Помножують у нашій душі освячуючу ласку ці святі Тайни: миропомазання, Євхаристія, єлеопомазання, священство й подружжя.

Ці Тайни називаємо Тайнами живих, бо приймають їх люди душевно живі, цебто ті, котрі вже мають освячуючу ласку.

Найсолодше Христове Серце

268. Що це є церковні благословення і освячення?

Церковні благословення і освячення це обряди і молитви установлені Церквою. Таکими є: посвячення церкви, фелону, чаши, освячення води на Богоявлення, благословення дому, поля, овочів, паски на Великдень та інші.

* * *

Поучення: Ніяка наука, ніяка мудрість цього світа не заступить нам віри. Хоч би ти покінчив не знати які високі школи, не найдеш щастя без віри в Бога, без релігії.

Багато світлих умів, багато великих учених потвердили цю правду. Тому часто повторяй слова святого Апостола Петра, які сказав до Ісуса Христа: «Господи, до кого підемо? Ти маєш слова нічного життя».

Наслідуй святого Апостола Павла, котрий каже про себе: «Все вважаю за марноту для високого пізнання Ісуса Христа, моого Господа. Для Нього я всього вирікся і все вважаю за сміття, щоби зискати життя».

Вла-ди-ко от-че, ти... за ві-ру життя.... сво-є від-
дав,... і хро-вю по-бі-див зне-ві-ру щоб-жá-сів не пропав
І зер-но зри-є, до-спи-ва-є, хоч лю-га бу-ря іде,...
хоч хма-ра сон-це за-кри-ва-є і гом... ляч-ний гу-де...

Сьомий Член Символу віри.

«І паки трядущаго со славою судити живим і мер-твим, єгоже царствію не будет конца».

Одинадцятий член Символу віри.

»Чаю воскресенія мертвих.«

Дванадцятий член Символу віри.

»І жизни будущаго віка. Амінь.«

43. Небо і пекло.

Притча про багача й Лазаря.

Ісус Христос сказав таку притчу: Був один багатий чоловік, що мав усього подостатком та жив дуже розкішно. І був убогий на імя Лазар, що був би вдоволений окружинами зо стола багача, але й того не мав. Оба померли. Бідний Лазар пішов до Авраама до неба, а багач до пекла. В страшних муках багач побачив здалека Авраама і Лазаря та закликав: »Отче Аврааме; помилуй мене й пішли Лазаря, щоби замочив кінець свого пальця у воді та охолодив мій язик, бо дуже мучуся в цій полуміні!«. А Авраам сказав йому: »Сину, згадай, що ти зазнав добра в своєму життю, а Лазар та́к само лиха. До того є між нами велика пропасть так, що ті, котрі хочуть перейти від вас до нас, не можуть, ані від нас до вас!«.

І просив багач дальше: »Прошу тебе, отче, пішли Лазаря в дім моого батька. Маю п'ятьох братів, нехай спамятає їх, щоби й.вони не прийшли в це місце муки!«. Та Авраам сказав йому: »Мають Мойсея і пророків, нехай їх слухають. А коли їх не слухають, то не повірять, хоч би хтось із мертвих воскрес!«.

269. Чого учатъ насъ съомий, одинадцатый і дванадцатый члени Символу віри?

Съомий, одинадцатый і дванадцатый члени Символу віри учатъ насъ:

- 1) що кожна людина мусить умерти;
- 2) що при кінці світа воскреснуть усі померші;

Багач і Лазар

- 3) що при кінці світа прийде Ісус Христос і буде на страшнім суді судити всіх людей;
- 4) що по смерті є вічне життя.

270. Що це є смерть?

Смерть це розлука душі з тілом

271. Що знаємо про смерть?

Про смерть знаємо: що умремо а не знаємо коли й де.

272. Шо є зараз по смерті?

Зараз по смерті є частний суд, по котрім іде душа або до неба, або до пекла, або до чистилища.

273. Шо це є небо?

Небо це місце, де Ангели й святі живуть у вічнім щастю.

274. Шо це є пекло?

Пекло це місце, де прокляті терплять вічні муки.

275. Шо це є чистилище?

Чистилище це місце, де нраведні душі відпокутовують за свої гріхи дочасну кару, якої не відпокутували на землі.

276. Чим помагає нам свята Церква, щоби легше спокутувати дочасні кари за гріхі?

Щоби легше спокутувати дочасні кари за гріхи, свята Церква помагає нам відпустами.

277. Ше що є відпуст?

Відпуст це дарування всіх або частини дочасних кар, якого доступає той, хто виповнить Церквою приписані умовини (сповідь, Причастя, молитви, добрі діла).

* * *

Поучення: Господь Бог дав нам багато дочасних дібр на землі. Памятай, що вони не є ціллю нашого життя, лише засобами, іх не забереш на другий світ. Там піде сама душа — і тільки ті добра матимуть вартість на Божому суді, які придбаєш для своєї душі.

Дочасних дібр уживай у міру: не будь розтратним, але й не будь скупарем. Уживай їх на спасення своєї душі.

Молися частіше за свою щасливу смерть та за всіх умираючих.

Молитва: Господи Боже, вже тепер спокійно й радо приймаю смерть, яку мені пришлеш, з усіми мукаами й болями.

44. Страшний суд.

При кінці світа знову прийде Господь наш Ісус Христос у великій славі й усі Ангели з Ним. І зберуться перед Ним усі люди, а Він буде їх судити.

І відлучить добрих від злих. Добрих поставить праворуч, а злих ліворуч.

І скаже тим, що будуть праворуч: »Прийдіть, благословенні моого Отця, і наслідуйте царство, приготоване

Страшний суд

еам від початку світа. Бо Я був голодний, і ви дали Мені їсти; був спрагнений, і напоїли Мене; Я був у дорозі, і ви прийняли Мене; був нагий, і одягли Мене; недужий, і відвідали Мене; був у вязниці, і ви прийшли до Мене». А праведники скажуть: »Господи, коли ж ми Тебе бачили і коли Тобі те все вчинили?« Ісус Христос відпо-

ість їм: »Направду кажу вам, що ви вчинили одному з Моїх найменших, це ви Мені вчинили.«

І скаже Христос тим; що будуть ліворуч: »Ідіть від Мене, прокляті, в огонь вічний, приготований діяволом іого слугам. Бо Я був голодний, а ви не дали Мені їсти; Я був спрагнений, а ви не напоїли Мене; був у дорозі, а ви не прийняли Мене; був нагий, а ви не одягнули Мене; недужий і у вязниці, а ви не відвідали Мене. Годі скажуть грішники: »Господи, коли ж ми Тебе бачили голодного, спрагненого, або в дорозі, або недужого, або нагого, або у вязниці, і не послужили Тобі?«

А Христос відповість їм: »Коли ви того не вчинили одному з Моїх найменших, то й Мені не вчинили.«

І підуть грішники на вічну муку, а праведні у вічне життя.

* * *

278. **Коли буде страшний суд?**

Страшний суд буде при кінці світа.

279. **Що станеться з тілами померших при кінці світа?**

Тіла померших воскреснуть, цебто злучаться зо своїми душами.

280. **Що буде по страшнім суді?**

По страшнім суді буде лише небо й пекло; чистилища не буде.

281. **Хто піде до неба?**

До неба підуть всі праведні, що відпокутували дочасні кари за гріхи.

282. **Що це є дочасна кара?**

Дочасна кара за гріхи це та, яку муситься відповітувати на землі, або в чистилищі.

283. **Хто піде до пекла?**

До пекла підуть ті, що умрут в стані смертного гріху.

284. Котрі є останні речі?

Останні речі є чотири: смерть, суд, небо й пекло.
Памятай про це, чоловіче, і ніколи не згрішиш.

* * *

Поучення: Це певне, що всі умремо. Думка про те хай тебе ніколи не опускає. Памятай уже тепер про те, хоч ти ще молодий: Будь розумний, і використай своє життя на придбання душевних скарбів, котрі міг би ти занести колись перед Бога, коли станеш на суд.

У молодості вправляйся в чеснотах, щоби ти навчився творити добре діла. Жий у Божій боязні, люби Бога й своїх близьких. Як будеш старший, навчай молодь: справляй її на дорогу, которую вказує Божа наука.

Под... Тво...ю... ми... лость при...бл...га... єм, Бо...го...
ро...ди...це... ді... во... молитв... на... ших... не...преди... во... скор...бі...х,...
но... от... бі...д... із... ба... ви... нас... е... ді...на... чи... ста...я... є... ді...на...
чи... ста...я... є... ді...на... чи... ста...я... і... bla...go... сло...вєн...на... і... bla...go... сло...вєн...на...
-вєн...на... я... і... bla...go... сло...вєн...на... я...

Щоденні молитви.

† Во імя Отця і Сина і Святого Духа, амінь (3 рази).

Молитвами святих Отців наших, Господи Ісусе Христе, Боже наш, помилуй нас.

† Слава Тебі, Боже наш, слава Тебі.

† Во імя Отця і Сина і Святого Духа, амінь (3 рази).

За молитвами святих Отців наших, Господи Ісусе Христе, Боже наш, помилуй нас.

† Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі.

Молитва до Святого Духа.

Царю небесний, Утішителю, Духу істини, іже везді сий і вся ісполняй, скорбяще благих і жизни подателю, прийді і вселися в ни і очисти ни от всяких скверн, і спасі, Владіже, душі наша.

Царю небесний, Утішителю, Духу правди, що всюди єси і все виповняєш, скарое добра і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої погані, і спаси, Владій, наші душі.

Трісвяте.

† Святий Боже, святий Кріпкий, святий Безсмертний, помилуй нас (3 рази).

† Святий Боже, святий Кріпкий, святий Безсмертний, помилуй нас (3 рази).

Мале словослов'я.

† Слава Отцю і Сину і Святому Духу, і нині і присно і во віки віків, амінь.

† Слава Отцеві і Синові і Святому Духові, і нині і за всіди і во віки віків, амінь.

Молитва до Пресвятої Трійці.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхів наша; Владико, про-

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти наші гріхи; Владико, про-

стій беззаконня наша; Святій, посітій і ісцілій нemoщі наша, імени Твоєго ради.

Господи, помилуй (3 рази).

† Слава Отцю і Сину і Святому Духу, і нині і присно і во віки віків, амінь.

сти наші беззаконня; Святій, зглянися на наші немочі і ісцілі їх задля Твого імені.

Господи, помилуй (3 рази).

† Слава Отцеві і Синові Святому Духові, і нині і завсіди і во віки віків, амінь.

Господня молитва.

Отче наш, єже єси на небесіх, да святиться імя Твоє; да прйдеть царство Твоє; да буде воля Твоя, яко на небесі і на землі; хліб наш насущний даждь нам днес; і оставі нам долги наша, якоже і ми оставляєм должником нашим; і не введій нас во іскуненіє; но ізбаві нас от лукаваго. Амінь.

Господи, помилуй (12 разів).

† Слава Отцю і Сину і Святому Духу, і нині і присно, і во віки віків, амінь.

Отче наш, що єси на небесах, нехай святиться Твоє імя, нехай приде Твоя воля, як на небі, так і на землі; хліб наш насущний дай нам днес і прости нам наші довги, як і ми прощаємо нашим должникам, і не введій нас у спокусу, але вибаві нас від лукавого. Амінь.

Господи, помилуй (12 разів).

† Слава Отцеві і Синові і Святому Духові, і нині і завсіди і во віки віків, амінь.

Поклін Ісусові Христові.

† Прийдіте, поклонімся Цареві, нашemu Богу.

† Прийдіте, поклонімся Христу Цареві, нашemu Богу.

† Прийдіте, поклонімся і припаде́м ко самому Господу Ісусу Христу, Цареві і Богу нашemu.

† Прийдіте, поклонімся Цареві, нашому Богові.

† Прийдіте, поклонімся Христові Цареві, нашому Богові.

† Прийдіте, поклонімся і припадім до самого Господа Ісуса Христа, Царя і Бога нашого.

Псалом 50.

Помилуй мя, Бóже, по велицій мілости Твоéй, і по множеству щедрот Твоїх очисти беззаконіє моé.

Найпаче омий мя от беззаконія моєго, і от гріха моєго очисти мя.

Яко беззаконіє моé аз знаю, і гріх мой предо мною есть вину.

Тебі єдиному согріших і лукавоє пред Тобою сотворих; яко да оправдішися в словесіх Твоїх, і побідіши, внегда судити Ти.

Се бо в беззаконіїх зачатъ есм, і во грісіх родій мя мати мой.

Се бо істину возлюбіл есій; безвістная і таїна премудрости Твоєй явіл ми есій.

Окропиши мя іссопом, і очищуся; омієши мя, і паче сніга убіліся.

Слуху моєму даси радость і веселіє, возврашаются кости смирення.

Отвраті лицé Твоé от гріх моіх, і вся беззаконія мой очисти.

Сéрдце чисто созижди во мni, Бóже, і дух прав обнови в утрòбі моéй.

Не отвérжи менé от лицá Твоєго, і Духа Твоєго Святаго не отімй от менé.

Помилуй менé Бóже, по великому Твому милосердю, і по многоті Твоїх щедрот очисти мое беззаконня.

Перш за все омий мене з мого беззаконня, і з мого гріху очисти мене.

Бо я знаю мое беззаконня, і мій гріх збєдно переді мною.

Тобі єдиному я згрішив і перед Тобою зло вчинив; щоб Ти оправдався в Твоїх словах, і побідив коли Тебе судитимуть.

Це бо в беззаконнях я зачатий, в гріехах породила мене моя мати.

Це бо Ти правду полюбив; незвісні і тайні правди Твоєї премудрости явив Ти мені.

Окропиши мене ісопом, і очищуся; омієш мене, і стану білішим від снігу.

Слухові мойому даси радость і веселість, зрадіють смиренні кости.

Відверни Твоє лице від моїх гріхів, і всі мої беззаконня очисти.

Чистé серце вчини у мені, Бóже, і правий дух обнови в моїй утрòбі.

Не відкинь мене від Твого лица, і Твого Святого Духа не відійми від мене.

Возда́ждь ми рáдость спасéнія Твоєго, і Духом вla-
дýчним утверди мя.

Научу́ беззаконния путéм
Твоим, і нечестивї к Тебї
обратя́тся.

Ізбáви мя от кровéй, Бó-
же, Бóже спасéнія моєго,
возвра́дуетсѧ язик мой пра-
ді Твоéй.

Гóсподи устні мої отвéр-
зеши, і устá мої возвістя́т
хвалу́ Твою.

Яко аще би восхотіл есý
жéртви, дал бих єубо; все-
сожжéнія не благоволíши.

Жéртва Бóгу дух сокру-
шён: сéрдца сокрушéнна і
смиренна Бог не уничи-
жит.

Ублажй, Гóсподи, благо-
волéніем Твоим Сіона, і да
созýждутся стíни єрусалим-
ская.

Тогдá благоволíши жéр-
ту пра́вди, возношénie і
всесожегáемая, тогдá возло-
жат на олтár Твой телцї.

Дай мені рáдость Твоего
спасення, і владичним Ду-
хом утверди мене.

Вкажу беззаконним Твої
дороги, і нечестивї до Тебї
Твоїй справедливості.

Вибави мене від кривавих
діл, Боже, Боже моого спа-
сення, і радіти буде мýй язик
Твоїй справедливости.

Господи, отвориши мої
уста, і уста мої сповістя́ть
Твою хвалу.

Бо коли б Ти схотів жер-
тви, я дав би; цілопаленню
не будеш радий.

Жéртва Бóгові дух сокру-
шений: сокрушенним і сми-
ренним серцем Бог не по-
гордить.

Уща́сливи, Господи, Тво-
ю ласкою Сіон, і нехай
здвигнутся єрусалимські
мури.

Тоді радий будеш жертви
справедливости, приносові
ї цілопаленням, тоді полож-
жать на Твій вівтар телців.

Символ віри.

Вірую в єдýного Бóга
Отцá, Вседержитеља, Твор-
цá неба і землї, вýдимих же
всіх і невýдимих.

І в єдýного Гóспода Ісý-
са Христá, Сина Бóжія, єди-
нородного, іже от Отця
рождéнного прéжде всіх вік;
світа от світа, Бóга істины-

Вірую в одного Бога
Отцá, Вседержитеља, Твор-
ця неба і землї, всього, що
видимо і не видимо.

І в одного Господа Ісуса
Христа, Сина Бóжого, єди-
нородного, від Отця рожде-
ного перед всіми віками;
світло від світла, правдивого

на от Бóга істинна, рожденна, не сотворéнна, единосу́щна Отцú, імже вся бýша.

Нас дíля чоловíк і нашего рáди спасéнія сшéдшаго с небес і вoplотившагося от Дúха Свята і Марії Дíви і вочеловíчилася.

Разпýтаго же за ни при Пóнтії Пилáті і страдáвша і погребéнна.

І воскрéшшаго в трéтій день по писáніем.

І возшéдшаго на небесá і сідáЩаго одеснúю Отцá.

І паки грядúЩаго со слáвою судити живýм і мérтвим, Єгóже цárствю не бýдет концá.

І в Дúха Святáго, Гóспода животворýЩаго, іже от Отцá і Сíна ісходáЩаго, іже со Отцém і Сíном спокланýема і сослáвима, глагóлавшаго прорóки.

І в єдину, святóю, собóрную і апостольскую Цéрковь.

Ісповíдую єдýно крещéніє во оставлénіє грíхóв.

Чáю воскресéнія мер-твих.

І жýзни будущаго вíка.
Амíнь.

Бога від правдивого Бога, рожденого, не сотвореного, односу́щного з Отцем, через котрого все сталося.

Що для нас людей і для нашого спасéння зíйшов з небес, прийняв тіло від Свя-того Духа і Марії Дíви, і стався чоловíком:

Що був розпýтий за нас при Понтію Пилаті, страдав і був погребаний.

І воскрес третього дня, як було написано.

І вознісся на небеса і сидить праворуч Отця.

І вдруге прийде зо слáвою судити живих і мер-твих, а Його царству не буде кінця.

І в Святого Духа, Гóспода животворного, що від Отця і Сина походить, котрому з Отцем і Сином од-наковий поклін і однакова слава, котрий говорив че-рез пророків.

І в одну, святу, соборну й апостольську Цéркву.

Ісповíдую одне хрещення на відпущення грíхóв.

Ожидую воскресення мер-твих.

І життя будучого вíка.
Амíнь.

Покаянна молитва.

Ослáби, оstaви, отпустý,
Бóже, согрішéнія наша,
вóльная і невóльная, яже

Ослáби, прости, відпусти,
Бóже, наші прогрішenня,
добровíльні й недобровíльні,

в слові і в ділі, яже в віднії і невіднії, яже в умі і в помишленні, яже во дни і в ноці; вся нам прости, яко благий і чоловіколюбець.

ті, що в слові й у ділі, свідомі й несвідомі, ті, що в умі й у думці, в день і в ноці; все нам прости, як благий і чоловіколюбець.

Молитви до Пресвятої Богородиці.

Богородице Діво, радуйся, благодатная Маріє, Господь с Тобою; благословенна Ти в женах і благословені плод чрева Твоєго; яко родила есій Христя Спаса, Ізбавителя душам нашим.

Достойно есть, яко воистину блажити Тя, Богородицу, присноблаженную и пренепорочную и Матерь Бога нашего, честнайшую Херувим и славнейшую без сравнения Серафим, без истлания Бога Слова рожденную, сущую Богородицу, Тя величаем.

Под Твою милость прибогаем, Богородице Діво, молитв наших не превзри во скорбях, но от бід ізбави нас, єдина чистая і благословенная.

Преславная Приснодіво, Маріє, Мати Христя, Бога нашого, приймі молитви наша, і донесі я Сыну Твоему і Богу нашему, да спасет і просвітіт Тебе раділіші наша.

Богородице Діво, радуйся, обдарована ласками Маріє, Господь з Тобою; благословенна Ти між жenами і благословенний плід Твоєї утробы, бо Ти родила Христа Спаса, Освободителя нашим душам.

Справді це є достойно славити Тебе, Богородицю, всеблаженну і пренепорочну і Матір Бога нашого, гіднішу від Херувимів і незрівняно славнішу від Серафимів, що без зотління родила Бога Слово, справжню Богородицю, Тебе величаем.

До Твоєї милости прибогаємо, Богородице Діво, нашими молитвами в журбах не погорди, але від бід вибави нас, єдина чиста і благословенна.

Преславна Вседіво, Маріє, Мати Христа, Бога нашого, прийми наші молитви і донеси їх Твому Синові І Божові нашему, щоб спас і просвітив задля Тебе наші душі.

Молитва до святих Ангелів.

Вся небеснія Сили, святій
Ангели і Архангели, моліте
Бога о нас грішних.

Всі небесні Сили, святій
Ангели й Архангели, моліть
Бога за нас грішних.

Молитва до всіх Святих.

Святії, славнії і всехвальні
Апостоли, Пророки і Муче-
нци і всі Святії, моліте Бо-
га о нас грішних.

Святі, славні і всехвальні
Апостоли, Пророки й Муче-
нникі й усі Святі, моліть Бо-
га за нас грішних.

Величання Пресвятої Трійці.

Упованіє нам Отéць, при-
бжище наше Син і покро-
витель нам єсть Дух Святий;
Тройце Святая, Бóже наш,
слава Тебі.

Нашим упованням Отець,
прибжищем нашим Син, на-
шим покровителем є Святий
Дух; Тройце Свята, Бóже
наш, слава Тобі.

Митарева молитва.

Бóже, милостив бúди мні
грішному.

Бóже, милостивий будь
мені грішному.

Бóже, очисти гріхій мой і
помилуй мя.

Бóже, очисти мої гріхи й
помилуй мене.

Без числа согріших, Гó-
споди, простій мя.

Без числа согрішив я, Гó-
споди, прости мені.

Бу-дн i ... мя То- спо - -дне ...

гла-го-ло-вен - но, гла-го-ло-вен - но от ни-ни

... до ви-ка...

Виїмки з катихизму.

Шість правди віри.

1. Що є один Бог, котрий все створив і всім управляє.
2. Що Бог є справедливий Судя, котрий нагороджує за добре, а карає за зло.
3. Що є три Божі Особи: Бог Отець, Бог Син і Бог Святий Дух, або одним іменем: Пресвята Трійця.
4. Що друга Божа Особа, Божий Син, стався чоловіком і вмер на хресті для нашого спасення.
5. Що людська душа бессмертна.
6. Що Божа ласка (благодать) до спасення конечно потрібна.

Дві головні заповіді любови.

1. Любі Господа Бога твого цілим твоїм серцем, цілою твоєю душою, цілою твоєю силою і всіми твоїми думками.
2. Любі ближнього твого, як самого себе.

Десять Божих заповідей.

1. Я є Господь Бог твій; не будеш мати інших богів, крім Мене.
2. Не взвивай надармо імени Господа Бога твого.
3. Памятай святий день святкувати.
4. Шануй свого батька і матір, щоби тобі було добре й щоби ти довго прожив на землі.
5. Не убий.
6. Не прелюбодій.
7. Не кради.
8. Не свідчи ложно на твого ближнього.
9. Не пожадай жінки твого ближнього.
10. Не пожадай нічого, що є твого ближнього.

Шість церковних заповідей.

1. Приказані свята святкувати.
2. У неділі її свята взяти участь у цілій Службі Божій.
3. Приказані пости постити.

4. Кожного року бодай раз, а саме коло Великодня, сповідатися і причащатися.
5. Весілля і забави в заборонені часи не справляти.
6. Заборонених часописів і книжок не читати.

Сім святих Тайн.

1. Хрещення.
2. Миропомазання.
3. Евхаристія.
4. Сповідь.
5. Єлеопомазання.
6. Священство.
7. Подружжя.

Божі чесноти.

1. Віра.
2. Надія.
3. Любов.

Моральні чесноти.

1. Мудрість.
2. Справедливість.
3. Мужество (відвага).
4. Здержаність.

Головні добрі діла.

1. Молитва.
2. Піст.
3. Милостиня.

Діла милосердя для душі ближнього.

1. Грішника навернути.
2. Невіжу навчити.
3. Сумніваючому раду дати.
4. Сумного потешити.
5. Кривду терпеливо зносити.
6. Обиду з серця прощати.
7. За живих і вмерлих молитися.

Діла милосердя для тіла ближнього.

1. Голодного накормити.
2. Спрагненого напоїти.
3. Нагого приодіти.
4. Подорожнього в дім прийняти.
5. Недужого відвідати.
6. Невільника викупити.
7. Вмерлого похоронити.

Дари Святого Духа.

1. Мудрість. 2. Розум. 3. Знання. 4. Рада. 5. Кріпост. 6. Побожність. 7. Божа боязнь.

Євангельські ради.

1. Добровільне убожество.
2. Досмертна чистота.
3. Повний послух духочесному начальству.

Блаженні.

Блаженні вбогі духом, бо тих є царство небесне.

Блаженні ті, що плачуть, бо вони будуть потішенні.

Блаженні лагідні, бо вони наслідять землю.

Блаженні голодні й жадні прарди, бо вони наси-
тяться.

Блаженні милостиві, бо вони помилувані будуть.

Блаженні чисті серцем, бо вони Бога оглядають.

Блаженні миротворці, бо вони синами Божими
назвуться.

Блаженні переслідувані за правду, бо тих є цар-
ство небесне.

Блаженні ви, коли вас будуть зневажати й пере-
слідувати й лихословити задля Мене.

Радуйтесь і веселітесь, бо ваша нагорода велика
на небі.

Головні гріхи і їхм противні чесноти.

1. Гордість.	1. Покірність.
2. Лакіство.	2. Щедрість.
3. Безстидність.	3. Стидливість.
4. Зависть.	4. Зичливість.
5. Неуміреність.	5. Уміреність.
6. Гнів.	6. Лагідність.
7. Лінівство.	7. Ревність у доброму.

Чужі гріхи.

1. Принаджувати до гріху.
2. Радити до гріху.
3. Приказувати грішити.
4. Дозволяти на гріх.
5. Мовчати на гріх.
6. Помагати до гріху.
7. Хвалити гріх.
8. Не карати гріху.
9. Боронити гріх.

Гріхи проти Святого Духа.

1. Надмірна надія на Боже милосердя.
2. Безнадійність на Боже милосердя.
3. Протиставлення пізнаній правді християнської віри.
4. Завидування близькому Божої ласки.
5. Зақаменілість на спасенні упімнення.
6. Нерозкаяність аж до смерті.

Гріхи, що кличуть до неба о пімсту.

1. Убивство.
2. Содомський гріх.
3. Покривдження убогих, вдів і сиріт.
4. Задержання наємникої заплати.

П'ять умовин доброї сповіді.

1. Іспит совісти.
2. Жаль за гріхи.
3. Постанова поправи життя.
4. Сповідь.
5. Відправлення наложеної покути.

Християнська праведність.

Стережися злого, а роби добре.

Останні речі.

1. Смерть.
2. Божий суд.
3. Небо.
4. Пекло.

Образець іспиту совісти.

По молитві »Царю небесний« запитай себе:

Коли я відправив останню сповідь? Чи моя остання сповідь була добра? Чи я не затаїв, або не забув якогось гріху? Чи відправив покуту? Чи винагородив заподіяну шкоду?

Потім роздумай над Божими й церковними заповідями та спитай себе: Чи я згрішив ділом, мовою, думкою (бажанням), або опущенням доброго діла, яке я був обовязаний зробити?

Божі заповіді.

I. Чи я мотився побожно щодня вранці і ввечір? Як поводився на богослуженнях: чиуважав, або розмовляв, розглядався? Чи не соромився визнавати своєї віри перед людьми, або свого св. обряду? Чи не любив прислухуватися безбожним бесідам? Чи не читав безбожних книжок або часописів? Чи не нарікав на Бога? Чи не занедував науки релігії?

II. Чи не вимовляв без почести імені Господа Бога, Ісуса Христа, або Святих? Чи не божився?

III. Чи в неділі й свята не опускав Служби Божої з лінівства, або з марної причини? Чи не спізнявся з недбальства? Чи не втікав з церкви? Чи не робив тяжкої роботи в неділю та свято?

IV. Чи шанував родичів та старших? Чи любив їх, чи слухав, чи помагав їм? Чи молився за них і був їм вдячний? Чи не ображав їх, засмучував, або доводив їх до гніву? Чи не стидався їх, або гордив ними? Чи не бажав їм злого, не насміхався з них, покривлявся їм, проклинув їх?

V. Чи не любив битися, зачинати інших, збиткуватися над слабшими? Чи не скалічив когось, не пошкодив на здоровю іншим або й собі самому? Чи не проклинув інших, не бажав їм нещастя, не прозивав їх або покривлявся їм — особливо калікам та убогим? Чи не бажав пімститися? Чи не мучив звірят?

VI. і IX. Чи не любувався в безстидних гадках та зображеннях? Чи не дивився на безстидні речі? Чи не рисував безстидних образів, писав погані слова по стінах? Чи не прислухувався безстидним бесідам і чи сам не говорив чогось такого? Чи не робив чогось безстидного сам, а може й з іншими?

VII. і X. Чи не крав? Чи не робив шкоди комусь, напр. у городі, саді, на полі? Чи не ошукував при заміні, купні або продажі? Чи не скривдив когось, чи кривду направив? Чи віддав поличену або найдену річ? Чи не розтрачував грошей, чи не нищив одежі та книжок?

VIII. Чи не говорив неправди? Чи не обмовляв, оклеветував? Чи не свідчив ложно на інших? Чи неправдою не пошкодив іншим? Чи не любив доносити на інших? Чи не посуджуєвав інших без достаточної причини?

Церковні заповіді.

Чи не ломив посту? Чи не опускав великомодної сповіді та св. Причастя? Чи в заказані часи брав участь у гучних забавах.

Головні гріхи.

Чи не був гордий та зарозумілий? Чи не був скупий? Чи не обідався, чи не єв лакомо? Чи не був лінивий? Чи не тішився з чужого нещастя?

Чужі гріхи.

Чи не намовляв когось до гріху? Чи не помагав комусь у грісі? Чи не похваляв і не боронив гріху?

Церковна азбука.

а Я	а А	оу Оу}	у У
в Б	б Б	ъ ѿ}	у У
в В	в В	ф Ф	Ф Ф
г Г	г Г	х Х	Х Х
д Д	д Д	ц Ц	Ц Ц
е Е	е Е (ε Ε)	ч Ч	Ч Ч
ж Ж	ж Ж	ш Ш	Ш Ш
s S}	з З	щ Щ	Щ Щ
з З}		ъ	(о)
и И	и И (i I)	ь	ь
і І	і І	ы	и
й Й	й Й	ѣ	ї (i)
к К	к К	ю Ю	ю Ю
л Л	л Л	ѡ Ѡ	օ Օ
м М	մ Մ	ա Ա}	յ Յ
ն Н	ն Ն	ա	
օ Օ	օ Օ	ձ Ձ	կ Ը
ռ Պ	ռ Պ	Վ Վ	պ Ծ
ը Ր	ը Ր	Թ Թ	ֆր (ր)
ս Ը	ս Ը		ի (i, յ, վ)
տ Տ	տ Տ		

ПОЯСНЕННЯ.

1.

ъ звичайно не вимовляється:

Богъ — Бог, дѣхъ — дух.

Деколи вимовляється як о:

Бѣ — в (або во); кѣ — к (або ко).

2.

гг читається як иг:

аргелъ — ангел.

3.

у читається як и, і, ѹ, в:

муро — муро;

упостаси — постаси;

Моисей — Мойсей;

Ева — Єва.

4.

СКОРОЧЕННЯ (титли)..

Бжі — Боже; сївъ — свят;

Дїво — Діво; глаголя —

Христос — Христос; Гдн — Господи;

Ржество — Рождество; Трїце — Тройце;

Бді — Богородице.

ѡ, ѿ — от (від).

ЧИСЛА.

	10	20	30	40	50	60	70	80	90
	т	к	л	м	н	з	о	п	ч
1 = а	а	ка	ла	ма	на	за	ба	па	ча
2 = в	в	кв	lv	мв	nv	зв	бв	пв	чв
3 = г	г	кг	lg	мг	нг	зг	бг	пг	чг
4 = л	л	кл	лд	мд	нд	зл	бл	пл	чл
5 = ё	ё	ке	ле	ме	не	зе	бо	по	ко
6 = ѕ	ѕ	кѕ	лѕ	мѕ	нѕ	зѕ	бѕ	пѕ	чѕ
7 = з	з	кз	лз	мз	нз	зз	бз	пз	чз
8 = н	н	кн	лн	мн	нн	зн	бн	пн	чн
9 = Ѱ	ѡ	кѡ	лѡ	мѡ	нѡ	зѡ	бѡ	пѡ	чѡ
100 = р							600 = Ӯ		
200 = Ծ							700 = Ӯ		
300 = Ր							800 = Ո		
400 = Ւ							900 = Ա		
500 = Փ							1000 = Շ		

ЯПОСТОЛЪ

къ Філіппіїмъ, гл. ۰ (4), зач. сѣз (427).

Братиє! Радуйтесь всегда съ Гдѣ: и паки реку, радуйтесь. Кротость ваша разумна да будетъ въсемъ человѣкамъ: Гдѣ близкъ. Ни съ чѣлуже пецитесь: но во всѣхъ молитвою и моленіемъ, со благодареніемъ прошепти въаша да скажутъ го къ Господу. И миръ Божій пребоходный всакъ оумъ, да съвлюдетъ сердца ваши и разумѣнія ваши съ Христомъ Іисусомъ. Прочее же, братиє моі, єліка святая истина, єліка честна, єліка праведна, єліка пречиста, єліка прелюбезна, єліка добродѣльна, аще какъ добродѣтель и аще какъ похвала. Сіѧ помышлайте. Илиже и наѹчиштесь, и прїжете, и слышаште, и видите во мнѣ, сіѧ творите, и Господа будетъ съ вами.

ЕВАГГЕЛИЕ

ш. Матвіямъ гл. ۰ (7), зач. кѣ (20).

Рече Гдѣ: Просите, и дасть вамъ; ищите, и обрѣщите; толците, и ѿбернетъ вамъ. Всакъ во просахъ прѣблетъ, и ищай обрѣтать, и толкующемъ ѿбернетъ. Или кто єсть ѿ васъ - чловѣкъ, єгоже аще ко спроситъ сына єго хлѣба, еда камень подастъ єму? или аще рѣши пропитъ, еда злую подастъ єму? Аще оубо бы, лѣкави сѹщие, оумѣете да лиша блага дасти чадамъ вашиимъ, кои вѣже ѿтъ васъ небесный дасть блага прославилии сѹ негѡ.

ЗМІСТ:

УВЕДЕННЯ

1. Божа наука	3—6
(Про обявлення і святе Письмо)	
2. Віра Апостолів	6—12
(Про нашу віру й обряд)	

СТАРИЙ ЗАВІТ

Перший член Символу віри:

3. Господь Бог	13—14
(Про Бога)	
4. Створення світа	15—19
(Про створення)	
5. Створення невидимого світа	20—23
(Про Ангелів)	
6. Створення перших людей	24—26
(Про душу і тіло)	
7. Гріх перших людей і кара за нього	26—30
(Про первородний гріх)	

Другий член Символу віри:

8. Бог обіцює Спасителя	31—33
(Про Ісуса Христа)	
9. Каїн убиває свого брата	34—36
(Про гріхи, що кличуть до неба о пімсту)	
10. Потоп світа	36—39
(Про святість, довготерпливість і вірність Бога)	
11. Авраам і Ісаак:	40—43
1. Покликання Авраама. 2. Авраам жертвує свого сина Ісаака. (Про першу і найбільшу заповідь)	

12. Йосиф і його брати 43—45
(Про Боже Провидіння)
13. Бог визволяє ізраїльтян з єгипетської неволі: 46—49
1. Мойсей. 2. Вихід ізраїльтян з Єгипту.
(Про християнську віру)
14. Вибраний народ на пустині: 50—53
1. Манна. 2. Бог дає десять заповідей.
3. Мідяна змія.
(Про десять Божих заповідей)
15. Ізраїльський народ в обіцяній землі: 54—59
1. Ісус Навін здооуває обіцяну землю.
2. Судді. 3. Цар Саул. 4. Цар Давид.
5. Цар Соломон. 6. Розпад ізраїльської
держави.
(Про псальми і Божий храм)
16. Пророки і часи перед приходом Спа-
сителя: 59—61
1. Пророки. 2. Часи перед приходом
Спасителя.
(Про пророцтво і чудо)

НОВИЙ ЗАВІТ

Третій член Символу віри:

17. Благовіщення 62—64
(Про Пречисту Діву Марію й обручника
Йосифа)
18. Різдво Ісуса Христа 65—67
(Про вівчення Ісуса Христа)
19. Події з молодих літ Ісуса Христа: 68—71
1. Жертвування Ісуса Христа. 2. Поклін
мудрців.
(Про найменування і жертвування Ісуса Христа)
20. Укрите життя Ісуса Христа: 71—75
1. Втеча святої Родини до Єгипту,
2. Дванадцятилітній Ісус у єрусалим-
ському храмі.
(Про утечу до Єгипту та про життя в Назареті)

21. Прилюдний виступ Ісуса Христа:	75—81
1. Хрещення Ісуса Христа. 2. Діявол спонукає Ісуса Христа. 3. Вибір Апостолів. (Про спокусу й чужі гріхи)	
22. Чуда Ісуса Христа:	81—84
1. Чудо в Кані галілейській. 2. Успокоення оурі на морі. 3. Чудесне накормлення п'ятьох тисяч людей. (Про Гаїну подружжя)	
23. Ісус Христос навчає, як Бог любить людей:	84—90
Притча про блудного сина. (Про Гаїну покаяння)	
24. Ісус Христос навчає, як ми повинні любити наших сусідів:	90—94
1. Навернена самарянка. 2. Притча про милосердного самаряніна. (Про любовь сусідів)	
25. Ісус Христос навчає помори і побожності:	94—96
Притча про митаря Фарисея. (Про головні гріхи і чесноти ім противні)	
26. Багатий молодець приходить до Ісуса Христа	96—98
(Про чесноти і євангельські ради)	
27. Ісус Христос уздоровляє хворих:	99—102
1. уздоровлення хворого від 38 років. 2. уздоровлення десятьох прокажених. 3. уздоровлення сліпця. 4. уздоровлення розслабленого жилами. (Про Гаїну елеопомазання)	
28. Ісус Христос воскрешає мертвих:	102—105
1. Воскресіння доньки Яіра. 2. Воскресіння сина вдовиці з Найї. 3. Воскресіння Лазаря. (В яких цілях творив Ісус Христос чуда і що прорік)	
29. Переображення Ісуса Христа	106—107
(Про ціль Христового переображення)	
30. Візду Ісуса Христа до Єрусалиму	108—111
(Про церковні заповіді)	

Четвертий член Символу віри:

31. Тайна Вечеря 112—116
(Про Тайну Євхаристії і Службу Божу)
32. Ісус Христос на Оливній горі 117—120
(Про молитву).
33. Ісус Христос перед судом: 121—125
 1. Ісус Христос перед жидівською старшиною. 2. Ісус Христос перед Пилатом.
(Про християнську надію)
34. Розпяття і похоронення Ісуса Христа: 126—130
 1. Розпяття Ісуса Христа. 2. Похоронення Ісуса Христа.
(Про терпіння Ісуса Христа)

П'ятий член Символу віри:

35. Воскресення Ісуса Христа 131—133
(Про воскресіння Ісуса Христа)
36. Явлення Ісуса Христа по воскресінню: 133—138
 1. Ісус Христос являється Марії Магдалині. 2. Ісус Христос являється двом ученикам. 3. Ісус Христос являється зібораним Апостолам. 4. Ісус Христос дає собі пізнати Томі.
(Про установлення Тайни покаяння)

Шостий член Символу віри:

37. Вознесення Ісуса Христа 138—141
(Про Христове Вознесіння)

Восьмий член Символу віри:

38. Зіслання Святого Духа 141—144
(Про Святого Духа, дари Святого Духа і гріхи проти Святого Духа)

Дев'ятий член Символу віри:

39. Ісус Христос основує свою Церкву: 145—150
 1. Ісус Христос обіцяє оснувати свою Церкву. 2. Ісус Христос дає Петрові верховну владу.
(Про Церкву, Римського Папу, єпископів, священиків, Тайну священства і споділу Святих)

Десятий член Символу віри:

40. Ісус Христос посилає Апостолів у світ 150—152
(Про Тайну хрещення)
41. Доля Церкви по зісланню Святого Духа: : 152—155
1. Переслідування перших християн.
2. Апостоли миропомазують.
(Про Тайну миропомазання)
42. Навернення Савла (Павла) 150—160
(Про божу ласку, святі Тайни, благословення і освячення)

Сьомий, одинадцятий і дванадцятий члени Символу віри:

43. Небо і пекло 161—163
Притча про багача і Лазаря.
(про смерть, месо, пекло, чистилище, відпуст)
44. Страшний суд : 164—166
(Про страшний суд і останні речі)

- Щоденні молитви 167—173
Виїмки з катихизму 174—179
Церковна азбука 180—183
Зміст 184—188

55 Ritus

Katholische Seelsorge der
Gouvernements (gr. Kath.)
Ritus in Deutschlands

Gabriele Teofil

* 29. VII. 1865

† 1. XI. 1944

Молитва до св. Йосифа

О святий Обручиче Йосифе. Тебе обираємо собі за опікуна і покровителя всіх наших Монастирів, і всіх нас з окрема. Даї нам наслідувати Тебе в наших щоденних молитвах і працях. Кермуй справами наших Монастирів, як господар в своїй хаті. Будь нам помічником, Отцем і товаришем в нашім життю. Нехай наш Монастир буде подібний до того святого дому в Назареті, де жила свята Родина, якою Ти був головою. Нехай наш Монастир залишиться по всі часи під Твоєю опікою, і під Твоїм покровом. Нехай усі що в цім Монастирі живуть, і усі ті ~~що~~^{інші} будуть жити мають щоденні докази, що нікто ніхто без усіху не удавався під Твою опіку. Нехай в івшім Монастирі стає неможливим, щоб хто небудь мог про Тебе забути, і перестати Тебе з синівською любовлю почитати, Амінь.